

اگر جریان تحریف شکست بخورد جریان تحریم هم شکست می‌خورد

♦ در عزاداری‌ها معیار آن چیزی است که ستاد ملی کرونا اعلام می‌کند. بنده هر چه آنها لازم بدانند، مراعات خواهم کرد. توصیه و تأکید من به همه عزاداران، هیئات، منبری‌ها و مداحان نیز این است که ضوابط ستاد ملی کرونا باید رعایت شود؛ چرا که اگر همین مقدار مراقبت و کنترل هم سست شود، فاجعه‌ای بزرگ پدید خواهد آمد

♦ خواسته امروز آمریکا از ایران، کنار گذاشتن کامل صنعت هسته‌ای، کاهش بسیار شدید توان دفاعی و رها کردن اقتدار منطقه‌ای است؛ اما پذیرفتن این خواسته‌ها قطعاً موجب عقب‌نشینی آمریکا نخواهد شد و هیچ عقلی نیز حکم نمی‌کند که برای توقف متجاوز خواسته‌های او را اجابت کنیم

♦ کشور دچار مشکلاتی است که بخشی از آن به تحریم‌ها، بخشی به ضعف‌ها و مدیریت‌ها و بخشی هم به کرونا باز می‌گردد؛ اما همان گونه که شماری از اندیشمندان و فعالان غربی هم به صراحت اعتراف می‌کنند، دشمن با همه شدت عمل خود نتوانسته به اهداف خود در جنایت تحریم دست یابد

ولایت، تضمین کننده پیشرفت و عدالت

در یکی از زیباترین و پرمعنا ترین دهه‌های سال، یعنی دهه «امامت» و ولایت» قرار داریم. دهه‌ای که با «عید سعید قربان» شروع و به «عید سعید غدیر» ختم می‌شود. در میان احکام و آموزه‌های دینی، «ولایت» جایگاه ویژه‌ای دارد. حضرت امام محمدباقر(ع) فرمودند: «بُنی الإسلام علی خمس: علی الصلوةَ وَالزَّکوةَ وَالصَّوْمَ والحجَّ وَ الْوَلَایةَ وَ لَمْ یُنَادَ بِشیءٍ کَمَا نُسَوِّی بِالْوَلَایةِ»؛ اسلام بر پنج پایه استوار شده است: نماز، زکات، روزه، حج و ولایت و به هیچ چیز به اندازه ولایت (در روز غدیر) تأکید نشده است. این حدیث و بسیاری از احادیث مشابه، نشان می‌دهد «ولایت و امامت» قابل مقایسه با هیچ یک از ارکان و اجزای دیگر اسلام نیستند؛ دلیل آن هم بسیار روشن است؛ در اندیشه شیعی و تفکر ناب اسلامی، اسلام آخرین دین و دینی کامل و جامع برای به سعادت و کمال رساندن بشر و تمام انسان‌هاست. «سیاست و حکومت» در تمام جوامع بشری از یک سو امری ضروری و اجتناب‌ناپذیر است و از سوی دیگر نقشی اساسی و تعیین‌کننده در همه امور فردی و اجتماعی انسان‌ها دارد. بر مبنای دلایل مستحکم عقلی و نقلی، سیاست بخش اصلی و تعیین‌کننده دین اسلام است. در اسلام نصاب محمدی(ص) سیاست و دین دو امر جدا از هم نیستند؛ این دو در واقع، یک حقیقت بیشتر نیستند. این حقیقت واحد را شهید مدرس(ره) با عبارت زیبایی «دیانت ماعین سیاست ما، و سیاست ما عین دیانت ماست» توصیف کرد و حضرت امام خمینی(ره) نیز در وصف این حقیقت فرمودند: «اسلام والله همه‌اش سیاست است.» در روز غدیر خم، اسلام کامل شد و خداوند نعمتش را بر انسان‌ها تمام کرد. موضوع اصلی در واقعه غدیر، موضوع «ولایت و امامت» و چگونگی تداوم حکومت و استمرار ولایت پیامبر اکرم(ص) است. اسلام منهای حکومت، سیاست، ولایت و امامت، نه کامل است و نه مورد رضایت حضرت حق؛ چرا که اسلام، برای سعادت و کمال انسان است. بر اساس منطق قرآن، آن اسلامی عامل پیشرفت پیروانش خواهد بود که پرچمدار و سکان‌دارش «ولایت» باشد. تجربه تاریخی مسلمانان نشان می‌دهد هرگاه مسلمانان به احکام الهی عمل کردند، موفقیت، پیشرفت و پیروزی نصیب آنان شده است. شکست‌ها، ناکامی‌ها، عقب‌ماندگی‌ها، تبعیض‌هاو بی عدالتی‌ها، نتیجه دور شدن از احکام اسلام است. ملت ایران در نیم‌قرن اخیر، نتیجه عمل به احکام الهی با پیروی از «ولایت» را با تمام وجود در پیشرفت‌ها و موفقیت‌های شگفت‌انگیز در عرصه‌ها و حوزه‌های گوناگون مشاهده کرده است. اصل پیروزی انقلاب اسلامی با تبعیت از ولایت بود. اگر ملت ایران خواهان پیشرفت و عدالت واقعی باشد، که هست، باید بداند همانا ولایت است که تضمین‌کننده این دو فضیلت است، دو فضیلتی که به معنای دقیق کلمه، فقط با اجرای احکام الهی به دست می‌آیند. این حقیقت در بیانات رهبر معظم انقلاب در جمعه، ۱۰ مرداد خطاب به عموم مردم این‌گونه یادآوری شد: «دهه دوم این ماه پربرکت با توجه به عید سعید غدیر، دهه ولایت است که این موضوع از همه احکام الهی جایگاه برتری دارد؛ چرا که «ولایت» تضمین‌کننده اجرای احکام الهی است.»

رهبر معظم انقلاب اسلامی در خجسته عید قربان به صورت زنده از طریق شبکه‌های سراسری رسانه ملی با ملت شریف ایران سخن گفتند.

دهه‌های مهم و ماندگار

به گزارش صبح صادق، رهبر معظم انقلاب در این سخنرانی با تبریک عید سعید قربان به ملت عزیز ایران، مسلمانان جهان و پیروان ادیان ابراهیمی، دهه اول ذی‌حجه را دهه خاطرات پر شکوه و هدایت‌گر و دهه تضرع و توسل خواندند و افزودند: «دهه دوم این ماه پربرکت، با توجه به عید سعید غدیر، دهه ولایت است که این موضوع از همه احکام الهی جایگاه برتری دارد؛ چراکه ولایت تضمین‌کننده اجرای همه احکام الهی است.»

ایشان افزودند: «دهه سوم ذی‌حجه نیز با مناسبت‌هایی از جمله مباهله، دهه مهمی است که امیدواریم ملت، دهه اول را به مبارکی و دو دهه بعد را آن چنان که موجب رضای الهی و خوشبختی ملت است، سپری کنند.»

دشمن حقیر بسیار خطیر

حضرت آیت‌الله‌العظمی‌خامنه‌ای دیدارهای مردمی را از دل‌خوشی‌ها و دل‌بستگی‌های پرچاذبه خود خواندند و خاطر‌نشان کردند: «این دشمن حقیر، اما بسیار خطیر، یعنی کرونا این دل‌خوشی را نیز سلب کرده است.»

امام خامنه‌ای در همین زمینه افزودند: «قرار بود این دیدار به صورت تصویری با خدمتگزاران عرصه سلامت و کمک مؤمنانه انجام شود، اما چون ستاد ملی مبارزه با کرونا گفته اجتماع بیش از ده نفر ممنوع است، متأسفانه این دیدار تصویری هم ممکن نشد.»

ایشان اپثارگری را از خصوصیات بارز ملت ایران برشمردند و افزودند: **«امروز نیز که مجموعهمای درمانی اعم از پزشکان، پرستاران و دیگر عوامل، با تمام وجود در خدمت بیماران کرونا هستند، لازم است داوطلبان در کارهای غیرتخصصی و عمومی به یاری آنان بشتایند.»**

رهبر معظم انقلاب با اشاره به آسیب دیدن اقتصادی اغلب مردم در دوران کرونا افزودند: «البته در این میان عده‌ای دچار آسیب‌ها و مشکلات جدی شده‌اند که باید با گسترش نهضت کمک مؤمنانه مردمی، به کمک این قشرها شتافت.»

حضرت آیت‌الله‌العظمی‌خامنه‌ای با استناد به آیات قرآنی، مردم را به حضور پر نشاط و فعال‌تر در این مسابقه معنوی دعوت کردند و افزودند: «سبقت در کار خیر از دستورات مؤکد و مکرر الهی در قرآن مجید است و موجب شوق و انگیزه دیگران به کارهای خیر نیز می‌شود.»

رهبر معظم انقلاب، این‌گونه کارها را معنای واقعی انقلابی‌گری خواندند و افزودند: «اطعام ماه محرم نیز می‌تواند با رعایت کامل دستورالعمل‌های بهداشتی به شکل کمک مؤمنانه به دست خانواده‌ها برسد.»

حضرت آیت‌الله‌العظمی‌خامنه‌ای با اشاره به تلاش‌های جدی علمی در کشور برای شناخت ویروس کرونا و راه‌های مقابله و درمان آن، افزودند: «این گونه تلاش‌ها در همه ابعاد باید گسترش یابد.»

دشمنان گرفتار تابستان داغ

رهبر معظم انقلاب در بخش دوم سخنان‌شان، تحریم‌های آمریکا را جنایتی بزرگ علیه ملت ایران برشمردند و افزودند: «دشمن خبیث از این تحریم‌ها که همه ملت را نشانه گرفته، اهداف مختلفی دارد.» ایشان «خسته کردن و به ستوه آوردن ملت» را هدف کوتاه‌مدت تحریم‌ها برشمردند و گفتند: **«دشمن می‌خواهد مردم را آشفته کند تا در خیابان‌ها در مقابل حکومت بایستند؛ به همین علت مدام از تابستان داغ سخن گفته و می‌گوید؛ اما اکنون خودشان به تابستان داغ مبتلا شده‌اند.»**

«ایجاد محدودیت و جلوگیری از پیشرفت کشور به خصوص در بعد علمی» هدف میان‌مدت آمریکایی‌هاست که رهبر فرزانه انقلاب با تبیین آن گفتند: «دشمن در درازمدت هم دنبال به ورشکستگی کشاندن و فروپاشی اقتصادی ایران است؛ چراکه در آن صورت، ادامه حیات برای یک

کشور امکان‌پذیر نخواهد بود.»

حضرت آیت‌الله‌العظمی‌خامنه‌ای «قطع رابطه جمهوری اسلامی با مراکز و جریان‌های مقاومت در منطقه» را هدف جنبی آمریکایی‌ها از تحریم ایران دانستند و در جمع‌بندی این بخش از سخنان‌شان گفتند: «به فضل الهی و با هوشیاری ملت، دشمن در تحقق همه این اهداف ناکام مانده و به قول ما ایرانی‌ها: شتر در خواب بیند پنبه‌دانه!»

رهبر معظم انقلاب افزودند: **«البته کشور دچار مشکلاتی است که بخشی از آن به تحریم‌ها، بخشی به ضعف‌ها و مدیریت‌ها و بخشی هم به کرونا بازمی‌گردد؛ اما همان‌گونه که شماری از اندیشمندان و فعالان غربی هم به صراحت اعتراف می‌کنند، دشمن با همه‌شدت عمل خود نتوانسته به اهداف خود در جنایت تحریم دست یابد.»**

واژگون نشان دادن واقعیات

رهبر انقلاب اسلامی با تأکید بر اینکه به موازات جریان تحریم، یک جریان «تحریف حقایق» و واژگون نشان دادن واقعیات هم وجود دارد، گفتند: «هدف این جریان، ضربه زدن به روحیه مردم و دادن آدرس غلط درباره علاج تحریم است.»

حضرت آیت‌الله‌العظمی‌خامنه‌ای با اشاره به سخنان مداوم مقام‌های آمریکایی و تبلیغات گسترده رسانه‌های وابسته به آنها برای واژگون نشان دادن واقعیات ایران، افزودند: **«هدف دشمن، گرفتن نشاط و امید از ملت به ویژه جوانان است تا این‌گونه القا کنند که کشور به بن‌بست رسیده و امکان حل مشکلات وجود ندارد.»**

ایشان تحریف واقعیات را خط ثابت تبلیغاتی رسانه‌های غربی در طول ۴۱ سال گذشته خواندند و خاطر‌نشان کردند: «در این خط تبلیغاتی، نقاط قوت به طور کلی انکار و یا در مورد آن سکوت می‌شود؛ اما اگر نقطه ضعفی باشد، ده‌ها و حتی صدها برابر بزرگ‌نمایی می‌شود.»

رهبر معظم انقلاب اسلامی درباره آدرس غلط دادن برای رفع تحریم‌ها نیز گفتند: «در این خط تبلیغاتی گفته می‌شود اگر می‌خواهید تحریم‌ها بر طرف شود، کوتاه بیایید و ایستادگی نکنید و متأسفانه برخی در داخل هم این آدرس غلط را تکرار می‌کنند؛ اما این خط بر روی اکثریت ملت ایران با شناختی که از دشمن و غرض‌ورزی او دارند، مؤثر نیست.»

حضرت آیت‌الله‌العظمی‌خامنه‌ای با تأکید بر اینکه جریان تحریف واقعیات به مقاصد خود‌نرسیده است، خاطر‌نشان کردند: **«اگر جریان تحریف شکست‌بخورد، قطعاً جریان تحریم هم شکست خواهد خورد؛ زیرا عرصه کنونی، میدان جنگ اراده‌هاست و اگر اراده ملت ایران مستحکم باقی بماند، بر اراده دشمن غلبه خواهد کرد.»**

نکته دیگری که رهبر فرزانه انقلاب اسلامی به آن اشاره کردند، استفاده ملت زیرک ایران از تحریم برای شکوفایی علمی کشور بود.

حضرت آیت‌الله‌العظمی‌خامنه‌ای گفتند: **«با اینکه تحریم یک جنایت بزرگ است، اما مردم به ویژه جوانان، مسئولان، دانشمندان و فعالان سیاسی از این موضوع برای افزایش انکاء به نفس ملی استفاده کردند.»**

رهبر معظم انقلاب اسلامی در همین زمینه افزودند: «تولید جت آموزشی و قطعات حساس و ظرفیت، راه‌اندازی چند هزار شرکت دانش‌بنیان، ساخت پالایشگاه ستاره خلیج‌فارس به دست سپاه، اقدامات بزرگ در پارس جنوبی، طرح‌های وزارت نیرو در زمینه آب و برق، طرح‌های وزارت راه و تولیدات شگفت‌انگیز دفاعی، همه در دوران تحریم انجام‌شده است.»

حضرت آیت‌الله‌العظمی‌خامنه‌ای یکی دیگر از آثار دوران تحریم را تمرین جداسازی اقتصاد کشور از نفت برشمردند و گفتند: «به علت آنکه نفت کشور کمتر فروش می‌رود، جداسازی اقتصاد از نفت خام به طور طبیعی در حال روی دادن است که این موضوع باید با پیگیری دولت و مجلس به سرانجام برسد.»

امام خامنه‌ای در بیانات زنده تلویزیونی به مناسبت عید سعید قربان خطاب به ملت ایران

اگر جریان تحریف شکست بخورد

جریان تحریم هم شکست می‌خورد

آیا تحریم قابل علاج است؟

رهبر فرزانه انقلاب اسلامی در پاسخ به این پرسش مهم که «آیا تحریم‌ها قابل علاج است؟» گفتند: **«تحریم‌ها قطعاً قابل علاج است؛ اما علاج آن، عقب‌نشینی و کوتاه آمدن در مقابل آمریکا نیست؛ زیرا عقب‌نشینی موجب پیشروی متجاوز می‌شود.»**

ایشان با اظهار تأسف از تکرار حرف‌های دشمن مبنی بر فایده نداشتن صنعت هسته‌ای از زبان عده‌ای در داخل گفتند: «صنعت هسته‌ای نیاز قطعی فردای کشور برای تولید برق است و امروز باید به فکر فردا باشیم.»

رهبر معظم انقلاب اسلامی تأکید کردند: **«خواسته امروز آمریکا از ایران، کنار گذاشتن کامل صنعت هسته‌ای، کاهش بسیار شدید توان دفاعی و رها کردن اقتدار منطقه‌ای است؛ اما پذیرفتن این خواسته‌ها قطعاً موجب عقب‌نشینی آمریکا نخواهد شد و هیچ عقلی نیز حکم نمی‌کند که برای توقف متجاوز، خواسته‌های او را اجابت کنیم.»**

حضرت آیت‌الله‌العظمی‌خامنه‌ای با تأکید بر اینکه با وجود خسارات فراوان برجام، اصل صنعت هسته‌ای حفظ شده است، در زمینه ادعای آمریکایی‌ها برای مذاکره با ایران، خاطر‌نشان کردند: «من علت مذاکره نکردن با آمریکایی‌ها را بارها گفته‌ام، اما برخی با متوجه نمی‌شوند و یا وانمود می‌کنند که متوجه‌نشده‌اند.»

دل نبستن به وعده‌های توخالی

ایشان تأکید کردند: «هدف اصلی آمریکایی‌ها از ادعای مذاکره، گرفتن توانایی‌های حیاتی ملت ایران است؛ البته رئیس‌جمهور فعلی آمریکا هم به دنبال برخی منافع شخصی و انتخاباتی است، همچون

ایشان با تأکید بر اینکه جمهوری اسلامی ایران با همه کشورها به جز آمریکا و رژیم جعلی صهیونیستی مذاکره می‌کند، افزودند: **«علاج تحریم‌ها، عقب‌نشینی و مذاکره با دشمن نیست؛ بلکه علاج واقعی آن، نکیه بر توانایی‌های ملی، وارد کردن جوانان به میدان و احیای ظرفیت‌های فراوان کشور و دریک کلام عمل به ارکان اقتصاد مقاومتی، یعنی درون‌زایی و برون‌گرایی است.»**

رهبر معظم انقلاب اسلامی تأکید کردند: «ما امکانات و توانایی‌های داخلی و ظرفیت‌های بین‌المللی فراوان داریم که باید با مدیریت جهادی و تدبیر واقعی، به فعلیت دربیانند.»

حضرت آیت‌الله‌العظمی‌خامنه‌ای با تأکید بر اینکه جمهوری اسلامی ایران دوستان مؤثری در دنیا دارد، اما نکیه واقعی نظام اسلامی به خدا و مردم است، گفتند: «نکیه بر امکانات و استقلال داخلی، هم دشمنان خارجی و هم بدخواهان داخلی دارد. آن کسی که برای منافع خودش حاضر است کالایی را که در داخل تولید می‌شود، از خارج وارد کند، در واقع خیانت می‌کند و بسا وجود تأکیدهای مکرری که شده است، اما همچنان واردات کالاهایی که در داخل تولید می‌شوند، ادامه دارد.»

آخرین نکته‌ای که رهبر معظم انقلاب اسلامی در زمینه تحریم‌ها گفتند «دل نبستن به وعده‌های توخالی دیگران» بود.

حضرت آیت‌الله‌العظمی‌خامنه‌ای گفتند: «در سال ۹۷ و بعد از خروج آمریکا از برجام، متأسفانه کشور ما‌ها معطل وعده‌های اروپایی‌ها باقی ماند و اقتصاد کشور شرطی شد، در حالی که معطل کردن اقتصاد به وعده‌های دیگران، بسیار مضر است.»

ایشان افزودند: «اروپایی‌ها هیچ کاری برای مقابله با تحریم‌های آمریکا نکردند و آنچه‌که به نام اینستکس نیز مطرح کردند، بازیچه‌ای بود که محقق نشد.»

مقابله با عاملان افزایش قیمت ارز

حضرت آیت‌الله‌العظمی‌خامنه‌ای در بخش دیگری از سخنان‌شان با اشاره به گرانی‌ها و مشکلات جدی خانوارها در تأمین معیشت، گفتند: **«کارهای لازم برای رفع این مشکلات را در جلسات خصوصی با مسئولان، از جمله آقای رئیس‌جمهور مطرح کرده‌ایم و باز هم به دستگاه‌های مسئول تأکید می‌کنیم.»**

رهبر معظم انقلاب اسلامی مسئله فوری در بخش اقتصاد را «مهار نوسان قیمت‌ها، ایجاد ثبات در بازار و حفظ ارزش پولی ملی» دانستند و افزودند: **«این حالتِ هر روز یک قیمت برای اجناس و افسار‌پاره کردن قیمت ارز، برای کشور مضر است و افراد آشنا به مدیریت‌های اجرایی معتقدند که این مسئله با برخورد دستگاه‌های اجرایی و در مواردی دستگاه قضائی قابل مهار است.»**

حضرت آیت‌الله‌العظمی‌خامنه‌ای، مسئله «هدایت نقدینگی به سمت تولید» و همچنین «رفع موانع جشش تولید» را از دیگر اولویت‌های اقتصاد کشور خواندند و گفتند: «عده‌ای از کارشناسان پیشنهاد کرده‌اند رؤسای سه قوه کارگروهی را برای شناسایی و رفع موانع تولید تعیین کنند.»

ایشان افزودند: **«در قضیه ارز، بانک مرکزی تلاش‌های زیادی انجام می‌دهد که ان‌شاءالله موفق خواهد شد؛ البته گزارش‌های مطمئنی وجود دارد که دلایل سیاسی، امنیتی در افزایش قیمت ارز بیش از دلایل اقتصادی مؤثر است که دراین صورت باید با کسانی که به این آتش دامن می‌زنند، جداًمقابله شود.»**

رهبر معظم انقلاب اسلامی اصلاحات اساسی در اقتصاد کشور را «اصلاح ساختار بودجه»، «اصلاح نظام بانکی»، «ارتقای سرمایه‌گذاری و اشتغال» و «بهبود محیط کسب‌وکار» برشمردند و گفتند: «این موارد دو سال قبل و هم‌زمان با تشکیل جلسه شورای عالی هماهنگی اقتصادی به سران قوا ابلاغ شد که البته با وجود تلاش‌ها، پیشرفت قابل توجهی نداشته است؛ البته مهم این است که ما می‌دانیم چه می‌خواهیم و به دنبال چه برنامه‌ای هستیم.»

مردم بزرگ‌ترین دشمن رژیم آمریکا

حضرت آیت‌الله‌العظمی‌خامنه‌ای، مشکلات دشمن اصلی، یعنی آمریکا را بسیار بزرگ و غیر قابل مقایسه با مشکلات ایران خواندند و با برشمردن مصادیقی از مشکلات امروز آمریکا، مثل فاصله طبقاتی عجیب، تبعیض نژادی، مشکلات اقتصادی و بیکاری‌های گسترده، مشکلات مدیریتی در قضایه روحی و مدیریت اجتماعی ضعیف که منجر به بی‌رحمی و قتل و شکنجه به دست پلیس آمریکا می‌شود، گفتند: «امروز آمریکا در سطح دنیا منفور و منزوی است.»

ایشان تأکید کردند: «حوادث جاری آمریکا آتش زیر خاکستری است که شعلهور شده و اگر چه آن را سرکوب کنند، اما دوباره شعلهور می‌شود و نظام کنونی آمریکا را از بین می‌برد؛ چرا که فلسفه سیاسی و اقتصادی این نظام، غلط و محکوم به نابودی است.» رهبر معظم انقلاب اسلامی سخنان مکرر مقام‌های آمریکایی علیه ایران را نشان‌دهنده سردرگمی آنها دانستند و افزودند: **«مدیریت آمریکا دچار سرگیجه و آشفتگی است. آمریکایی‌ها به دنبال پیدا کردن دشمن هستند؛ بنابراین گاهی از ایران اسم می‌برند و گاهی از روسیه و چین؛ اما امروز رژیم آمریکا دشمنی بزرگ‌تر از ملت خود ندارد و همین دشمن، آن رژیم را به زانو درخواهد آورد.»**

حضرت آیت‌الله‌العظمی‌خامنه‌ای با تأکید مجدد بر صبر، ثبات و کار جهادی افزودند: «دولت در طول اواخر دوران مسئولیت خود قرار دارد؛ البته در طول این ففت سال هر چه نتوانستند، تلاش کردند و در برخی بخش‌های دولت نیز واقعاً کارهای خوبی انجام گرفت؛ پس از این دولت هم، دولت تازه‌نفسی خواهد آمد که کارها را با جدیت بیشتر دنبال کند.»

معیار عزاداری امام حسین(ع)

رهبر فرزانه انقلاب اسلامی در پایان سخنان‌شان به مسئله عزاداری در محرم اشاره و تأکید کردند: **«در عزاداری‌ها معیار آن چیزی است که ستاد ملی کرونا اعلام می‌کند. بنده هرچه آنها لازم بدانند، مراعات خواهم کرد. توصیه و تأکید من به همه عزاداران، هیئات، منبری‌ها و مداحان نیز این است که ضوابط ستاد ملی کرونا باید رعایت شود؛ چراکه اگر همین مقدار مراقبت و کنترل هم سست شود، فاجعه‌ای بزرگ پدید خواهد آمد.»**

روزنه

عوامل دومینوی آشوب

در آمریکا

محمد سالاری

دانش آموخته روابط بین الملل

سیستم سیاسی ایالت متحده آمریکا در حوزه نظری لیبرال دموکراسی است که در ظاهر و در قاموس خود به حقوق شهروندی و اصول دموکراسی و آزادی و برابری انسان‌ها می‌خواهد احترام بگذارد، ولی در عمل وقتی تاریخ این کشور را ورق می‌زنیم نابرابری و بی‌عدالتی در چهره دیگری ادامه پیدا کرده است. این سیستم در وجود خود هیولای استبداد را زنده نگه داشته و حقوق اولیه زندگی شهروندانی را به علت سیاه‌پوست بودن تضییع می‌کند؛ نکته قابل توجه این است که اعتراض این روزها در ۷۵ ایالت آمریکا به وحشی‌گری علیه سیاهان را باید در متن تاریخی بررسی کرد که برخی دولت‌ها مانند «ترامپ» فقط به تسریع آن کمک کردند. این دومینوی آشوب که الان همه گیر شده، زخمی چندین ساله بوده که سرباز کرده است؛ به این دلیل باید آن را دقیق بررسی کرد. در ذیل چهار عامل مهم آشوب و اعتراضات جامعه آمریکایی را بیان می‌کنیم:

۱- نابرابری اقتصادی و محرومیت در: سیستم لیبرال دموکراسی اینکه هر کسی می‌توانند از قدرت و آزادی لازم برای کسب منافع و درآمد اقتصادی برخوردار باشد، بیشتر شبیه یک لاف نظری است؛ زیرا سرمایه و دسترسی به منابع قدرت در جامعه آمریکا انحصاری است و فقط بخش بسیار کوچکی به آن دسترسی دارند. در این زمینه در پایگاه ساینیتفیک امریکن آقای «جوزف استیگلیتز»، اقتصاددان مطرح آمریکایی و برنده جایزه نوبل در مقاله‌ای نوشت: «فقط سه شخص ثروتمند در آمریکا، ۵۰ درصد از کل منابع مالی را در اختیار دارند و توزیع عادلانه ثروت شکل نگرفته است. اپیدمی کرونا هم مضاف به این شده است و با تأثیر منفی بر رشد اقتصادی آمریکا و همچنین ناکارآمدی دولت ترامپ و نگاه تبعیض‌آمیز در خدمات درمانی به ویژه به شهروندان سیاه‌پوست این بی عدالتی را بیش از پیش گسترش داده است.

۲- بی‌عدالتی در نظام حقوقی و دیکتاتوری سیستمی: در حوزه حقوقی و کیفری نسبت به نژاد سیاه‌پوستان و اقشار ضعیف جامعه بی‌عدالتی‌های فراوانی شکل گرفته است؛ در این زمینه «فرید زکریا» مفسر سیاسی و تحلیلگر برجسته آمریکایی در سی‌ان‌ان نوشت: «بی‌عدالتی ریشه‌داری در سیستم کیفری آمریکا وجود دارد. مثلاً تفتیش عقاید و توقیف ماشین‌های سیاه‌پوستان از سفیدپوستان بیشتر بوده است.»

۳- برخورد سخت و سرکوب: نظام سیاسی آمریکا در سرکوب مخالفان، به ویژه نژاد سیاهان از روش سرکوب نظامی استفاده کرده و در بحران‌های داخلی، پلیس و گارد ملی از انواع تجهیزات سخت استفاده کرده است. سیستم سیاسی ایالات متحده آمریکا با وجود قوانین بسیار در حمایت از شهروندان آمریکایی، همیشه در لوا و پوشش قانون، به ویژه دادگاه‌های نمایشی دیکتاتوری خود را ادامه داده است که می‌توان از آن به دیکتاتوری سیستماتیک نام برد.

۴- قطبی بودن: در نهایت مورد بعدی اینکه جامعه آمریکایی هیچ وقت متحد نشده و همیشه از قطبی بودن رنج برده است و این شکاف هر چه جلوتر می‌رود عمیق‌تر می‌شود و این دوگانگی همیشه آبستن شورش و اعتراضاتی خواهد بود.

عزاداری در زمانه کرونا

اما همچنان اختلاف نظرات بر جاست و آنچه در این میان قابل ملاحظه است آن است که باید مرجعی به عنوان فصل‌الخطاب در کشور وجود داشته باشد تا عاملی که همواره موجب وحدت جامعه اسلامی بوده است، بهانه‌ای برای اختلاف و چندگانگی و تنش نشود. آن‌طور که حکیم فرزانه انقلاب اسلامی به درستی تأکید کرده‌اند، این مرجع تصمیم‌گیری، ستاد ملی مبارزه با کروناست. ستاد کرونا نیز در این ایام با برگزاری جلسات مختلف کارشناسی و شنیدن نظر موافقان و مخالفان، در نهایت به این نتیجه رسیده است که مراسمات محرم را تحت شرایط خاص و با رعایت پروتکل‌های بهداشتی و با کمک مردم می‌توان برگزار کرد. بدون شک تحقق این برنامه نیازمند خیزش جمعی و بسیج عمومی است تا با خوش‌فکری، تدبیر و نظم‌پذیری خاص، به نحوی مراسمات برگزار شود که در این ایام، کمترین آسیب به سلامت جامعه را شاهد باشیم. برای تحقق این امر، رعایت فاصله اجتماعی از طریق بسط فضای حسینیه‌ها، مهم‌ترین اقدام ضروری است که باید صورت گیرد. برگزاری هیئت‌ها در اماکن تنگ و محدود، خطای جبران‌ناپذیری است که به هیچ وجه نباید انجام شود و راهکار اساسی، برگزاری جلسات در فضای باز و بزرگ است که در آن امکان حضور عزاداران همراه با رعایت فاصله اجتماعی ممکن خواهد بود. برای نمونه طبق آمارهای رسمی، بیش از ۱۰۷ هزار مدرسه دولتی و

غیردولتی در سراسر کشور وجود دارد که تعداد آن در تهران به بیش از چهار هزار می‌رسد؛ اگر محوطه این اماکن که فعلاً به دلیل شیوع کرونا بدون استفاده مانده‌اند، در اختیار هیئت‌های مذهبی قرار گیرد، بدون شک بخش عمده‌ای از مشکل تأمین فضای مناسب حل خواهد شد. به این آمار می‌توان فضاهای موجود در اختیار دستگاه‌های دولتی و شهرداری‌ها را نیز اضافه کرد. برگزاری مراسم محرم امسال را می‌توان بزرگ‌ترین آزمون عاشقان حسینی دانست که باید در آن نشان دهند این مراسم همان‌طور که مملو از عشق، ارادت، عواطف، احساسات و دلدادگی است، مظهري تمام عیار از عقلانیت، نظم و تدبیر حسینی است. حافظان سلامت عزاداران حسینی امسال، هیئت‌داران و دوستانداران اباعبدالله(ع) هستند. همان‌ها که در طول این سال‌ها پرچم عزای حسینی را برافراشته نگه داشته‌اند. در این میان دو بال از جریان اسلام‌آمریکایی در تلاش هستند تا چهره عزای حسینی را تخریب کنند.

یک جریان، جریان سکولار و مخالف شریعت علوی است که دنبال تعطیل کردن مجالس عزای حسینی هستند و با شگردهای رسانه‌ای در مقام تردیدافکنی و ایجاد نگرانی و ناامنی برای افکار عمومی هستند، تا با این مراسمات را به تعطیلی بکشانند یا موجب کسادی و حضور کم‌رنگ مردم در آن شوند. اغلب این افراد، البته هیچ‌گاه در چنین مراسماتی شرکت نمی‌کنند و انسی با

دریچه

نماینده مردم کنگان در مجلس در گفت‌وگو با صبح صادق

قانون کمیسیون ماده ۱۰۰ نیاز به اصلاح اساسی دارد

سفر رئیس دستگاه قضا به منطقه لواسانات را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

در واقع با ورود و برخورد ایشان، آن حاشیه امن از بین برده شد. مردم هم امیدوار شدند که این‌طور نیست برخی هر کاری خواستند، بتوانند انجام دهند و فریادرس یا مدافعی برای آنها و برخوردکننده‌ای با متجاوزان وجود نداشته باشد؛ گرچه به نظر بنده این کار کمی دیر انجام شده است؛ اما از نظر موقعیت زمانی و فرصتی که به وجود آمده، بسیار خوب در حال پیشرفت است. باید به این نکته توجه کرد مدت زمان زیادی نیست که آقای رئیس ریاست قوه قضائیه را عهددار شده و ورود پیدا کرده است؛ اما فلسفه وجود دستگاه قضائی را که برخورد مقتدرانه با متخلفان و ویژه‌خواران است، به نمایش گذاشت.

در این دیدار اشاراتی هم به ماده ۱۰۰ شد، در این باره بفرمایید.

ماده ۱۰۰ فرازهایی دارد که از آنها سوءاستفاده

مهدی سعیدی

کارشناس سیاسی

تعبیر جاودانه حضرت امام خمینی (ره) که «این محرم و صفر است که اسلام را نگه داشته است»، در آذهان عمومی جامعه ثبت شده است؛ گزاره راهبردی که مستندات صحت آن ورق‌های تاریخی است که پیش روی ملت وجود دارد. مردم این سرزمین قرن‌هاست با برگزاری عزای حسینی انس داشته و با گریه بر مصائب عاشوراییان زیسته‌اند و حضور در این مجالس جزء لاینفک زندگی‌شان شده است؛ بلایای طبیعی و حوادث مختلف سیاسی-امنیتی نیز نتوانسته است، چنین مراسماتی را به تعطیلی بکشاند. اما این روزها چگونگی برگزاری مراسم محرم دغدغه بخش قابل ملاحظه‌ای از جامعه شده است. علت، شیوع بیماری واگیرداری است که زندگی بشریت را مختل کرده، اجتماعات بزرگ را به تعطیلی کشانده و بخش بزرگی از مراسمات ملی، مذهبی، حتی خانوادگی را تحت الشعاع خود قرار داده است، آیا در این شرایط که رعایت نکردن فاصله اجتماعی می‌تواند به گسترش بیشتر این بیماری بینجامد، تجمعات عزاداری حسینی قابل برگزاری خواهد بود؟ در این باره در ماه‌های گذشته بحث‌های فراوانی شده است،

زهر اظهروند

خبرنگار

رئیس دستگاه قضائی کشور در هفته‌ای که گذشت در جریان بازدیدهای سرزده خود از مجتمع‌های قضائی کشور، به لواسان رفت و از مجتمع قضائی این منطقه بازدید کرد. حجت‌الاسلام والمسلمین رئیسی در این دیدار گفت: «چند حکمی که در منطقه لواسان در زمینه مقابله با تعدی به اراضی ملی و منابع طبیعی صادر شده، به معنای آغاز قضیه است و ما موضوع لواسان را رها نمی‌کنیم.» درباره این بازدید مهم و بازخورد‌های آن، با حجت‌الاسلام «موسی احمدی» نائب رئیس کمیسیون انرژی و معاون اسبق سازمان ثبت اسناد و املاک کشور گفت‌وگو کردیم که در ادامه می‌خوانید:

بلای نامرئی از دل زمین/ شلیک موفق موشک‌های بالستیک از اعماق زمین به صورت کاملاً استتار شده برای اولین بار در دنیا به وسیله نیروی هوافضای سپاه انجام شد. این پرتاب‌ها بدون داشتن سکو و تجهیزات مرسوم انجام می‌شود که می‌تواند سازمان‌های اطلاعاتی دشمن را در رویارویی احتمالی با چالش‌های جدی روبه‌رو کند. این دستاورد در شبکه‌های اجتماعی با هشتگ #مزعزم_ موشکی داغ شد.

افتتاح نخستین فروشگاه عرضه کالاها ایرانی در ونزوئلا/ سازمان اتکا با هدف افزایش تولید و صادرات اولین فروشگاه عرضه کالاها مصرفی ساخت ایران موسوم به «مگاسیس» را در شهر کاراکاس پایتخت ونزوئلا افتتاح و راه‌اندازی کرد. اتحاد ایران و ونزوئلا برای همکاری در شرایط تحریم دو کشور موجب خشم مقامات آمریکایی شده است. مدتی قبل ایران محموله‌های بنزین را به این کشور صادر کرده بود.

تشکیل شعب تخصصی امور زمین که آقای رئیسی در بازدید مربوطه انجام دادند، بسیار اثرگذار است. بنده زمانی حاکم شرع هیئت هفت نفره واگذاری اراضی بودم و تخصصم در دادگاه هم رسیدگی به پرونده‌های مربوط به زمین بوده است. ما مراجع مختلفی در بحث زمین داریم که با زمین سروکار دارند و فرصت رسیدگی دقیق به پرونده‌های مربوط به زمین و شکایاتی را که در این خصوص مطرح می‌شود، ندارند؛ همچنین نماینده‌های حقوقی هم که برای دفاع از حقوق بیت‌المالی، انفال و دولت می‌فرستند، چنان قوی نیستند که بتوانند آن‌گونه که باید و شاید دفاع کنند. مسائل حاشیه‌ای دیگری نیز کنار اینها به وجود می‌آید که به نظر بنده اگر شعبات تخصصی مربوط به زمین، مثل شعباتی که الان درباره مفاسد اقتصادی شکل گرفته است، تشکیل شود، در زمینه حفظ انفال، حفظ اراضی دولتی و این سرمایه کشور برای نسل‌های آینده، خیلی اثرگذار است که ان‌شاءالله حفظ خواهند شد.

می‌تواند شود. بنده سال‌ها عضو کمیسیون ماده ۱۰۰ بودم؛ در کمیسیون ماده ۱۰۰ شهرداری‌ها، شخصی که خارج از ضوابط و بیش از پروانه ساخت خود، ساخت‌وساز و در واقع تعرض می‌کرد، دستگاه اجرایی مثل شهرداری با یک برخورد بسیار ضعیف، مثل جریمه نقدی بر تعدی و تجاوز او صحه می‌گذاشت؛ از این رو جادارد این ماده ۱۰۰ اصلاح شود و دستور قاطعی باید داده شود تا اگر فردی در جاهایی تعدی و تجاوز کرده است، قلع و قمع و دستوری سنگین برای او داده شود تا متخلف دیگر جرئت تخلف به خود ندهد و ان‌شاءالله که روزی به این مرحله برسیم.

زمین‌خواری معضلی است که در جاهای دیگری غیر از لواسانات اتفاق افتاده، اما در این منطقه بیش از مناطق دیگر بوده است؛ حال با این سفر قرار است چه اقداماتی برای جلوگیری از پدیده زمین‌خواری صورت گیرد؟

اجسام از آنچه که به نظر می‌آیند به شما نزدیک‌ترند/ مرحله نهایی رزمایش موشکی و دریایی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی با نام «پیامبر اعظم(ص) ۱۴» در منطقه خلیج فارس و تنگه هرمز برگزار شد. در بخشی از این رزمایش ماکت ناو هواپیمابر آمریکایی به وسیله قایق‌های تندرو محاصره و در نهایت با موشک به تصرف درآمد. گرچه این ماکت بود، اما در خلیج همیشه فارس، آمریکایی‌ها سایه غیور مردان سپاهی و ارتشی را بالای سر خود حس می‌کنند.

هر روز منزوی‌تر از دیروز/ هفته‌های پیش خبر از نصب نرده‌های محافظ در اطراف کاخ سفید دادیم؛ به تازگی نرده‌ها تبدیل به دیوارهای بتنی شده‌اند و چند حلقه حفاظتی جدید هم به آنها اضافه شده است. ایالات متحده با شروع فصل گرما هر روز سوزان‌تر و غیرمتحدر از گذشته می‌شود، تا جایی که برخی فرمانداران ایالت‌ها در پاسخ به دخالت‌های ترامپ و اعزام نیروهای ویژه، تهدید به صدور حکم بازداشت ترامپ کرده‌اند.

انعکاس

مروری تحلیلی بر کتاب جان بولتون-۵

تلاش برای خروج آمریکا

از پیمان ناتو

ثمانه اکوان

کارشناس بین‌الملل

چندی پیش ودر اجلاس سال ۲۰۱۹ اعضای ناتو، «امانوئل مکرون» رئیس‌جمهور فرانسه در گفت‌وگویی از مرگ مغزی ناتو سخن به میان آورد و بیان کرد: پیمان آتلانتیک شمالی مانند قبل نمی‌تواند حافظ امنیت اروپا باشد. این مسئله اما ریشه در مباحثی قدیمی‌تر در بین اعضای ناتو داشت که در کتاب خاطرات جان بولتون به‌صورت مفصل درباره آن بحث شده است. در اجلاس ناتوی سال ۲۰۱۸، مشکلات آمریکا با ناتو و کشورهای اروپایی بر سر بودجه دفاعی کشورهای اروپایی بیش از پیش مطرح شده و در شرایطی که کشورها دستور کار دیگری برای این اجلاس داشتند، صحبت‌های ترامپ در زمینه هزینه‌های کم اروپا برای بودجه‌های دفاعی، اجلاس ناتو را با تش‌های زیادی همراه کرد؛ آن‌طور که مشاور امنیت ملی ترامپ در کتاب خاطراتش بیان کرده است، مشکل اصلی این بود که سهم کشورهای اروپایی از بودجه ناتو، بسیار کمتر از سهم آمریکا بود. در عین حال آنها برنامه‌ریزی انجام‌شده برای افزایش میزان بودجه‌های دفاعی خود را نیز نمی‌پذیرفتند یا آن را به‌صورت کامل اجرا نمی‌کردند. ترامپ در این زمینه بسیار حساس شده و بیان کرده بود اگر اروپایی‌ها قبول نکنند سهم خود در ناتو را به‌طور کامل پرداخت کنند و بودجه دفاعی خود را نیز به ۲ درصد از تولید ناخالص داخلی‌شان برسانند، آمریکا نیز از ناتو بیرون می‌آید. او بارها بیان کرده بود آمریکا بسیار دور است و این اروپاپست که بیشترین استفاده را از ناتو می‌برد. جان بولتون درباره صحبت‌های ترامپ در اجلاس ناتو در سال ۲۰۱۸ بیان می‌کند: «ترامپ گلایه کرد آلمان فقط ۱/۲ درصد از تولید ناخالص داخلی‌اش را صرف بودجه دفاعی می‌کند و قرار است تا سال ۲۰۲۵ این را فقط به ۱/۵ درصد برسانند. فقط پنج کشور از ۲۹ کشور عضو ناتو هم‌اکنون در حال پرداخت دو درصدی هستند. اگر کشورها ثروتمند نبودند، ترامپ می‌دانست که باید موقعیت را درک کند؛ اما اینها کشورهای ثروتمندی هستند. او گفت ایالات متحده می‌خواست به حفاظت از اروپا ادامه دهد، اما بعد به سمت مونولوگ مبسوط خود درباره تجارت با اروپا رفت که فکر می‌کرد در مباحث مربوط به ناتو باید مطرح شود و در تحلیل‌ها قرار گیرد. اروپا محصولات آمریکایی را نمی‌پذیرفت و این چیزی بود که ایالات متحده نمی‌توانست اجازه دهد ادامه پیدا کند؛ اما فقط آلبانی در جلسه شام شب گذشته به آن اشاره کرده بود و همه این مسائل ما را در موقعیت چهار سال قبل مان قرار می‌داد.» او از این مسئله شکایت کرد که اعضای ناتو می‌خواهند روسیه را تحریم کنند؛ اما آلمان میلیاردها دلار به روسیه برای خط لوله «نورد استریم ۲» می‌دهد و جانور وحشی را تغذیه می‌کند. و این داستان بزرگی در ایالات متحده است. او اعتقاد داشت، زمانی که ما میلیاردها دلار برای این خط لوله به روسیه می‌دهیم، این کشور همه ما را احق فرض می‌کند و این اتفاق نباید می‌افتاد. او گفت ایالات متحده می‌خواهد شریک خوبی برای اروپایی‌ها باشد، اما متحدان باید سهم خود را بپردازند؛ برای مثال آلمان باید به هدف دو درصد در بودجه دفاعی‌اش در همین زمان کنونی برسد، نه اینکه تا سال ۲۰۳۰ صبر کند و نام مرکل در اتاق پیچید.» البته گلایه‌های ترامپ درباره بودجه ناتو تمامی ندارد.

عزیز غضنفری

کارشناس سیاسی

اکنون که چهاردهمین رزمایش پیامبر اعظم(ص) به پایان رسیده است، شاید بتوان گفت یکی از مهم‌ترین و اثرگذارترین رزمایش‌ها در تاریخ انقلاب اسلامی حتی پیش از آن، رزمایش‌های برگزارشده در خلیج‌فارس و تنگه هرمز بود. رزمایش چهاردهم پیامبر اعظم(ص) در حوالی جزیره لارک، یعنی دقیقاً مشرف بر تنگه هرمز برگزار شد؛ اینجا دقیقاً همان جایی است که باید گفت مرکزیت و نقطه کانونی بازدارندگی نظامی و امنیتی جمهوری اسلامی ایران به حساب می‌آید. سالانه حدود ۵۰ هزار فروند کشتی از تنگه استراتژیک هرمز عبور می‌کنند که از این تعداد حدود ۱۷ هزار فروند شناورهای نفت‌کش هستند. گذشته از این، روزانه حدود ۲۱ میلیون بشکه نفت خام و مشتقات آن از این تنگه می‌گذرد؛ یعنی معادل ۲۰ درصد از نفت مورد نیاز کشورهای صنعتی از این گلوگاه راهبردی تأمین می‌شود. مضاف بر اینکه ۹۰ درصد از نفت کشورهای منطقه از تنگه هرمز صادر می‌شود. با این تفصیل، اهمیت این منطقه بر هیچ دولتی پوشیده نیست. حالا همین نقطه، دقیقاً جایی است که آمریکا می‌خواهد به مثابه دوره پیش از انقلاب آن را در اختیار خود بگیرد؛ اما جمهوری اسلامی توانسته آمریکاراکتار بزند و خود را به عنوان قدرت برتر منطقه در تأمین امنیت این منطقه نشان دهد؛ کماینکه از حیث حقوقی نیز مسئولیت امنیت تنگه‌ها؛ از جمله تنگه هرمز بر عهده کشورهای ساحلی این مناطق است.

زمانه و زمینه رزمایش چهاردهم

دو محاسبه مخاطره‌آمیز در دشمن ایجاد شده مبنی بر اینکه شهادت سردار سلیمانی و برخی رخداد‌های محیطی و منطقه‌ای، ایران را از حیث «تصمیم‌گیری» و «اقدام» در عرصه مدیریت بحران در موقعیت دشواری قرار داده است؛ در سطح داخلی نیز شیوع و ویروس کرونا در کشور و تراکم مشکلات اقتصادی، جمهوری اسلامی را در موقعیت شکننده‌ای نشانده است. این محاسبه برخی را در آمریکا به این نظر و تحلیل رسانده بود که با لحاظ چنین وضعیتی، اکنون زمان مناسبی برای اقدام نظامی هدفمند و محدود علیه ایران است؛ خاصه آنکه بر اساس تجربیات پیشین، برخی رؤسای‌جمهور آمریکا وقتی موقعیت اجتماعی خود را در خطر می‌بینند، برای پیروزی در دوره دوم چهارساله انتخابات آمریکا، امنیتی کردن فضای ذهنی مردم آمریکا را از طریق طراحی و اجرای یک تهاجم نظامی محدود در منطقه غرب آسیا دنبال می‌کنند. بر اساس قرآن قطعی، چنین محاسباتی در ذهن تیم جنگ‌طلب کنونی آمریکا نیز پدید آمده بود. با این توضیح شاید بتوان گفت نقطه کانونی چهاردهمین رزمایش مهم پیامبر اعظم(ص)، اختلال و منهدم کردن چنین طراحی‌هایی است که این روزها در ذهن برخی مقامات آمریکایی و سرسپرده‌های منطقه‌ای‌اش وجود دارد.

واکنش فوری ارتش تروریستی آمریکا

آمریکایی‌ها به طور طبیعی همیشه برای‌شان مهم است که در سواحل ضلع شمالی خلیج‌فارس و جزایر ایرانی خلیج‌فارس چه می‌گذرد؛ گلولال‌هاوک را نیز با همین قصد برای جاسوسی فرستاده بودند تا از تحرکات و استقرارایی نیروها و پایگاه‌های ایرانی تصویر بفرستد که با موشک سوم خرداد نقش بر زمین شد. حال اگر اعلام رزمایش نظامی شود، این برای آنها به مراتب بسیار با اهمیت‌تر خواهد بود. جالب آنجا بود که پیش از اعلام خبر آغاز رزمایش چهاردهم، سنتکام اعلام کرد رصد ماهواره‌ای آنها نشان می‌دهد ایران خود را برای رزمایشی متفاوت در خلیج‌فارس مهیا کرده است.

شروع رزمایش و اجرای اولین سناریوها واکنش تروریست‌های آمریکایی در منطقه را در پی داشت. آنها این رزمایش را جسورانه و غیرمسئولانه نام نهادند. «ریکارباریش» سخنگوی ناوگان پنجم نیروی دریایی آمریکا به خبرگزاری فرانسه گفت: «ما از رزمایش ایران و اقدام این

کشور در حمله به ماکت یک شناور شبیه به یک ناو هواپیمابر غیر متحرک آگاه هستیم.» رباریش اضافه کرد: «ما همیشه این نوع رفتارهای غیرمسئولانه و بی‌ملاحظه ایران در مجاورت آب‌راه‌های شلوع بین‌المللی را تحت نظر داریم.» همچنین «جروزالم پست» به نقل از «فاکس نیوز» نوشت: «به خلبانان هندی جنگنده‌های آمریکایی حاضر در پایگاه الظفره در پی رزمایش دریایی ایران، اعلام حالت هشدار شد؛ این نشان می‌دهد تهران برای قرار دادن نظامیان آمریکایی در حالت آمادهاش، نیازی به حمله به پایگاه‌های آمریکاندارد.» این گزارش در بخش دیگری تأکید می‌کند: «ایسن رزمایش حرف‌های تهران را ثابت کرد که می‌گوید آمریکا فقط در این منطقه مهمان است و ما اینجا صاحب‌خانه هستیم.» همچنین «سی‌ان‌ان» اعلام کرد: شدت نگرانی مقامات نظامی آمریکا در منطقه از رزمایش بزرگ موشکی- دریایی سپاه پاسداران به‌حدی بوده که از نیروهای نظامی مستقر در پایگاه‌های آمریکایی در امارات، قطر و کویت خواسته شده است برای ساعاتی در پناهگاه‌مانند.

به نظر می‌رسد علت اصلی این واکنش مرعوبانه ارتش تروریستی آمریکا ماهیت تاکتیکی و عملیاتی ایسن رزمایش بود که بر پایه هجوم و حمله بنیان نهاده شده بود که در ادامه قدری بیشتر در این باره خواهیم نوشت.

کپی در مجاورت اصل

یکی از نقاط عطف رزمایش کنونی، طراحی ماکت یک ناو هواپیمابر و استفاده از آن به عنوان هدف در نزدیکی جزیره لارک، یعنی درست در ورودی تنگه هرمز بود. هر چند این ماکت در رزمایش گذشته نیز به کار گرفته شده بود، با این حال، این بار اهمیت متفاوتی داشت؛ این ماکت دقیقاً کپی شده از ناو هواپیمابر نیمتیز آمریکاست؛ البته ایسن ماکت در مقیاس ۱۰۰ متر کوچک‌تر ساخته شده است. نکته مهم و متمایز آن اینجا بود که ماکت(کپی ناو هواپیمابر) مذکور درست در شرایطی هدف حملات موشکی در رزمایش قرار می‌گرفت که اصل ناو هواپیمابر نیمتیز بنا به برخی خبرها در رأس الحدد عمان قرار داشت. این نکته مهم را خوب است با برخی در داخل ایران در میان گذاشت که بدون اطلاع و برآورد دقیق از صحنه، ورود ناوهای آمریکایی به خلیج‌فارس را نشانه بروز خطر، تهدید معرفی می‌کنند. گذشته از اینکه ورود یک ناو به خلیج‌فارس آیا علامت ظهور تهدید قریب‌الوقوع است یا خیر؟ خوب است این نکته مهم را در ذهن داشته باشند که از نظر متخصصان و صاحب‌نظران امنیتی جمهوری اسلامی، حضور ناو ارتش تروریست آمریکایی در خلیج‌فارس، چنانچه شرایط جنگی رخ دهد، به عنوان یک هدف قطعی در نظر گرفته می‌شود.

تمرین انسداد در زمان اضطرار

یکی از موضوعات مهم که معمولاً در رزمایش‌های دریایی تنگه هرمز به آن توجه می‌شود، مسئله انسداد

تنگه هرمز است. جمهوری اسلامی اصالت را به عبور و مرور آزادانه و توأم با امنیت همه شناورهایی می‌دهد که در حال ورود یا خروج از تنگه هرمز هستند؛ هر چند در شرایط اضطرار، از حیث فنی و تخصصی امکان عملیاتی شدن چنین سناریویی کاملاً وجود دارد. تنگه هرمز تابع مقررات عهدنامه کنوانسیون ملل متحد درباره حقوق دریاهاست و در شرایط صلح، کلیه کشتی‌های نظامی و بازرگانی از حق عبور ترانزیت برخوردارند. طولانی‌ترین فاصله تنگه هرمز ۸۴ کیلومتر(از کرانه‌های بندرعباس در شمال تا شمالی‌ترین نقطه کرانه‌های مسندم در جنوب) و کوتاه‌ترین آن(میان جزیره ایرانی لارک در شمال و جزیره عمانی السلامه در جنوب) ۳۳/۶ کیلومتر برآورد شده است. از این میان عرض مسیر کشتیرانی در هر جهت فقط در حدود سه کیلومتر است و تمام کشتی‌های عبوری باید از آب‌های سرزمینی ایران یا عمارن عبور کنند؛ بنابر این امکان کنترل تنگه برای نیروهای نظامی به راحتی میسر می‌شود؛ بنابر این آن‌گونه که گفته می‌شود، کنترل تنگه برای نیروهای نظامی به راحتی امکان‌پذیر است. با این وضعیت جغرافیایی که در منطقه وجود دارد؛ با وقوع هر خطا و اشتباهی از سوی دشمنان، امکان انسداد تنگه هرمز، هر چند به صورت کوتاه‌مدت، متصور است و از جنبه‌های نظامی و جغرافیایی نیز امکان این امر کاملاً موجود است.

مسلح شدن زمین با موشک‌های جدید
جدا از اینکه موشک‌هایی که در رزمایش چهاردهم سپاه‌رونمایی شد، از حیث فنی و تکنولوژی دستاوردی بزرگ در جهان به حساب می‌آیند و این در جای خود قابل بررسی و ارزیابی است، دستاورد دیگر در این رزمایش، شلیک موشک‌های بالستیک راهکنشی (تاکتیکی) از عمق زمین به صورت کاملاً استتار شده بود. این مواضع شلیک، برخلاف پایگاه‌های موشکی زیرزمینی و شهرهای موشکی، لزوماً از نوع استقراری و ثابت نیستند و می‌توانند در گستره بسیار وسیع‌تری ایجاد شوند. موشک‌های شلیک‌شده در رزمایش اخیر، از نوع سوخت جامد و از نسل فاتح، ذوالفقار یا دزفول بودند که با شلیک از زیر یک زمین مسطح به سمت هدف شلیک شدند؛ این در حالی است که به صورت بصری این مواضع شلیک غیرقابل تفکیک از محیط پیرامونی هستند.

راهبرد تدافعی؛ تاکتیک‌های تهاجمی

طراحی و اجرای تاکتیک‌های دریایی بر پایه «تهاجم» در نقطه متمایز و برجسته رزمایش چهاردهم است. طی دوره اخیر، فضای عمل نیروی دریایی سپاه در خلیج‌فارس با وجود اینکه در سطح راهبردی بسر مبنای دفاع از تمامیت ارضی و منافع ملی کشور طراحی شده، اما در سطح تاکتیکی و عملیاتی به فزای تهاجم تغییر یافته است؛ تاکتیک‌های هجومی سپاه بر اساس الگوهای نامتقارن، معادلات و ترتیبات سیاسی و امنیتی منطقه را به شکل بنیادین تغییر داده است.

بسر پایه این رویکرد، اولاً، ایران با ابتکار عمل و هوشمندی، تصور هر نوع تهدید را در محاسبات دشمن منتفی می‌کند؛ ثانیاً، ایران ابتدا به ساکن به هیچ نقطه‌ای چشم طمع نمی‌دوزد، اما در عین حال ممکن است برای حفظ منافع خود اقدامات و عملیات آفندی را ترتیب دهد؛ ثالثاً، محیط اقدامات هجومی ایران نیز منحصر به آب‌ها و مناطق سرزمینی ایران نیست و هر نقطه‌ای که احتمال تهدید از آن برود، امکان تهاجم به آن وجود دارد. حضور نیروی هوافضای سپاه و نیروی دریایی سپاه در کنار یکدیگر در چهاردهمین رزمایش پیامبر اعظم(ص) این پیام‌آشکار را به همراه داشت که در صورت تهدید علیه جمهوری اسلامی، فقط خلیج‌فارس عرصه عمل ایران نخواهد بود، بلکه کشورهای ضلع جنوبی خلیج‌فارس که سرزمین خود را در اختیار پایگاه‌های ارتش تروریستی آمریکا قرار داده‌اند، باید حساب کار دست‌شان بیاید.

اقتدار، ضامن امنیت

در این بخش کلیدی‌ترین نکته این است که تنگه هرمز و خلیج‌فارس دقیقاً همان نقطه‌ای است که ایران با تسلط بر این منطقه و تعیین‌کنندگی که دارد، می‌تواند امنیت خطوط دریایی خود را در سراسر دنیا تضمین کند و نیز با جنگ اقتصادی آمریکا به مقابله برخیزد. آیا این فرصت، دستاورد کوچکی است؟ ایران از اردیبهشت سال ۱۳۹۸ و در سالگرد خروج آمریکایی‌ها از برجام و معطوف به تحولات خلیج‌فارس، معادله «امنیت در برابر پایان تروریسم و جنگ اقتصادی» و سیاست «افزایش هزینه، در مقابل افزایش هزینه» را اعلام و اعمال کرده است. بر این اساس، نتیجه طبیعی این راهبرد آن است که جنگ، جنگ است؛ جنگ اقتصادی نیز چون جنگ نظامی آثار و پیامدهای خود را به اشکال مختلف آشکار می‌کند؛ در پی آن ایران رسماً اعلام کرد، تنگه هرمز نقطه‌ای است که یا نفت همه‌صادر می‌شود، یا نفت هیچ‌کس. در بخش دفاعی و امنیتی ایران اسلامی که در رأس آن رهبری حکیم و مدبر قرار دارد، آنچه موضوعیت دارد، سیاست‌ها و راهبردهای اعلام‌شده ایشان است و با شهادت حاج‌قاسم سلیمانی، قطعاً این مسیر متوقف نمی‌شود. مضاف بر این، «ضربت متقابل» که رهبر معظم انقلاب درباره انتقام از آمریکایی‌ها فرمودند، بر شدت عمل و انگیزه‌های تحقق این راهبرد افزوده است؛ بنابر این پیام این رزمایش این است که امنیت امری یکپارچه و مرتبط به هم و تفکیک‌نشده است. دشمن اگر در دریای کارائیب برای نفت‌کش‌های ایرانی ایجاد مزاحمت کند، امکانات او در خلیج‌فارس با اقدام قاطعانه مواجه می‌شود. آنچه آمریکایی‌ها را از اختلال در مسیر حرکت نفت‌کش‌های ایرانی به ونزوئلا بازداشت، آماده‌سازی و طراحی اقدامی هوشمندانه علیه یک شناور آمریکایی در منطقه خلیج‌فارس بود که در صورت بروز هرگونه خطا از سوی ارتش تروریستی آمریکا، عملیاتی می‌شد.

گرای فریب

جنگ رسانه‌ای رژیم صهیونیستی

محمدحسن سجادی

کارشناس مطالعات منطقه‌ای

بحث تنش در مرزهای لبنان و سرزمین اشغالی موضوعی است که همواره روندی سینوسی و پرنوسان را طی کرده است. در روزهای اخیر نیز رژیم صهیونیستی در حالی از خنثی‌سازی یک اقدام و تروریستی خوانندن آن خبر داد که حزب‌الله لبنان آن را تکذیب کرده است. «تانیاهاو» نخست‌وزیر رژیم صهیونیستی، این تنش را «حادثه امنیتی جدی» قلمداد و عنوان کرد: «حزب‌الله در حال بازی با آتش است.» این اظهار نظر میزان امنیتی بودن فضا را بالا برده است. این تنش‌ها در پی شهادت «علی کامل محسن» از رزمندگان حزب‌الله در سوریه به دست رژیم صهیونیستی بوده است. به نظر می‌رسد رژیم صهیونیستی که نگران واکنش حزب‌الله است، چند هدف را نیز دنبال می‌کند که نیازمند هوشیاری حزب‌الله است:

۱ رسانه‌های رژیم صهیونیستی با اتهام زدن به حزب‌الله مبنی بر حمله و شروع تنش، این هدف را پیگیری می‌کنند که زمینه را برای اقدام بعدی فراهم کنند؛ به عبارت دیگر این فضاسازی رسانه‌ای دنبال آن است تا اقدامات بعدی رژیم را در صورت تحقق، توجیه کند؛ این اقدام بعدی می‌تواند ترور یکی دیگر از رزمندگان حزب‌الله یا هدف قرار دادن تأسیسات آنها در خاک سوریه باشد.

۲ با توجه به تنش‌ها در رژیم صهیونیستی به دلیل ناکارآمدی دولت نتانیاهاو در مدیریت بحران اقتصادی پس از شیوع کرونا و افزایش آمار بیکاری، دولت این رژیم نیاز به بر جسته کردن بحرانی خارجی برای همگرایی داخلی دارد. اعتراضات درونی رژیم صهیونیستی و نگرانی از تسری این اعتراضات، دولت نتانیاهاو را بر آن داشته است که فضا را تغییر دهد. نگرانی از حمله قریب‌الوقوع و تهدید حیاتی، بهترین مستمسکی است که می‌توان از آن استفاده کرد.

۳ رژیم صهیونیستی این اقدام را با چراغ سبز ایران تعریف می‌کند؛ به همین علت تلاش می‌کند در پاسخ، به مواضع ایران در مناطق بحرآن‌زده از جمله سوریه حمله کند. این فضاسازی رسانه‌ای تلاش می‌کند ایران را مقصر اصلی قلمداد کند؛ این موضوع در آستانه گفت‌وگوها در زمینه تحریم تسلیحاتی ایران می‌تواند بهانه‌های لازم را برای جبهه مخالف جمهوری اسلامی فراهم کند؛ بعید نیست رفته‌رفته این میزان اتهامات نیز تشدید شود، حتی اگر واقعه ساختگی باشد.

۴ توجیه اقدام نظامی و زیربنایی در مناطق مرزی بسا لبنان به استقرار توپخانه رژیم صهیونیستی در مرزهای لبنان منجر شده است. به نظر می‌رسد فضاسازی از تنش در مرزهای سرزمین اشغالی بازی هدمندلی از سوی رژیم صهیونیستی برای توجیه گام دیگری به‌منظور تقویت تأسیسات در مرزها باشد. در حالت عادی این اقدام، سیاسی نه‌اجمی قلمداد می‌شود و این در صورتی است که اکنون توجیه این حرکات نیز وجود دارد و تعبیری دفاعی از آن ارائه می‌شود.

۵ هدف‌زنی و مظلوم‌نمایی سیاست دیگری است که رژیم صهیونیستی در این باره لحاظ کرده است؛ این رژیم ابتدا دنبال حمله به اهداف دقیق که می‌توانند نهاد یا تأسیسات یا افراد از پیش مشخص شده باشد، می‌رود سپس منتظر پاسخ حزب‌الله می‌ماند؛ البته پیش از آن فضاسازی گسترده‌ای انجام داده است تا مظلوم‌نمایی کند. در مقابل، اما حزب‌الله لبنان به میزانی از «بلوغ سیاسی» دست یافته است که از رفتار هیجانی‌سوری دوری می‌کند؛ به عبارت دیگر تنش‌ها حتی در سطوح عالی نیز حزب‌الله را وادار به تصمیمات هیجانی نخواهد کرد، این همان رفتاری است که می‌تواند پیش‌بینی‌پذیری سیاست‌های حزب‌الله و کار را برای رژیم صهیونیستی دشوارتر کند؛ چرا که حمله‌ای در زمانی نامشخص، با حجم نامشخص و هدف نامشخص برای رژیم صهیونیستی نگران‌کننده‌تر است.

دیکتاتور مستبد

پای رژیم صهیونیستی در میان است

القدس العربی: در ظاهر به نظر می‌رسد اسرائیل از صحنه تحولات لیبی دور باشد؛ اما گزارش‌های پژوهشی و رسانه‌ای متعددی نشان می‌دهد تل‌آویو با توجه به هم‌سویی منافع و امنیت ملی اسرائیل با نیروهای شرق لیبی، از خلیفه حفتر «ژنرال کودتاچی» در مقابل «دولت قانونی» در لیبی، حمایت می‌کند. مهم‌ترین انگیزه تل‌آویو در حمایت از حفتر این است که ایالات متحده آمریکا تلاش دارد با دیکتاتورهای خاورمیانه و اسرائیل یک ائتلاف ضد ایرانی تشکیل دهد و این دیکتاتورهای عربی را کاملاً و برای همیشه از قضیه فلسطین خلاص کند.

ایران آماده پاسخ

مرکز مطالعات الجزیره: تمدید ممنوعیت فروش سلاح به ایران، به دلیل استفاده روسیه و چین از حق وتوی خود در شورای امنیت، بعید است، اما مسئولان ایرانی هیچ احتمالی را نادیده نمی‌گیرند؛ از این رو دوباره گزینه‌های خود برای واکنش نشان دادن به این تمدید صحبت می‌کنند که محوریت آن، قاطع بودن پاسخ بوده است و برجسته‌ترین نکات آن از این قرار است: ۱- توقف اجرای پروتکل الحاقی مربوط به محدودیت هسته‌ای است، که ساده‌ترین گزینه تهران بوده است و به معنای کاهش پایبندی ایران به توافق هسته‌ای است و دسترسی آژانس بین‌المللی انرژی اتمی به تأسیسات هسته‌ای ایران را دشوار می‌کند؛ ۲- افزایش سطح غنی سازی اورانیوم و ایران به غنی‌سازی ۲۰ درصدی؛ ۳- گام‌های شدید دیگری که ایران می‌تواند بردارد، خروج کامل از توافق هسته‌ای است که به معنای جدایی کامل ایران از این توافق است.

منشور دموکرات‌ها

جایگاه ایران در سند انتخاباتی حزب دموکرات

سبحان احمدی

کارشناس بین‌الملل

«جو بایدن» رقیب دموکرات ترامپ که در زمان توافق برجام معاون اوپاما بود، یکی از طرف‌داران برجام است. او هم حزبی هایش اخیراً تلاش کرده‌اند پیش‌نویس برنامه حزب دموکرات را برای پیروزی احتمالی در انتخابات ارائه کنند. این سند دو گزاره مهم را در دستور کار قرار داده و بر آن تأکید کرده است که شامل «پایان مسئولانه جنگ‌های همیشگی» و «راه‌حل سیاسی پایدار و همیشگی» می‌شود که بخشی از آن نیز به ایران مربوط است؛ درواقع تیم بایدن به دنبال این است که بازگشتی به سیاست‌های باراک اوباما، البته با میزانی از آرمان‌گرایی کمتر، داشته باشد. گذشته از جزئیات این سند درباره ایالات متحده، درباره جمهوری اسلامی ایران این سند نکاتی را در نظر دارد:

۱ دولت بایدن در صورت پیروزی، به دنبال بازگشت به مذاکره و گفت‌وگوهای سیاسی در حوزه منطقه‌ای است که در این زمینه‌سؤالات و ابهامات زیادی پیش روی بایدن است. آیا با وجود خلف وعده آمریکایی‌ها، جمهوری اسلامی حاضر به مذاکره مجدد است؟ آیا جمهوری اسلامی در زمینه مسائل منطقه‌ای که بر خسی از آنها خطوط قرمز هم هستند، حاضر به گفت‌وگو می‌شود؟ این موضوع کمی دشوار به نظر می‌رسد.

۲ برنامه دموکرات‌ها همچنان اصطلاح «اقدامات تهدیدآمیز ایران» را در سند خود دارد که برنامه موشکی، سیاست داخلی و بازگیری منطقه‌ای ایران را در بر می‌گیرد؛ بنابراین در خود این موضوع چند نکته نهفته است؛ نخست تهدیدآمیز بودن اقدامات ایران را برجسته می‌داند؛ بنابراین این پیش‌فرض مانع از این می‌شود که در شرایط برابر گفت‌وگو صورت بگیرد. دوم اینکه بارها جمهوری اسلامی ایران بیان کرده است موضوع موشکی با هسته‌ای تفاوت دارد و به هیچ عنوان قابل مذاکره نیست؛

سبحان احمدی

چراکه در صورت مذاکره در این حوزه «تنوری دومینوی آمریکایی» آغاز و درخواست‌ها برای حوزه‌های دیگر نیز شروع می‌شود. سوم اینکه سند مزبور به موضوع داخلی ایران اشاره کرده که بحث داخلی ایران و موضوع حقوق بشر به تعبیر غربی خود موضوعی بسیار گسترده است که مهم‌ترین چالش ایران با اتحادیه اروپا نیز بوده است. تمام این موضوعات، پرونده‌های سنگینی هستند که به نظر می‌رسد در حد یک طرح باقی بمانند.

۳ حجم پرونده‌های مهم درباره ایران به صورتی نیست که یک دولت ایالات متحده بتواند تمام آنها را حل یا مدیریت کند؛ برخی از این اختلافات ریشه‌ای‌تر از آن هستند که دولت بایدن قادر به گفت‌وگوری موفقیت‌آمیز درباره آنها باشد.

۴ به وضعیت تحریم‌های کنونی در این سند اشاره نشده است. گفت‌وگو تحت چه شرایطی مدنظر بایدن است؟ اگر قرار باشد تحریم‌ها و فشارها بر ایران در همین حد باقی بمانند یا حتی افزایش یابند دولت ایالات‌متحده به دنبال گفت‌وگو نیز باشد، بعید به نظر می‌رسد توفیقی در این زمینه حاصل آید.

۵ اینکه بهار ۱۴۰۰ چه‌کسی به پاستور راه یافته باشد بسیار حائز اهمیت است. اگر جریانی غیر از جریان کنونی یا جریان‌های هم‌سوی آن داخل ایران به قدرت رسیده باشند و ناهم‌خوانی با سیاست‌های مذاکره‌ای داشته باشند، آیا باز هم بایدن می‌تواند امیدوار باشد نتیجه دل‌خواهی حاصل شود؟ این موضوع نیز کمی بعید به نظر می‌رسد.

۶ در نهایت باید گفت دولت‌های ایالات متحده، چه جمهوری‌خواه و چه دموکرات، تا زمانی که تلاش می‌کنند از موضع قدرت با ایران گفت‌وگو کنند و تا زمانی که به‌صورت تکنیکی در زمینه پرونده‌های مختلف نپندیشند و پیش‌فرض را بر سر تهدیدآمیز بودن سیاست‌های ایران قرار دهند، احتمال توفیق کمی دارند؛ لذا در این شرایط مقاومت سیاست‌های تجربه‌شده پیشین، همچنان انجام خواهند شد.

جهان

شماره ۹۶۱ | دوشنبه ۱۳ مرداد ۱۳۹۹

صداقت

یادداشت

ابعاد نفوذ سیاسی-اقتصادی

امارات در آسیای میانه

محمدصادق مصطفوی

کارشناس مسائل سیاسی

بررسی سابقه حضور امارات در آسیای میانه حکایت از این دارد که ابوطیبی، این جغرافیا را به‌عنوان مقصدی مهم برای پیشبرد راهبرد سرمایه‌گذاری خارجی خود مدنظر قرار داده است. حضور و فعالیت بیش از ۵۰۰ شرکت اماراتی در این منطقه نشان می‌دهد ارتباط تجاری امارات با دولت‌های حاضر در آسیای میانه نه تنها مثبت است، بلکه این کشور به دنبال گسترش هرچه بیشتر ارتباطات خود با دولت‌های این منطقه است. تأسیس مجتمعی شیعیانی با هزینه بسیار کلان در قزاقستان، ورود به طرح‌های زیرساختی صادرات سوخت‌های فسیلی در ترکمنستان یا شرکت در پروژه برق‌رسانی ازبکستان، از نمونه‌های تلاش برای نفوذ اقتصادی و سیاسی ابوطیبی در کشورهای آسیای میانه است. این تلاش مربوط به روزهای اخیر نیست، بلکه این منطقه ۳۰ سال است که تبدیل به مرکزی برای رقابت بر خی بازیگران منطقه‌ای و غیرمنطقه‌ای، مانند امارات شده است. در این میان ایران، ترکیه و کشورهای حوزه خلیج فارس از جمله بازیگران منطقه‌ای هستند که با نیات مختلف درصدد برقراری ارتباط سیاسی، اقتصادی و تجاری با این کشورها هستند.

این تلاش همواره با نوعی رقابت نیز همراه بوده است. از جمله ابوطیبی، ریاض و سایر کشورهای عربی سعی کرده‌اند از حضور ایران در این منطقه مانعت کنند و روز به روز بر نفوذ خود بیفزایند. با این وجود سایر رقبای منطقه‌ای امارات، از جمله ایران از حضور جدی در منطقه آسیای میانه بر خوردارند و همین موضوع بر تلاش امارات برای سبقت گرفتن از این رقیب دامن زده است. تا جایی که هر سال بر منابع مالی خود برای افزایش نفوذ در منطقه مذکور می‌افزاید؛ از جمله مؤسسات اماراتی که در این زمینه از نقشی برجسته بر خوردارند، عبارتند از مؤسسه ملی «مبداله» که در زمینه توسعه زیرساخت‌های انرژی فعالیت می‌کند، شرکت «دپ ورلد» ابوطیبی که در حوزه حمل‌ونقل و مواصلات جاده‌ای و دریایی فعال است شرکت «دراگون اویل» که استخراج سوخت‌های فسیلی و حمل‌ونقل آنها را به عنوان زمینه اصلی فعالیت خود انتخاب کرده است. حوزه نفوذ امارات در کشورهای آسیای میانه به سوخت‌های فسیلی نیز محدود نبوده و روزی‌روز در حال متوع شدن است، از جمله شاهد تلاش ابوطیبی برای ورود به حوزه‌هایی، مانند ساخت نیروگاه‌های هسته‌ای، مشارکت در تکمیل کریدورهای منطقه‌ای و بین‌المللی و همچنین موضوعات بشر دوستانه هستیم و ابوطیبی در اقدام اخیر خود کمک‌ها و تجهیزات بهداشتی گسترده‌ای را برای مبارزه با همه‌گیری قریبزستان، ازبکستان و... ارسال کرد. در آخر باید اشاره کرد اقدامات اخیر ابوطیبی و تلاش این کشور برای تقویت نفوذ خود درحوزه آسیای میانه با وجود اینکه امارات در ظاهر، بازگیری کوچک در عرصه تحولات منطقه‌ای و بین‌المللی است، اما حکایت از راهبرد مشخص این بازیگر برای نقش آفرینی در تحولات برون‌مرزی دارد و آسیای میانه از جمله مناطقی است که به عنوان حوزه‌ای بکر و سرشار از ظرفیت‌های اقتصادی گوناگون مورد توجه این کشور قرار گرفته است و ابوطیبی در عین‌حال که در تلاش برای افزایش نفوذ خود در منطقه مذکور است، درصدد است از حضور بازیگران رقیب به ویژه تهران و آنکارا بکاهد.

یادداشت

پیامدهای مخرب قیر نهاتری

جعفر احدی زاده

کارشناس اقتصادی

موضوع نهاتر قیر با بدهی دولت در حوزه عمرانی، سابقه دیرینه دارد. این مسئله که همواره موافقان و مخالفانی داشته، اکنون و در آستانه ورود نمایندگان به مجلس دوباره اوج گرفته است و در آخرین تغییر و تحول، نمایندگان کلیات واگذاری قیر در ازای مطالبات پیمانکاران پروژه‌های عمرانی را در قالب یک طرح دوفوریتی به تصویب رسانده‌اند. آنچه در این میان حائز اهمیت است، پیامدهای مخرب و فسادزای تسویه غیرنقدی از طریق قیر رایگان در ازای بستنکاری مجریان پروژه‌های عمرانی است. قاعدتاً آنچه در ذهن نمایندگان منجر به تصویب طرح دوفوریتی نهاتر قیر با مطالبات پیمانکاران شده، ضرورت تسریع در تکمیل و راه‌اندازی پروژه‌های عمرانی نیمه‌کاره کشور بوده است؛ جدا از اینکه اتمام هر چه سریع‌تر پروژه‌های عمرانی به مصلحت است اما شیوه تسویه با پیمانکاران به روش نهاتر قیر، پیامدهای مخربی دارد که در گذشته نیز شاهد این آسیب‌ها در فضای اقتصادی کشور بوده‌ایم. بررسی‌ها نشان می‌دهد، در بازه سه ساله منتهی به سال ۱۳۹۸، قانون بودجه به دولت اجازه تهیه چهار میلیون تن وکیوم باتوم و تحویل آن به وزارت‌های راه‌وشهرسازی، آموزش و پرورش، کشور، جهاد کشاورزی و نیز بنیاد مسکن را داده بود. تحلیل میزان مصرف و صادرات ماده اولیه تولید قیر (وکیوم باتوم) در سال‌های مذکور حاکی است، بخش قابل توجهی از وکیوم باتوم تحویلی از سوی دولت به پیمانکاران، صرف پیشرفت پروژه‌های نیمه‌تمام نشده و به سبب اختلاف قیمت قابل توجه اِسن فرآورده نفتی با قیمت جهانی، جذابیت سودآوری و سودجویی پیمانکاران بر نیت و رسالت قانون‌گذاران در حوزه تخصیص قیر نهاتری چربیده است. براساس گزارش تفریق بودجه سالانه، میزان وکیوم باتوم واگذار شده از سوی دولت به پیمانکاران در سال‌های ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷ به ترتیب ۴ و ۲/۵ میلیون تن بوده است؛ حال آنکه برای نمونه در سال ۱۳۹۶، میزان مصرف داخلی این فرآورده بالايشگاهی فقط ۲/۲ میلیون تن بوده است! بماند که به جز روش واگذاری وکیوم باتوم به پیمانکاران، با روش‌های دیگری، به طور مداوم عرضه وکیوم باتوم به کارخانه‌های قیرسازی صورت می‌گیرد و این مسئله گواه انحراف از هدف قانون‌گذار درباره ضرورت واگذاری قیر در تکمیل پروژه‌های عمرانی و راه‌سازی در مقام‌اجر است. نبودن شفافیت و نظارت بر اثرگذاری عرضه قیر نهاتری در پیشرفت پروژه‌ها طی سال‌های اخیر، موجب شده است با تحویل قیر در ازای مطالبات پیمانکاران در ایام نامتناسب برای آسفالت یا استفاده اِیزاری از این امتیاز از سوی دستگاه‌های اجرایی برای تسویه حساب بستنکاران، بازار فروش آزاد قیر تقویت و معاملات وکیوم باتوم در بورس کالا با اختلال مواجه شود. در این میان کارخانه‌های قیرسازی بیشترین انتفاع را از عرضه گسترده وکیوم باتوم، به سبب نرخ تا ۳۴ درصد پایین‌تر از بورس کالا، به جیب می‌زنند. مسئله حائز اهمیت این است که تصویب چنین قوانینی علاوه بر افزایش گرفتاری‌های ناشی از پیگیری کیفیت تخصیص وکیوم باتوم به پیمانکاران، موجب افت کیفی پروژه‌های عمرانی به سبب تسویه غیرریالی و تقویت بازار غیرشفاف فروش و صادرات قیر با وجود کارکرد هم‌زمان بورس کالا می‌شود.

امیرحسین کاکایی در گفت‌وگو با صبح صادق

قیمت خودرو تابع وضعیت اقتصاد است

افزایش نرخ تورم به معنای آمادگی برای گرانی‌های بیشتر و به وجود آمدن چالش‌هایی در بسیاری از کالاها و بازارهای مصرفی مردم است. یکی از این بازارها و صناعی که تحت تأثیر افزایش قیمت‌ها قرار گرفته است، بازار و صنعت خودروست. این صنعت اگرچه عنوان ملی را یدک می‌کشد، اما افزایش نرخ ارز بر آن بی‌تأثیر نبوده است. در این باره با «امیرحسین کاکایی» کارشناس صنعت خودرو و عضو هیئت علمی دانشگاه علم و صنعت گفت‌وگو کرده‌ایم. کاکایی در این گفت‌وگو به صبح صادق می‌گوید: «شورای رقابت برای کاهش زیان‌دهی صنعت خودرو، براساس میزان افزایش نرخ تورم هر سه ماه یک بار اقدام به تعیین قیمت‌ها، براساس کاهش یا افزایش نرخ تورم می‌کند.»

حمید رضا جوانبخت

خبرنگار

تا ۲۰ هزار تومان تخمین زده شده است؛ بنابراین اگر قیمت ارز مثلاً روی ۲۱ هزار تومان ثابت بماند، مطمئناً قیمت خودرو کمی افزایش می‌یابد.

شورای رقابت قرار است هر سه ماه یک‌بار شرایط را بررسی کند و بر اساس شرایط، قیمت خودرو را افزایش می‌دهد؛ آیا این مسئله قانونی است؟

کلاً کار قیمت‌گذاری شورای رقابت غیرقانونی است؛ چرا که خودرو باید در حاشیه بازار و به صورت آزاد قیمت‌گذاری شود. به هر صورت شورای رقابت نباید قیمت‌گذاری کند؛ اما در حال حاضر مسئول تعیین قیمت‌هاست. می‌دانیم فعلاً قیمت‌گذاری‌هایی که این شورا داشته، منجر به زیان سنگینی به خودروسازان شده است. طبق موادی از قانون حمایت از تولید داخل و اصل ۴۴، در حقیقت دولت در مواقعی که به گونه‌ای قیمت‌گذاری می‌کند که یک صنعت زیان‌ده می‌شود، موظف به پرداخت زیان آن صنعت است؛ پس از این‌ منظر اصولاً قیمت‌گذاری شورای رقابت در دو سال گذشته غیر قانونی بوده است؛ چرا که به یک صنعت نمی‌توان دستور زیان‌دهی داد.

بین قیمت کارخانه و بازار آزاد فاصله زیادی وجود دارد که دلالت آن از منافع هستند؛ بنابراین نرخ بین بازار آزاد و کارخانه نباید کمتر شود؟

به هر حال بین قیمت کارخانه و بازار آزاد فاصله زیادی وجود دارد که دلالت منافع آن هستند؛ بنابراین نرخ بین بازار آزاد و کارخانه باید کمتر شود؛ از این‌رو با توجه به نرخ بالای تورم، قرار شده است شورای رقابت هر سه ماه یک‌بار قیمت خودروهای داخلی را به‌روز کند که مانع افزایش زیان خودروساز شوند. شرایط خاص اقتصادی و تحریمی کشور فشارا را به گونه‌ای رقم زده که بسیاری از فعالان اقتصادی و صنعتگران در حال زیان‌دهی هستند. متأسفانه خودروسازان توان اقتصادی ندارند و در حال نابودی هستند؛ از این‌رو مجبور شده‌اند قیمت‌های خود را به روز کنند؛ ضمن اینکه تورم ۵۰ درصدی تا آخر سال پیش‌بینی می‌شود؛ از این رو شورای رقابت برای تعیین قیمت براساس تورم اقدام می‌کند؛ به عبارتی کاهش یا افزایش نرخ تورم بر کاهش یا افزایش قیمت خودرو تأثیر می‌گذارد.

به ۲۰ هزار تومان رسید، اما دوباره به ۱۲ هزار تومان بازگشت؛ اما قیمت دلار واقعی که برای مدت یک تا دو هفته معامله‌گران و صنعتگران از آن استفاده می‌کنند، ملاک عمل قرار می‌گیرد، نه ارزهایی که با قیمت‌های بالا خریداری می‌شوند.

اگر نرخ ارز به ثبات برسد، می‌توان منتظر کاهش قیمت خودرو بود؟

خوشبختانه، در حال حاضر دولت به صورت ظاهری قیمت ارز را کنترل کرده است؛ از این‌رو هنگامی که قیمت ارز پایین می‌آید، باید منتظر ثبات قیمت روی یک عدد باشیم؛ یعنی اگر دو روز، روی ۱۸ هزار تومان باشد، اما به هر دلیل نرخ ارز دوباره به ۲۰ هزار تومان افزایش یابد، نمی‌توان روی نرخ اولی یا دومی حساب چندانی باز کرد؛ به این دلیل می‌گویم دولت ظاهراً قیمت‌ها را کنترل کرده است؛ اگر چه نرخ دلار مثلاً تا ۱۸ هزار تومان پایین آمده است، اما نمی‌توان پیش از تثبیت این نرخ براساس آن قیمت کالاها را تعیین کرد. به هر حال امیدوارم به ثبات قیمت‌ها هستیم؛ زمانی که قیمت دلار ثبات پیدا کند، قیمت خودرو هم در همین مقیاس کاهش می‌یابد و ثبات پیدا می‌کند. در وضعیت تورمی و جهش‌های قیمتی دلار، نباید انتظار داشته باشیم قیمت خودرو کاهش یابد. در حال حاضر نرخ دلار و نرخ خودرو براساس نرخ ارز روی ۱۸ هزار

به سر نمی‌برد و دلالت از فضای ناپسامان موجود به نفع خود استفاده می‌کنند و نرخ دلار هم یکی از عوامل دامن زدن به این بی‌ثباتی یا سوءاستفاده برای دست‌اندازی بیشتر به بازارها شده است.

راهکار چیست؟ یعنی با تثبیت نرخ دلار مشکل حل می‌شود؟

تا زمانی که نرخ دلار به تثبیت نرسد و عده‌ای از نرخ دلار به عنوان حربه‌ای برای سوءاستفاده از همه بازارها و تحمیل گرانی‌های متعدد استفاده کنند، قیمت‌ها نیز افزایش می‌یابد؛ اما اگر نرخ دلار ثابت شود، قطعاً قیمت‌ها نیز در همان محدوده ثابت پیدا می‌کند؛ اتفاقی که در چند روز گذشته مشاهده شد و بالا رفتن نرخ دلار منجر به افزایش نرخ همه اقلام شد و در عرصه صنعت خودرو هم همین موضوع پیش آمد؛ البته با این تفاوت که بازار خودرو روی دلار ۲۰ هزار تومانی مانده است، اما سایر بازارها به صورت روزانه روی نرخ‌های دلار قیمت‌گذاری می‌کنند و به آن واکنش نشان می‌دهند، یعنی دلاری که تا ۲۶ هزار تومان هم بالا رفت و بعد پایین آمد، نتوانست تا آن حد موجب افزایش نرخ خودرو شود؛ چرا که برای صنعتی مثل خودرو یاصنای بزرگ، نرخ دلاری مهم است که برای مدت یک هفته تبادیل شود. سال ۱۳۹۷ هم نرخ دلار چند روز در پی هیجانات ایجادشده در بازار

به نظرتان قیمت‌گذاری دستوری دولت در صنعت خودرو تاکنون به نفع این صنعت بوده است؟

یکی از مهم‌ترین موضوعات چالشی در حوزه خودرو که در سال‌های گذشته به شدت مطرح و به آن انتقاد شده است، بحث قیمت‌گذاری‌هایی است که از سوی دولت و سازمان‌های مشخص شده برای بازار خودرو، به صورت دستوری نرخ تعیین کرده‌اند. نتیجه قیمت‌گذاری‌های دستوری چیزی جز ایجاد رانت و سوءاستفاده برای عده‌ای دلال در بازار آزاد نبوده است؛ از این‌رو کارشناسان بخش صنعت خودرو همواره بر این موضوع تأکید کرده‌اند که نرخ خودرو باید در حاشیه بازار آزاد تعیین شود تا دلالتان به طور طبیعی از این بازار بیرون بروند. به هر حال کاملاً مشخص است وقتی قیمت‌ها به زور دست‌سور و بگیر و ببند ثابت نگه داشته شوند و البته در کنار آن بازار و اقتصاد هم در وضعیت تنگنای تحریمی باشد، با عرضه کم و قطره‌چکانی فقط کسانی از این وضعیت سودهای کلانی به جیب می‌زنند که دلال باشند و البته عرصه‌هایی برای دلالی آنها فراهم شده باشد.

به نظرتان در حال و هوای تنش‌های ارزی این روزهای بازار، دلالتان چقدر بر بازار خودرو تأثیر گذاشته‌اند؟

متأسفانه، بازار خودروی کشور به گونه‌ای شده که دلالتی که گرداننده بازار هستند، از فضای روانی تحریم و شرایط نامطلوب اقتصادی به نفع خود استفاده می‌کنند و در این میان افزایش نرخ دلار هم تبدیل به بهانه‌ای برای آنها شده است؛ بنابراین افزایش نرخ دلار را عامل مهمی در افزایش نرخ خودرو عنوان می‌کنند تا گران‌فروشی خود را توجیه کنند؛ برای نمونه وقتی کارخانه، پراید را ۴۷ میلیون تومان می‌فروشد، دلال پراید را ۹۰ میلیون تومان قیمت می‌گذارد؛ چرا که دلال می‌داند این ۴۷ میلیون تومان قیمت واقعی پراید نیست، بلکه قیمت همان ۹۰ میلیون تومان است؛ بنابراین وقتی ۴۷ میلیون تومان کارخانه می‌شود ۶۷ میلیون تومان، دلال قیمت را ۱۱۰ میلیون تومان تعیین می‌کند، در حالی که قیمت پراید همچنان همان ۹۰ میلیون تومان است؛ یعنی از نظر کالایی ارزش واقعی پراید همان ۹۰ میلیون تومان است. به هر حال بازار فعلاً در وضعیت خوبی

شاخص

سومین سال خودکفایی

به گزارش «بلومبرگ» عراق که پیش از این دومین کشور بزرگ واردکننده گندم در غرب آسیا بود، در تولید گندم خودکفا شده است. این کشور امسال ۵ میلیون تن گندم تا پایان آگوست ۲۰۲۱ برداشت می‌کند؛ در حالی که نیاز این کشور برای تأمین نیاز داخل و برنامه‌های غذایی فقط ۴/۵ میلیون تن است. براساس اعلام صندوق بین‌المللی پول، افزایش تولید مواد غذایی به کاهش واردات همچنین فشارها به اقتصاد کشورها کمک می‌کند؛ اکنون که کرونا شیوع دارد و قیمت نفت کاهش داشته، افزایش تولید مواد غذایی برای عراق اهمیت فوق‌العاده‌ای دارد.

منهای نفت

واردات مبتنی بر صادرات

یکی از انتقادات مهم به سیاست‌های اقتصادی ایران، بالا بودن میزان واردات کالا به کشور است، در حالی که میزان واردات کشوری مانند کره جنوبی تقریباً چیزی حدود چهار برابر اقتصاد ایران است، اما تراز تجاری این کشور همواره مثبت است؛ یعنی میزان صادرات آنها از واردات بیشتر است. موضوع مهم در واردات، تناسب آن با میزان صادرات است. یکی از راه‌های ایجاد تعادل اقتصادی و قطع وابستگی به درآمدهای نفتی، تراز تجاری مثبت و ایجاد رابطه مستقیم میان واردات و صادرات است.

افزوده

افزایش سرمایه چیست؟

افزایش سرمایه در بورس به معنای تجزیه سهام شرکت‌ها به تعداد بیشتر است. این کار به دلایل مختلفی، از جمله بهبود ساختار مالی شرکت و تأمین مالی آن اتفاق می‌افتد. افزایش سرمایه در واقع به معنی ایجاد تعدادی سهم جدید است که به سهام‌داران قبلی و جدید به فروش می‌رسد؛ برای نمونه ممکن است یک شرکت بورسی یک میلیون سهم به بازار عرضه کند و تا زمانی که این شرکت افزایش سرمایه ندهد، تعداد سهام‌های این شرکت در بورس همان میزان یک میلیون سهم خواهد بود و صرفاً قیمت آن کاهش یا افزایش می‌یابد.

وظیفه مسلمانان در تبلیغ رسالت رسول خدا(ص)

گفتاری از **حجت الاسلام والمسلمین علی نظری منفرد**

حضرت زهرا(س) در خطبه فدکیه فلسفه بعثت را بیان کردند که خداوند متعال برای اینکه امر را تمام کند و جامعه در مسیر صحیح خود قرار بگیرد، پیامبر(ص) را مبعوث رسالت کرد. در این قسمت حضرت زهرا(س) رو کردند به مخاطبان، با مخاطبان سخن را آغاز کردند، که شما این باورهایی که من ذکر کردم در خطبه را دارید. خدا را پذیرفتید، پیامبر(ص) را پذیرفتید و معتقد به معاد هستید. حالا وظیفه شما چیست؟

این وظایفی را که به عهده مردم است، که در حقیقت دستاوردهای پیامبر(ص) و زحمتهای رسول خداست، به مردم تذکر می دهد. حضرت(س) این

این روز را به پیامبر(ص) تبریک بگویید

به مناسبت ۱۸ ذی الحجة عید غدیر خم و ولایت امیر المؤمنین علی(ع)

آتش نجات داد، توبه حضرت آدم(ع) را پذیرفت، حضرت موسی(ع) را بر ساحران غلبه داد، و نیز روزی است که حضرت موسی(ع) یوشع بن نون را وصی خود قرار داد، حضرت عیسی(ع) شمعون الصفا را جانشین خود کرد. حضرت سلیمان(ع) رعیت خود را بر جانشینی آصف بن برخیا گواه گرفت؛ همچنین روز دستور پیامبر(ص) به عقد اخوت بستن بین اصحابشان است، روزی که پیامبران جانشینان خود را معین می کردند و روزی که زیارت امیر المؤمنین(ع) در آن وارد شده است. ماجرای غدیر چنین بود که بعد از انجام اعمال حج، دستور الهی رسید که پیامبر(ص) علم و ودایع انبیاء را به امیر المؤمنین(ع) تحویل دهند و امر ولایت آن حضرت را به مردم ابلاغ کنند. پیامبر(ص) بسیار گریستند، به طوری که محاسن مبارکشان از اشک تر شد و از شر منافقان به خدا پناه بردند. در منی پیامبر(ص) دو بار خطبه ایراد فرمودند و اشاره کلی به ولایت امیر المؤمنین(ع) فرمودند. در مسجد خیف، جبرئیل نازل شد که خداوند

بیشتر این روز و اتفاقات و اغراض مهمش است، آن هم با مراجعه به کتب روایی، تاریخی و توصیفی برای افزایش معرفت خود و دیگران و گسترش آن در جهان. ابلاغ امر ولایت و جانشینی حضرت علی(ع) در شرایط سختی انجام شد و آن سختی وجود منافقان بود. پیامبر(ص) از دخالت منافقان و اقدام علیه دین اسلام می ترسیدند؛ به همین دلیل از خداوند ایمنی دین از این شر را خواستند؛ البته در برخی کتب تفسیری منظور پیامبر(ص) از اینکه «من می ترسم این پیام را به مردم برسانم» چنین گفته شده که رسول خدا(ص) تا تضمین در امان ماندن جانشان از شر دشمنان را نگرفتند، کار ابلاغ انجام نشد، حتی در برخی نقل ها آمده است وقتی آیه ۶۸سوره مائده نازل شد، پیامبر(ص) محافظان خود را مرخص کردند و فرمودند خدا مراقب جان من است؛ اما این استنباط کاملاً خطاست و پیامبر(ص) به سبب جان‌شان نبود که در ابلاغ امر خداوند به مردم تعلل می فرمودند؛ بلکه همان شرایط سخت موجود باعث این ترس شده بود. با نگاهی مختصر به

برخی روایات به خطای این استدلال پی می بریم. در کتاب بحار الانوار آمده است امام علی(ع) فرمودند: «جماعتی از قریش نزد پیامبر(ص) آمدند و گفتند: ای رسول خدا(ص)، نشانه‌ای برای بعد از خودت قرار بده تا به وسیله آن هدایت شویم و گمراه نگردیم، همان گونه که بنی اسرائیل بعد از موسی بن عمران(ع) گمراه شدند... رسول اسلام(ص) فرمودند: شما به دوران جاهلیت نزدیک هستید و در قلب برخی افراد کینه و دشمنی است و می ترسم اگر انجام دادم، قبول نکنید... (بحار الانوار، ج ۳۵، ص ۲۸۱) همچنین عمر بن یزید گوید: «امام صادق(ع) بدون مقدمه فرمودند: ای اباحفص، شگفت اینکه علی بن ابی طالب(ع) با داشتن ۱۰ هزار شاهد، نتوانست حق خویش را بستاند و حال اینکه انسان می تواند با دو شاهد، حق خودش را بگیرد... رسول خدا(ص) به خاطر نگرانی از مردم، از اجرای این امر سر باز می زد.» (تفسیر عیاشی، ج ۱، ص ۳۳۲) زید بن ارقم نیز می گوید: «... رسول خدا(ص) گروهی را که من در میان‌شان بودم فراخواند و در

و آنچه را از حضرت حق جیل و اعلی گرفته بودند، بدون کم و زیاد، همه را به مردم رساندند. شما مردم، حمله دین خدا، حافظان دین خدا، نگهدارندگان دین خدا و وحی خدا هستید. «وَأَمَّا اللَّهُ عَلَىٰ انْفُسِكُمْ» شما امینان خدا هستید، حافظان امانت الهی هستید؛ دین و قرآن امانت الهی است. حضرت خطاب به مسلمان ها می گویند. شما دارای چهار ویژگی هستید

۱- اینکه مخاطبان امر و نهی الهی شما هستید، «یا ایها الذین آمنوا» خطاب به شماست؛ ۲- شما حافظان و حاملان وحی هستید؛ ۳- شما امانت دار هستید؛ ۴- شما رساننده هستید. پیامبر(ص) مبلغ بود از طرف خدا، شما مبلغ هستید به مردم برسانید.

حالی که عده‌ای از منافقان مقابل منبر بودند. ایشان خطبه‌ای مفصل خواندند سپس بازوی حضرت علی(ع) را گرفتند و آن حضرت را بالا بردند، به حدی که پاهای مبارک حضرت تا سر زانوهای پیامبر(ص) رسید، در همین حال حضرت علی(ع) دستان مبارکش را به طرف آن حضرت بلند کرد. سپس پیامبر(ص) فرمودند: «اخی و وصیی، من کنت مولا، فهذا علی مولا، و هو علی بن ابی طالب»؛ هرکس که من مولی و صاحب اختیار او هستم، این علی مولی و صاحب اختیار اوست. مکان و منزلت او مثل مکان و منزلت من نزد شماست. بار الها، دوست بدار هرکس او را دشمن دوست بدارد، و دشمن بدار هرکس او را دشمن بدارد و ... سپس فرمودند: خبر غدیر را حاضران به غائبان و پدران به فرزندان تا روز قیامت برسانند. همین که آن حضرت(ص) از منبر پایین آمدند، مردم با صدای بلند با زبان و دست بیعت کردند و پیامبر(ص) نیز می فرمودند: هتئونی، هتئونی؛ به من تبریک بگویید. (الغدیر، ج ۱، ص ۲۷۶) بعد از اعلام ولایت در غدیر، جبرئیل نازل شد و آیه ۳ سوره مائده را آورد که خداوند در آن فرمود: «امروز دین شما را به کمال رساندم و نعمت خود بر شما تمام کردم و اسلام را دین شما برگزیدم... بیعت مسلمانان که در رأس آنها صحابه رسول خدا(ص) بودند، سه روز به طول انجامید. مسلمانان در این سه روز نماز ظهر و عصر را با هم می خواندند؛ بعد از نماز، بیعت تا غروب ادامه داشت و نماز مغرب و عشا را نیز با هم می خواندند.

مورد امر ابلاغ ولایت و جانشینی امیر المؤمنین(ع) با آنان مشورت کرد تا در موسم [حج] آن را ابلاغ کند. من نمی دانستم چه باید بگویم. پیامبر(ص) گریه کرد. جبرئیل به او گفت: ای محمد(ص)، تو را چه شده است؟ آیا از امر خدا به تنگ آمده‌ای؟ ایشان فرمود: خیر، پروردگارم می داند چه آزارهایی را از قریش متحمل شدم. آنان به رسالت من اقرار نکردند، تا اینکه خداوند مرا به جهاد دستور داد و سربازانی از آسمان برایم نازل کرد و مرا یاری کردند. چگونه پس از من علی(ع) را قبول کنند؟» (بحار الانوار، ج ۳۷، ص ۱۵۱) همچنین در روضه الواعظین آمده است: رسول خدا(ص) بر قوم خود بیمناک شد و به سبب آشنایی با عنادورزی دانی ایشان و نیز بعضی که نسبت به علی(ع) داشتند، ترسید که اهل نفاق و جدایی طلبان از ائت، پر اکنده شوند و به جاهلیتی که داشتند، بازگردند و از جبرئیل خواست که از خداوند، آسودگی از شر مردم را برای وی طلب کند. (روضه الواعظین، ج ۱، ص ۸۹) اما این جدایی چه بود؟

دین

شماره ۹۶۱ | دوشنبه ۱۳ مرداد ۱۳۹۹

صداقت

مقابله با دشمنان ۱-

ضرورت مسلح شدن

محمدرضا قضایی

کارشناس علوم اسلامی

سیره عملی پیامبر(ص) و پیشوایان بزرگ اسلام نشان می دهد آنها برای مقابله با دشمن از هیچ فرصتی غفلت نمی کردند؛ در تهیه سلاح و نفقات، تقویت روحیه سربازان، انتخاب محل اردوگاه، و انتخاب زمان مناسب برای حمله به دشمن و به کار بستن هرگونه تاکتیک جنگی، هیچ مطلب کوچک و بزرگی را از نظر دور نمی داشتند. (برگزیده تفسیر نمونه، ج ۲، ص ۱۶۴) خداوند در قرآن کریم پیامبر اسلام(ص) و همه مسلمانان را به تجهیز و تقویت نیروی خود (در هر موضوعی) امر فرمود: «و در برابر آنان آنچه در قدرت و توان دارید از نیرو و اسبان ذخیره و آماده کنید تا به وسیله آنها دشمن خدا و دشمن خودتان و دشمنانی غیر ایشان را که نمی شناسید، ولی خدا آنان(منافقان) را می شناسد، بترسانید و هر چه در راه خدا هزینه کنید، پاداشش به طور کامل به شما داده می شود و مورد ستم قرار نخواهید گرفت.» (انفال/ ۶۰) سه کلمه مهم در این آیه آمده است؛ «أعدوا» به معنای آماده کنید(فعل امر اعداد). «وَبِطَائِفِ الْخَيْلِ» به معنای ذخیره اسبها که در تفسیر کشاف، «رباط» اسبان ذخیره در راه خدا معنا شده و «تَرْجُئُونَ» به معنای بترسانید. (احسن الحدیث، قرشی) آماده کردن و قدرت بخشیدن در این آیه به صورت مطلق، یعنی بدون قید و شرط آمده است و اغراض زیادی را دربرمی گیرد. اگر بخواهیم دامنه این کلمات را گسترده تر ببینم، باید این طور ترجمه کنیم؛ قدرت خود را در هر زمینه‌ای افزایش دهید و هر آنچه را در راه خدا و برای ترساندن، دور کردن و شکست دشمن به کار می رود، آمین و ذخیره کنید. هر آنچه در راه خداوند و برای پاسداری از دین اسلام هزینه کنید، چه مادی و چه معنوی، خداوند سود و عواید آن را به شما باز می گرداند و هرگز نمی گذارد به شما آسیب و ظلمی برسد. به نکات مذکور باید توجه کنیم و آن را بیشتر بسط دهیم. باید توجه کنیم که اولاً، افزایش قدرت فقط در مسائل نظامی نیست، بلکه در هر موضوعی مسلمانان باید خود را آماده

و تجهیز کنند؛ چه آنکه در طول تاریخ اسلام، مسلمانان فقط از ناحیه جنگ و پایین بودن قدرت نظامی ضربه نخوردند، بلکه در عدم سیاست‌ورزی، ناتوانی‌های علمی و فقدان برنامه‌ها و تاکتیک‌های اقتصادی و فرهنگی ضربه‌هایی جبران‌ناپذیر خورده‌اند و شکست‌های زیادی متحمل شدند. ثالثاً، منظور از ذخیره کردن اسب هم فقط اسبی که می شناسیم و به ذهن مان متبادر می شود، نیست؛ این عبارت برای مثال و تقریب به ذهن آمده است؛ پس منظور هر وسیله‌ای است که برای پیشرفت مسلمانان، ایستادگی در برابر دشمنان و هجمه به آنان به کار گرفته می شود؛ به عبارتی هر چیزی که می تواند شما را در این مسیر به حرکت وادارد و کمک دهد، اسب راوار شما دانسته می شود. ثالثاً، «ترجئون» فقط به منظور ترساندن دشمن نیست، بلکه برای نابودی آنان هم استفاده می شود؛ یعنی تجهیز نیرو و قدرت یافتن برای انهدام دشمن در موضع و موقع مناسب؛ ضمن آنکه دشمن را با به کارگیری مهارت‌های مختلف می توان معدوم کرد که در پرتوی دستیابی به تمام قدرت‌های مورد نیاز و ایجاد موازنه قدرت، شکل خواهد گرفت.

سیدحسین خاتمی خوانساری

دبیر گروه معارف

واقعه غدیر خم در ۱۸ ذی الحجة سال ۱۰ هجرت و در مسیر بازگشت پیامبر(ص)، یاران و مسلمانان از حج که حجةالوداع نام گرفت، به وقوع پیوست. کاروان ۱۲۰ هزار نفری حجاج سه روز در غدیر خم توقف داشتند تا خطبه پیامبر(ص) و بیعت با مولی الموحدین(ع) انجام شود. رسول خدا(ص) در این منطقه و در بلندترین خطبه خود، علی بن ابی طالب و یازده امام(ع) بعد از ایشان را به عنوان امامان مردم تا روز قیامت معرفی کردند و از همه آن جمعیت بیعت گرفتند. این روز بزرگ‌ترین عید آل محمد(ع) به شمار می آید؛ زیرا روز نتیجه گرفتن زحمات هزاران نبی و وصی است که طی آن به دستور خداوند اعلان عمومی به وصایت بلافصل امیر المؤمنین علی بن ابی طالب(ع) شده است. این واقعه به صورت متواتر در منابع شیعه و اهل سنت آمده است، از جمله در توضیح المقاصد، العدد القویه، مصباح کفعمی، مناقب ابن شهر آشوب، مصباح المتهجد، بحار الانوار، فیض العلم، اصول کافی، طبقات ابن سعد، ارشاد الساری و دهها کتاب دیگر که شرح کامل ناقلان این حدیث و نویسندگان و مؤلفان در کتاب الغدیر علامه امینی(ره) جمع آوری شده است. این روز همچنین روزی است که خداوند متعال حضرت ابراهیم(ع) را از

سید مرتضی رضایی

کارشناس علوم اسلامی

عید غدیر خم، بزرگ‌ترین عید و باشکوه‌ترین روز در تاریخ اسلام و بشریت، امانتی است در اختیار محبان اهل بیت(ع) که باید با تلاش شبانه‌روزی از شبهات و گره‌های ذهنی پاک شود و همان‌طور که رسول خدا(ص) سفارش فرمودند، معارفش تا قیامت، نسل به نسل منتقل شود. متأسفانه کم‌کاری مسلمانان صدر اسلام و بسیاری از صحابه و یاران پیامبر(ص) موجب شد این موضوع بزرگ در میان آحاد مردم در تمام نقاط جهان گسترش پیدا نکند و بسیاری از انسان‌ها نتوانند این حقیقت را با این وضوح و روشنی ببینند و به آن معتقد شوند؛ پس نسل حاضر نباید مانند گذشته فکر و عمل کنند و با بی‌خیالی با این امر عظیم برخورد کنند. وظیفه هر یک از شیعیان و محبان اهل بیت(ع) شناخت

پرونده

شماره ۱۹۶۱ | دوشنبه ۱۳ مرداد ۱۳۹۹

مسابقات

جمعیت

نگاهی به پیامدهای کاهش

نرخ رشد جمعیت

و راه‌های جلوگیری از آن

پیش درآمد

پیری جمعیت

و برنامه پیش‌رو

عباس گودرزی

عضو هیئت رئیسه کمیسیون اجتماعی مجلس

در زمینه بحث جمعیت باید تحول اصلی در نگاه و رویکرد ما اتفاق بیفتد؛ باید معتقد باشیم جمعیت برای یک کشور، یک مسئله حیاتی و راهبردی است و یک مؤلفه مهم در اقتدار کشور دانسته می‌شود و اگر نتوانیم این نوع نگاه را نهادینه کنیم، اتفاق دیگری نخواهد افتاد.

اگر بخواهیم با همین فرمان جلو برویم، در سال ۱۴۳۰ کشور ما پرتیرین کشور منطقه خواهد شد و طبق آمار ارائه‌شده، در سال ۱۴۸۰ جمعیت ما به ۳۲ میلیون نفر خواهد رسید. از این تعداد هم ۶۵ درصد آن جمعیت بالای ۶۵ سال سن خواهند داشت و ۲۰ درصد زیر سن ۲۰ سال‌خوارند بود که این افراد سهم چندانی در تولید ثروت ندارند و اگر مابقی افراد جامعه تأثیر نباشد، مشخص نیست چه رویکرد و تعصباتی برای دفاع از کبان این سرزمین و مقاومت در برابر بیگانگان دارند که همه اینها خطراتی جدی شمرده می‌شوند. در سال ۱۳۶۸، طبق گزارش ارائه‌شده نرخ فرزندآوری بالای ۶ درصد بوده است و همان سال مسئولان چنین هدف‌گذاری می‌کنند که ظرف ۲۲ سال، یعنی تا سال ۱۴۹۱، بتوانند نرخ جمعیت را به ۴ درصد برسانند؛ از مدت سه سال این سیاست محقق می‌شود؛ یعنی در سال ۱۳۷۱ به عدد ۴ درصد فرزندآوری رسیدیم. در حال حاضر طبق گزارش‌های اعلام‌شده وزارت بهداشت نرخ جمعیت به ۷۸ درصد رسیده است؛ یعنی زیر نرخ جایگزینی و سطح جایگزینی است، در حالی که این نرخ باید ۲٫۱ درصد باشد؛ یعنی یک‌دهم برای مرگ‌ومیر و دو هم جایگزین پدر و مادر باشند؛ اما امروز نرخ فرزندآوری زیر ۲ است، حتی توانسته‌ایم نرخ جایگزین را تأمین کنیم که یک تهدید بزرگ برای کشورمان است. اگر کشوری نیروی جوان نداشته باشد، وابستگی‌اش به کشورهای بیگانه افزایش پیدا می‌کند و توان دفاع در برابر بیگانگان را ندارد و حیات آن به خطر می‌افتد. این نکته را یادآور شوم که در زمینه جمعیت، فقط بحث سیاست‌گذاری و قانون‌گذاری مطرح نیست و باید سیاست‌های تشویقی را نیز در نظر بگیریم. همچنین

قانون‌گذاری و برنامه‌ریزی‌های‌مان باید در جهت تحکیم بنیان خانواده، تسهیل تسهیاتی را نیز در نظر بگیریم. همچنین قانون‌گذاری و برنامه‌ریزی‌های‌مان باید در جهت تحکیم بنیان خانواده، تسهیل امر ازدواج و تشویق به فرزندآوری باشد؛ علاوه بر آن باید کار فرهنگی هم انجام شود؛ ممکن است برخی معتقد باشند عامل اصلی در کاهش نرخ فرزندآوری، اقتصاد است؛ اما بنده معتقد هستم فرهنگ نیز در این موضوع اثرگذار است. این موضوع به همه کمیسیون‌ها مربوط است و به عبارتی بحث فرارمیزی است و از این طریق پیگیری شود و تمام مجلس و دولت پای کار بیایند، کمالاتی که در کنترل جمعیت همه پای کار آمدند.

مجموعه‌ای از عوامل

حسین محمودیان

دانشیار جمعیت‌شناسی دانشگاه تهران

به نظر می‌رسد اکثر کشورها در حال مواجه شدن با مسئله پیری جمعیت هستند؛ زیرا بر خلاف گذشته باروری کاهش پیدا کرده است. کشورهایی مثل ژان زوfter از ما به سن پیری جمعیت رسیده‌اند و ما دیرتر به این مسئله می‌رسیم. در حال حاضر میزان افراد ۶۵ سال به بالا در کشور ما حدود ۷ درصد است، در حالی که میزان این افراد در ژاپن بالای ۲۰ درصد است؛ بنابراین ما نیز حدود ۲۰ الی ۳۰ سال دیگر به آن نقطه خواهیم رسید. پیامدهای پیری جمعیت به این دلیل است که به سبب زیاد بودن تعداد افراد سالمند در یک کشور، باز اقتصادی بر جامعه زیاد می‌شود. برای نمونه دولت باید به این گروه از افراد خدمت‌رسانی کند؛ چرا که سالمندان به بیماری‌های مزمن مبتلا می‌شوند که هزینه‌های درمانی بسیاری هم دارند؛ اما ازما اینطور نیست که این موضوع برای تمام جمعیت سالمندان اتفاق بیفتد؛ اگر سالمندان افراد توانمندی باشند و از گذشته و جوانی پس‌انداز کرده باشند، شاید برای دولت‌ها مشکلات زیادی ایجاد نشود؛ اما این موضوع در کشور ما صلیق نمی‌کند و سالمندان کشور ما غالباً روستایی هستند یا قبلاً شغل خوب یا پس‌انداز مناسبی نداشته‌اند؛ بنابراین از نظر اقتصادی

برای دولت مشکل ایجاد می‌شود. از لحاظ فرهنگی نیز معتقد هستم اگر جمعیت سالمندان زیاد شود، افکار و ایده‌های سالمندی در جامعه بیشتر حاکم می‌شود؛ چراکه سالمندان انسان‌های محافظه‌کارتری هستند و ممکن است جامعه‌حالت محافظه‌کارانه‌تری پیدا کند. کشوری مثل ژاپن که کشوری پیشرفته است و سالمندان زیادی دارد، مشکل خاصی از این نظر ندارد؛ در واقع این موضوع بستگی به وضعیت هر کشور دارد. این مسئله برای کشور ما تبعات بیشتری دارد؛ چرا که ما مثل آنها سابقه توسعه‌ای نداریم. اگر بخواهیم از منظر آمیتی به سالمند شدن کشور نگاه کنیم، ممکن است نیروی کار و توان اقتصادی کم شود و کشور با بحران مواجه بشود و نهایتاً مجبور به وارد کردن نیروی کار از کشورهای دیگری بشود؛ برای نمونه کارگران افغانستانی که در ایران کار می‌کنند، می‌توانند مشکل‌ساز باشند؛ چراکه ممکن است انطباق مناسبی با جامعه نداشته باشند. اگر جامعه به اندازه کافی نیروی کار داشته باشد، ممکن است کشور به ورود تبعه دیگر کشورها نیاز نداشته باشند. در حال حاضر کاهش جمعیت به دلیل کم شدن زادو ولد است؛ چراکه تمایل انسان‌ها به زاد و ولد کم شده است و عوامل مختلفی موجب این موضوع شده‌اند. در ایران به دلیل شرایط اقتصادی و بیکاری، جوان‌ها نمی‌توانند تشکیل بهبود دهد و افراد بیشتری دارای شغل شوند و پس‌انداز بهتری داشته باشند که در این صورت تمایل به ازدواج و در نتیجه فرزندآوری بیشتر می‌شود.بعد دیگر این قضیه، بحث اجتماعی و فرهنگی است؛ الان شرایطی در همه دنیا

حاکم است که انسان‌ها از زندگی اجتماعی گریزان هستند و نمی‌خواهند ازدواج کنند، حتی افراد ثروتمند و کسانی که وضع اقتصادی خوبی دارند. ازدواج نمی‌کنند؛ همه اینها ریشه‌های فرهنگی، ایده‌ای و عقیده‌ای دارد که فردگرایی در انسان‌ها زیاد شده است؛ در حالی که انسان‌ها در گذشته بیشتر درگیر اجتماعی شدن بودند. با توجه به فردگرایی انسان‌ها، آنها دیگر دوست ندارند ازدواج کنند یا بچه‌یابوند که باید این مسائل از نظر فرهنگی تقویت شوند. در این صورت هم والدین و هم فرزندان نفع می‌برند؛ از این‌رو این کار نیاز به مطالعات روانشناسی دارد که انسان‌ها به زندگی علاقه‌مند شوند. در کشور ژاپن با وجود شرایط اقتصادی خوب، تمایل به ازدواج کم شده است، در حالی مشکلات اقتصادی ایران را ندارند؛ همه این مسائل ریشه‌های فرهنگی دارند که باید بتوان با برنامه‌ریزی، زندگی اجتماعی را تقویت کرد. دولت می‌تواند راهکارهایی را ارائه دهد و دستگاه‌های فرهنگی باید انسان‌ها را به زندگی امیدوار کنند که در درآمدات انجام‌شدنی است، هر چند سخت باشد. همانطور که گفتیم، برخی انسان‌ها نمی‌خواهند ازدواج کنند یا اگر هم بخواهند، دیر ازدواج می‌کنند که همین دیر ازدواج کردن، موجب بروز مشکلاتی می‌شود. در گذشته میانگین سن ازدواج کمتر از الان بود که عوامل مختلفی در این زمینه وجود دارد؛ برای نمونه در قدیم کمتر دختری درس می‌خواند و به دلیل درس خواندن و تحصیلات بالاتر از ازدواج سر نمی‌نازد، اما الان اینطور نیست و دخترها بعد از درس خواندن به دنبال پیدا کردن کار هستند و بعد از آن سنتی شوهر کمتر به خانم خود در خانه کمک می‌کند و کم شده و همگی این مسائل موجب شده‌سن ازدواج‌الاتر

رود و وقتی خانم‌ها دیر ازدواج می‌کنند، توانایی باروری کم می‌شود که باید به دنبال درمان ناباروری بروند. همه این مسائل دست به دست هم داده‌اند تا حتی اگر ازدواج هم زیاد بشود، زوجین تمایل کمتری به فرزندآوری داشته باشند. در این زمینه‌یابدر راهکارهای تحکیم خانواده‌اصلاح می‌شود. در حال حاضر میزان طلاق افزایش یافته که یکی از دلایل آن کم شدن قبح این کار است، حتی گاهی برای آن جشن می‌گیرند؛ از این‌رو باید در این زمینه کارهای فرهنگی انجام شود. در هر حال افزایش سن ازدواج منجر به کاهش جمعیت می‌شود، در نتیجه باید در سنین مناسب ازدواج کرد. مشکل دیگری که در کاهش فرزندآوری در کشور ما مؤثر است، شاغل بودن بانوان است؛ در کشورهای دیگر نیز این مسئله شغل هستند، اما در کشور ما به دلیل نبود سیستم‌های حمایتی و مدهای کدک مناسب و قوی، تمایل به فرزندآوری کمتر می‌شود، در حالی که به طور ذاتی همه، به ویژه خانم‌ها دوست دارند فرزند داشته باشند. این نکته را باید یادآور شد که میزان زنان شاغل ۱۵ درصد است، در حالی که در کشورهای دیگر بالاتر از ۴۰ درصد است؛ بنابراین اشتغال زنان در کشورهای دیگر خیلی روی کاهش جمعیت مؤثر نیست. کاهش جمعیت بیشتر به دلیل داشتن همان ایده‌های جدید است؛ برای نمونه می‌گویند می‌خواهیم به تعالی برسیم؛ یعنی شوگرایی افزایش پیدا کرده است که این موضوع باید از طریق راهکارهایی کمتر شود. در کشور ما علاوه بر وضعیت‌محط‌شده، موضوع ازدواج نیز به دلیل کم شدن تمایل به ازدواج و سنتی شوهر کمتر به خانم خود در خانه کمک می‌کند و خانم‌شاغل علاوه بر خانهداری و بچه‌داری، باید بیرون

از منزل هم کار کند که این سیستم‌ها نیز باید تغییر کنند و مشارکت مردان بیشتر شود تا امیدواری زن‌ها نیز بالا برود. کشورهای دیگر مثل نروژ از این سیستم‌ها استفاده کرده‌اند و مردان را در امر خانهداری دخیل کرده‌اند؛ بنابراین زن‌ها فراغت بیشتری پیدا کرده‌اند و از این طریق توانسته‌اند میزان باروری را افزایش دهند. ما هم می‌توانیم این کار را انجام دهیم، اما کمی سخت است. در ایران خانمی که شاغل است، اگر بعد از مرخصی زایمان دو روز دیرتر سر کار خود برود، ممکن است اخراج شود که این موضوع باید از لحاظ قانونی و عرفی اصلاح شود؛ نباید اینطور باشد که یک سازمان این موضوع را رعایت کند و سازمان دیگر نه؛ باید بتوان از این طریق امیدواری را در خانواده‌ها بیشتر کرد؛ بنابراین برای ثبات و افزایش جمعیت باید همه کمک کنند و دولت باید سیستم‌های رفاهی را افزایش دهد. قبلاً گفته شده بود به ازای تولد هر فرزند، یک میلیون تومان به خانواده می‌دهند که راهکار خوب بود. دولت باید بتواند از هر طریق ملی دادن پول، مرخصی بیشتر و… خانواده‌ها را به داشتن فرزند تشویق کند. یکی از نکات قابل توجه این است که همه باید بدانند داشتن فرزند خوب است و در سالمندی در بهبود کیفیت زندگی والدین مؤثر است. والدین حتی با یک تماس فرد خود خوشحال می‌شوند که این مورد ندارد؛ اما چون برخی باورهای غلط در ذهن جوان‌های جامعه شکل گرفته است که اگر ازدواج نکنند، ممکن است به دعوا یا خیانت منجر شود، یا اینکه دچار مشکلات اقتصادی می‌شوند. ازدواج‌ها کمتر شده است؛ بنابراین همه باید در کنار هم و با کمک یکدیگر ریشه مشکل تولید مثل و جمعیت را که ازدواج

باورهای غلط ذهنی

عضو کمیسیون اجتماعی و نماینده مردم رزن در مجلس

یکی از مشکلاتی که در بحث کاهش جمعیت قابل مشاهده است، ازدواج نکردن جوان‌هاست. به نظر می‌رسد یک مشکل عمده فرهنگی در حوزه تشکیل خانواده و ازدواج به وجود آمده است. به عبارتی باور ذهنی اشتباهی بین افراد جامعه ایجاد شده است که اگر ازدواج کنند، ممکن است تبعات غیرمعتقول دارند؛ علاوه بر این مسائل فرهنگی، مشکلات اقتصادی و اجتماعی نیز همگی دست به دست هم داده‌اند تا جوان‌های جامعه امروز انگیزه‌ای برای ازدواج نداشته باشند.

یکی از موانع ازدواج اقتصاد و مسکن است؛ اما اگر واقعاً کسی بخواهد از روی علاقه ازدواج کند، نگاهی به این موارد ندارد؛ اما چون برخی باورهای غلط در ذهن جوان‌های جامعه شکل گرفته است که اگر ازدواج نکنند، ممکن است به دعوا یا خیانت منجر شود، یا اینکه دچار مشکلات اقتصادی می‌شوند. ازدواج‌ها کمتر شده است؛ بنابراین همه باید در کنار هم و با کمک یکدیگر ریشه مشکل تولید مثل و جمعیت را که ازدواج

است. حل و موانع آن را برطرف کنیم. در واقع انگیزه ازدواج در جامعه از بین رفته است؛ برای نمونه بر اساس آمار ارائه شده سال ۱۳۹۴ در استان همدان، ۴۳ هزار جوان بالای ۳۰ سال داشتیم که ازدواج نکرده بودند؛ وقتی به این مباحث ورود کردیم، متوجه شدیم قبل از مسائل اقتصادی و مسکن، مباحث فرهنگی و باورهای اشتباهی مطرح بوده که در ذهن جوان‌ها شکل گرفته است.

مباحث فرهنگی نیاز به قانون و نظارت ندارد و باید کاری کرد انگیزه ازدواج در جوان‌ها زیاد شود و باورهای غلط در ذهن آنها از بین برود که برای این امر باید متخصصان جامعه، از جمله جامعه‌شناس‌ها، روانشناس‌ها و جمعیت‌شناس‌ها ورود پیدا کنند و اعتقادهای گذشته را که ضعیف شده است، تقویت کنند

واضح است وقتی ازدواج صورت نمی‌گیرد، جمعیت کاهش پیدا می‌کند؛ البته نکته دیگری که آن هم ریشه فرهنگی دارد، این است که وقتی ازدواجی انجام می‌شود، به دلیل شبهاتی که بین زوجین وجود دارد و با کوچک‌ترین مسئله‌ای نسبت به یکدیگر سوءظن پیدا می‌کنند، انگیزه‌ای برای فرزندآوری نمی‌یابند؛ پس نتیجه می‌گیریم بسیاری از مشکلات مربوط به جمعیت، فرهنگی است که اثر خود را در کاهش آن گذاشته است. یکی از مسائلی که رهبر معظم انقلاب بر آن تأکید دارند، همین بحث افزایش جمعیت است که باید هشت‌شرکتی مجلس این موضوع را در اولویت‌ها و دستورکارهای خود قرار دهد.

راهکارها

که موجب می‌شود افراد آستانه خالی خود را مبهم ببینند؛ چراکه وقتی برای آینده برنامه‌ریزی می‌کنند و می‌بینند که جواب نمی‌دهد، سعی می‌کنند برای جبران این نگرانی از خود مایه بگذارند و فرزند کمتری داشته باشند.

مسئله ناباروری همیشه در کاهش جمعیت مؤثر بوده و در حال حاضر ناباروری هم در خانم‌ها هم آقاییان زیاد شده است. شاید در گذشته ناباروری در آقاییان خود را نشان نمی‌داد، اما الان این‌طور نیست و عوامل مختلفی، مثل تأخیر در سن ازدواج، ال‌رگویی‌های زیست‌محیطی، بی‌بند و باری‌های اجتماعی و ارتباطات غیر متعارف روی باروری جامعه اثر گذاشته و تولدها را کاهش داده است.

بنده به پیشگیری قبل از درمان معتقد هستم و دولت‌ها باید قبل از اینکه جوان‌ها به سسنت ناباروری بروند، برنامه‌ریزی کنند؛ چرا که اگر زوجین نابارور شوند سپس برای بارور شدن از آنها حمایت شود، جواب نمی‌دهد؛ بنابراین باید این مسئله ریشه‌ای حل شود و جلوی علل ناباروری را گرفت. درباره موفقیت کشورهای دیگر در بحث ثبات و افزایش جمعیت باید گفت این موضوع بستگی به این دارد که چه عواملی منجر به کاهش جمعیت شده‌اند. ۵۰ الی ۶۰ درصد کاهش جمعیت در کشور ما شبیه کشورهای دیگر است، اما حدود ۴۰ الی ۴۵ درصد عوامل درون جامعه‌ای داریم که در کشورهای دیگر نیست. عامل اصلی کاهش جمعیت در کشورهای دیگر، توسعه‌یابده و هر چه بیشتر توسعه پیدا کرده‌اند، بارداری کمتر شده و به سمت رفاه‌رفته‌اند.

انسان‌هایی که به سمت رفاه می‌روند، می‌خواهند اوقات فراغت بیشتری داشته باشند؛ در نتیجه فرزندآوری را تقلیل می‌دهند؛ بنابراین سیاست‌های‌شان در راستای این است که اوقات فراغت‌شان کم نشود و دولتها از طریق تأمین مالی، شیرششک، افزایش مرخصی زایمان مادر و پدر و نگهداری فرزند از آنها حمایت می‌کنند.

اما اگر همین حمایت‌ها و برنامه‌ها درون کشور ما اجرا شود، جواب نمی‌دهد؛ به دلیل اینکه تا زمانی که ۴۵ درصد عوامل درون جامعه‌ای را حل نکنیم، تعداد باروری‌ها افزایش نمی‌یابد. زوجین در کشور ما بگران آینده هستند، در حالی که در کشورهای توسعه‌یافته این نگرانی وجود ندارد؛ چرا که می‌دانند تأمین اجتماعی وجود دارد و از پیر شوند، بیمه‌های اجتماعی از آنها حمایت می‌کنند و از نظر پزشکی نیز مشکلی ندارند.

جوان‌ها می‌با توجه به افزایش سطح سواد و آگاهی و اشراف بیشتر در مسائل جامعه و سواد سیاسی بالا، آینده‌نگری باایین دارند و وقتی می‌بینند هیچ آمیدی بسه آینده ندارند، عملاً از خود مایسه می‌گذارند و بچه کمتری می‌آورند؛ بنابراین ما باید ابتدا در ساختارهای جامعه تجدید نظر داشته باشیم.

اساساً افزایش سن ازدواج در کاهش جمعیت، هم می‌تواند مؤثر باشد و هم غیر مؤثر، و بستگی به این دارد که زوجین از قبل تصمیم بگیرند می‌خواهند چند فرزند داشته باشند. واقعاً آنها توانسته‌اند با به‌کارگیری به موقع فرصت‌ها، ثروت‌ها و منابع و اعمال قانون‌های شفاف و سخت‌گیرانه، این مناطق را به آبادن تبدیل کنند. اما بسیاری از مناطق جنوبی کشور ما به بی‌عقله تبدیل شده‌اند. به نظر بنده سرب‌مایه‌گذاری روی جنوب ایران و گرفتن بار فشار از تراکم جمعیت در مناطق مرکزی، مثل تهران، مشهد، اصفهان و خصوصاً مناطق شمالی که واقعاً فراتر از توان اکولوژیک‌شان جمعیتی را تحمل می‌کنند، با یک برنامه هدفمند، قدرتمند و با قابلیت اجرایی و نظارت قوی و سوق دادن ثروت‌های ملی به مناطق جنوبی، می‌تواند تعادل جمعیتی را به آن مناطق برگرداند و زمینه را برای اسکان جمعیت تراکم در آن منطقه فراهم کند. به تعویق بیفتد یا اینکه به تعداد بچه کمتر یا تک‌فرزندی اکتفا کند؛ چرا که احتمال باروری خانم‌ها از یک سنی به بعد سیر کاهشنده پیدا می‌کند. توجه داشته باشیم در دهه ۶۰ سالی دو میلیون تولد داشتیم که وقتی به سن ازدواج رسیدند، حدود ۸۰۰ الی ۹۰۰ هزار ازدواج در سال داشتیم. اما اکثر این افراد ازدواج کردند و متولدان دهه ۷۰ به سن ازدواج رسیده‌اند که در آن دهه سالی یک میلیون و ۲۰۰ هزار تولد داشتیم که به تناسب تولد کمتر، میزان ازدواج هم کم شده است.

می‌توان گفت در یک مقطع کوتاه، تأخیر در سنن ازدواج، بر ازدواج اثر می‌گذارد، اما در بلندمدت اثر نمی‌گذارد. همیشه از دست‌دهیم. موضوع سوسوم این است که مناطق جنوبی کشور ما در حال حاضر به شدت در معرض آسیب هستند؛ با وجود اینکه دو هزار و ۳۳۶ کیلومتر ساحل انحصاری به عنوان یک منطقه بکر و بسیار ارزشمند در حوزه خلیج‌فارس و دریای عمان داریم، متأسفانه این مناطق سهم بسیار ناچیزی از نسبت کلی جمعیت ایران را دارند که حدوداً زیر ۱۱ درصد است؛ در حالی که اگر بستر توسعه و شرایط اسکان دائم یا اسکان درازمدت برای این مناطق فراهم شود، علاوه بر اینکه می‌تواند به عنوان قطب اقتصاد ملی ایران باشد، می‌تواند کانون ثبات جمعیتی ایران هم شود. جنوب ایران به تنهایی ظرفیت بیش از ۴۰ الی

مسئله بعدی مکانیزم‌های تنبیهی است؛ هیچ دلیلی وجود ندارد افرادی که ازدواج می‌کنند و از تمام بسترهای لازم‌زدگی‌های غربی، اجتماعی حتی درآمدی کشور اتراق می‌کنند، به بهانه نبود درآمد کافی از فرزندآوری سر باز برند. به نظر بنده در این دو مورد باید مجلس ورود کند؛ چرا که به قوانین فوق با ضمانت‌های اجرایی کافی نیاز دارد و به این موضوع باید توجه قرار داد.

ناشی از تقلید نادرست از سیاست‌های غلط و تعددانه یک‌سری از گروه‌های سیاسی و افرادی است که بدون پشتوانه فکری و صرفاً به دلیل غرض‌پوزی با کشور، اجازه زاد و ولد و باروری را نمی‌دهند، با نهایتاً به سمت تک‌فرزندی پیش می‌روند.

در این زمینه سه راهکار وجود دارد؛ یکی کوتاه‌مدت است که در این راهکار باید زودتر هر گونه نگرش منفی نسبت به فرزندآوری در اولویت کار باشد که این مهم‌ترین مسئله حاکمیت در ایجاد ملی است و در این موضوع همه عناصر و عوامل حاکم، نقش آفرینی می‌کنند؛ یعنی صرف اینکه دولت را متولی این کار بدانیم، اشتباه بزرگی است؛ بنابراین راهکار کوتاه‌مدت زودتر آتار منفی است که متأسفانه جامعه کنونی به دلیل تغییر دافعه نسل جوان، بر آن گرفتار شده و این مسئله فراگیر است و ربطی به اعتقادات ندارد، حتی بسیاری از خانواده‌های معتقد و مذهبی هم گرفتار این مسئله هستند؛ بنابراین باید جامعه را توجیه کرد. نکته دوم سازوکارهای تشویقی است که در کوتاه‌مدت به نتیجه‌منجر نمی‌شود و حتماً باید برنامه‌ریزی میان‌مدت و بلندمدت داشت؛ در این راهبرد باید برای گروه‌های فرزندآور جامعه سامعه سازوکارهای تشویقی

در حال حاضر درصد اندکی از جامعه بسیار پر خوردار آن که طبقه ثروتمند آن هستند، به جای فرزندآوری، به پذیرش فرهنگ غلط نگهداری از حیوانات روی آورده‌اند؛ همه این افراد را نمی‌توان محکوم کرد که فرزند نیابورند؛ اما از طریق مکانیزم‌های قاععی می‌شود با وضع کردن مالیات‌های سنگین برای این گروه از مرهقات و تزریق آن به بخش میانی که اعتقاد به فرزندآوری دارند، از آنها در زمینه فرزندآوری حمایت کرد؛ این سیاستی است که در خیلی از کشورهای دنیا اعمال می‌شود.

مسئله بعدی مکانیزم‌های تنبیهی است؛ هیچ دلیلی وجود ندارد افرادی که ازدواج می‌کنند و از تمام بسترهای لازم‌زدگی‌های غربی، اجتماعی حتی درآمدی کشور اتراق می‌کنند، به بهانه نبود درآمد کافی از فرزندآوری سر باز برند. به نظر بنده در این دو مورد باید مجلس ورود کند؛ چرا که به قوانین فوق با ضمانت‌های اجرایی کافی نیاز دارد و به این موضوع باید توجه قرار داد.

موضوع سوسوم این است که مناطق جنوبی کشور ما در حال حاضر به شدت در معرض آسیب هستند؛ با وجود اینکه دو هزار و ۳۳۶ کیلومتر ساحل انحصاری به عنوان یک منطقه بکر و بسیار ارزشمند در حوزه خلیج‌فارس و دریای عمان داریم، متأسفانه این مناطق سهم بسیار ناچیزی از نسبت کلی جمعیت ایران را دارند که حدوداً زیر ۱۱ درصد است؛ در حالی که اگر بستر توسعه و شرایط اسکان دائم یا اسکان درازمدت برای این مناطق فراهم شود، علاوه بر اینکه می‌تواند به عنوان قطب اقتصاد ملی ایران باشد، می‌تواند کانون ثبات جمعیتی ایران هم شود. جنوب ایران به تنهایی ظرفیت بیش از ۴۰ الی

تأخیر در سنن ازدواج دو حالت دارد: تحقیقات ما نشان داده تأخیر در ازدواج برای آقایان تغییر نکرده و دو یا سه سال بوده که ناشی از شهر نشینی، تحصیلات و اشتغال است،

اما این موضوع برای خانم‌ها بیشتر از آقایان افزایش داشته و حدود پنج سال بیشتر از قبل شده است. ممکن است تأخیر در ازدواج برای خانم‌ها به دلیل دسترسی به فرصت‌های بهتر زندگی، مثل تحصیلات و شغل بالاتر باشد. اما اگر این تأخیر در ازدواج تأثیر نداشته باشد، دختر و فرصت ازدواج پیدا نکرده باشد، در نتیجه دچار مضیقده در ازدواج می‌شود که این پدیده برای متولدان دهه ۶۰ بسیار اتفاق افتاده است. البته در این گروه هم تأخیر در ازدواج در فاز اول خودخواسته بوده است و برای خودسازي، دستیابی به شغل و تحصیلات بهتر شرایط ازدواج را از دست داده‌اند و حالا که می‌خواهند، ازدواج کند تعداد مردانی که می‌توانند با آنها ازدواج کنند، کم شده است.

حال برای اینکه جمعیت کشور باثبات، فعال و پویا باشد، زوجین باید به طور متوسط ۲٫۵ فرزند داشته باشند و در کل میانگین این عدد باید بالای ۲٫۱ باشد تا ساختار جمعیتی کشور در همین وضع ثابت بماند. در گذشته فرزندآوری خودخواسته نبوده و بچه آوردن به دنبال ازدواج اتفاق می‌افتاده است؛ اما اکنون خانم‌ها بگران این هستند که مادر خوبی باشند و فرزند خوبی تحویل جامعه بدهند و سعی می‌کنند خودسازي داشته باشند و روی انتخاب همسر هم دقیق‌تر هستند و همه اینها برای این است که فرزند بهتری تربیت کنند.

عمدتاً دخترانی که در سنن بالاتر ازدواج می‌کنند، می‌خواهند زندگی باثبات و همسر هم‌کفو و هم‌فکر داشته باشند؛ اما در گذشته اینطور نبوده و بعضی‌ها برای فرزندآوری تصمیم نرفته و خودخواسته فرزند می‌آورده است که باعث این بیهوشه آینده‌پرتی کسب می‌کردند و بعضی‌ای این‌طور نبودند و این خیلی دست والدین نبوده است.

می‌توان گفت این مسائلی که برای خانم‌های ما مطرح است، به اشتغال ربطی ندارد؛ چرا که اگر غیر از این بود، زنان خانه‌دار باید فرزندان بیشتری می‌داشتند، در حالی که این‌طور نیست و میانگین تعداد فرزندان با مادران شاغل غیر شاغل خیلی با هم فرق نمی‌کند. البته شاغل بودن مادر ممکن است یک مزیتیه‌ها برای مادران ایجاد کند، اما سواًل اینچاست که زنان خانه‌دار چه مشکلی دارند که کم‌بچه می‌آورند؟

تحقیقات نشان می‌دهد از یک طرف وسواسی که برای کیفیت زندگی خود و همسر و فرزندان دارند و می‌خواهند فرزند بهتری تحویل جامعه دهند و از طرف دیگر مشکلات اقتصادی موجب کم شدن زایش شده است. منظور از بحث اقتصادی فقر و بیکاری نیست، بلکه منظور مشکلاتی است

تقویم انقلاب

مقابله با ترندهای
لیبرال‌ها

سید مهدی حسینی

مورخ و پژوهشگر

مرحوم شهید سیدحسن آیت‌که در روز ۱۴ مرداد ماه ۱۳۶۰ به شهادت رسید، در تقویم تاریخی انقلاب اسلامی نقش تعیین‌کننده‌ای ایفا کرد. برخی فعالیت‌ها و اقدامات او از جایگاهی ویژه و استثنایی برخوردارند؛ به‌ویژه در دوره‌ای که به عنوان نماینده مردم نجف‌آباد اصفهان، در مجلس خبرگان تدوین قانون اساسی بود، تغییراتی مؤثر در پیش‌نویس قانون اساسی به‌وجود آورد که همواره مستودنی است. او موفق شد موضوعاتی از قبیل اصل ولایت فقیه، فرماندهی کل قوا، سپاه پاسداران و موارد دیگری را که در پیش‌نویس نیامده بودند، در قانون اساسی بگنجانند. نقش دیگر ایشان که در روند تحولات انقلاب اسلامی قابل تقدیر است، موضع‌گیری آگاهانه و هوشمندانه در مقابله با نفوذی‌ها و جریان‌های ملی‌گرا و غرب‌بزه در نظام و دستگاه‌ها بود که شاخص‌ترین نمونه آن جریان بنی‌صدر و اطرافیان او بود. هیچ‌کس به اندازه شهید آیت به مقابله با بنی‌صدر مشهور نبود؛ او یک‌تنه در مقابل خطوط انحرافی جریان‌ی تحت عنوان «دفتر هماهنگی با رئیس‌جمهور» ایستاد و اقدام به افشاکاری کرد؛ به عبارتی باید گفت در رسوا کردن ملی‌گرایان و غرب‌بزه‌ها، شهید آیت سهم بزرگی داشت و به همین علت جریان ضد انقلاب تلاش زیادی می‌کرد تا او را بدنام کند که مهم‌ترین تلاش آنها جریان معروف «نوار» بود. ماجرای «نوار» از این قرار بود که شخصی دارای سوابق همکاری با ساواک و منافقین، ضبط صوتی را در جیبش می‌گذارد و به منزل شهید آیت می‌رود و با او به بحث و گفت‌وگوی خودمانی مشغول می‌شود و موضوع را می‌برد به موضوع چگونگی حذف بنی‌صدر و کشتن رجوی و خیابانی که سردمداران منافقین بودند. شهید آیت هم پاسخ می‌دهد اینها قابل کشتن نیستند. در نهایت صحبت‌های ضبط شده در روزنامه «انقلاب اسلامی» تحت عنوان «توطئه علیه رئیس‌جمهور» منتشر می‌شود. بنی‌صدر هم در همان روز می‌گوید: «برای ما توطئه‌ای چیده‌اند.» بعد از این ماجرا اسر و صدا بلند می‌شود و بازار مطبوعات و رسانه‌های جنجالی وابسته به لیبرال‌ها گرم می‌شود. در حالی که در نوار، شهید آیت به سوابق بنی‌صدر اشاره کرده و گفته بود: «بنی‌صدر توی جبهه ملی است و اسلامی فکر نمی‌کند و با امام ارتباطی نداشته و در سال‌های آخر منتهی به پیروزی انقلاب خودش را به امام نزدیک کرده.» همین صحبت‌ها موجب شده بود فضای سیاسی جامعه در سال‌های ۱۳۵۸ و ۱۳۵۹ ملتهب‌شود، حتی هنگامی که شهید آیت‌کاندیدی از حزب جمهوری اسلامی در تهران شده بود، از شدت عناد با او دنبال حذف نامش از فهرست حزب جمهوری اسلامی بودند. وقتی موفق به این کار نشدند، تلاش کردند رأی نیاورد؛ اما هنگامی که از طرف مردم تهران رأی بالایی آورد، سعی کردند اعتبارنامه‌اش تأیید نشود که در نهایت از بین ۱۷۰ نماینده مجلس، ۱۱۴ نفر رأی موافق، ۳۰ نفر رأی مخالف و ۲۶ نماینده رأی ممتنع دادند و اعتبارنامه‌اش به تصویب رسید. پس از اینکه ماجرای انفجار حزب جمهوری پیش آمد و بنی‌صدر از ایران گریخت، منافقین شخصیت‌های متعددی را در فهرست ترور قرار داده بودند که یکی از آنها شهید حسن آیت بود. او ساعت ۶ صبح از منزل خارج می‌شد و به مجلس برود تا در جلسه مجلس با موضوع رأی به میرحسین موسوی برای وزارت امور خارجه شرکت کند که هدف ۶۰ گلوله ۳۰۳ قرار گرفت و به شهادت رسید.

قیام لله برای تحقق حکومت دینی

جهت‌گیری و مختصات مبارزاتی امام خمینی(ره)

آن اینکه مبارزه در اینجا اصالت ابزاری داشته نه هدفی، و برای تحقق آرمان‌های الهی و گسترش عدالت و رفع ظلم و فقر و جهل به کار می‌آید. همچنین در این مکتب این گزاره که «هدف وسیله را توجیه می‌کند» بی‌اعتبار است و ابزار نیز باید مشروعیت دینی و عقلانی داشته باشد تا بتواند برای تحقق اهداف به خدمت گرفته شود. حدود ۲۶ سال بعد، در بهمن ماه سال ۱۳۴۸ بود که در درس‌های خارج فقه حضرت امام(ره) در نجف، برای اولین بار مبحث تشکیل حکومت اسلامی در زمانه غیبت و نظریه ولایت فقیه ایشان مطرح شد. در این مجموعه که در قالب کتابی با عنوان «ولایت فقیه» در سال ۱۳۴۹ به چاپ رسید، حضرت امام(ره) ابتدا به نقشه‌های دشمنان برای نابودی اسلام اشاره کردند و با بیانانی مستدل، به شبهاتی از قبیل اینکه اسلام در عصر تمدن و صنعت قادر نیست جامعه را اداره کند و یا اینکه موازین حقوقی آن برای حل مشکلات جامعه ضعیف و ناتوان است، پاسخ می‌دهند و القانات دشمنان در ایجاد زمینه لازم برای جدایی دین از سیاست، حتی در حوزه‌های علمیه را تحلیل می‌کنند پردازند و در نهایت الگوی حکومت اسلامی به عنوان مکانیسم صحیح اداره جامعه

و برگ جنگی دارند، اینها بر یک قدرتی که دارای همه چیز بود غلبه کنند؛ هیچ همچو احتمالی در دنیا داده نمی‌شد. اشخاص زیادی می‌گفتند، از خود ما هم، از خود ملت ایران هم اشخاص سیاسی، متفکر می‌گفتند که این یک امر نشدنی است و نمی‌شود که؛ بادست خالی، در مقابل یک همچو قدرتی قیام کرد؛ جز اینکه یک کشته‌ای بدهیم و اثری نداشته باشد، نتیجه‌ای حاصل نمی‌شود. آنها هم نظر مصلحت داشتند؛ لکن بعضی‌شان که با من صحبت کردند، به ایشان گفتم که ما یک تکلیفی داریم، ادا می‌کنیم. ما به شرط غلبه قیام نمی‌کنیم، ما می‌خواهیم یک تکلیفی ادا بکنیم. اگر غالب شدیم که نتیجه هم به دست آمده و چنانچه غالب نشدیم و کشته شدیم، انبیا هم خیلی‌شان، اولیا هم خیلی‌شان قیام می‌کردند و نمی‌توانستند به مقصد خودشان برسند. ما مکلفیم که در مقابل یک همچو ظلمی که در آستانه این است که اسلام را وارونه کند و کج‌فهمی‌ها اسلام را صدمه بزنند، ما می‌خواهیم که در مقابل یک همچو بدعت‌هایی اظهار نظر بکنیم، چه غالب بشویم و چه نشویم.» (۲۸ مردادماه ۱۳۵۹) این مبارزه البته مبتنی بر اصولی است که آن را از مکاتب مادی مدعی مبارزه همچون مارکسیسم، جدا می‌کند؛ مهم‌ترین

مهدی سعیدی

دبیر گروه تاریخ

یکی از تاریخی‌ترین اسناد به‌جامانده از حضرت امام خمینی(ره)، پیامی است که در ۱۵ اردیبهشت ۱۳۲۳ در سن ۴۲ سالگی خطاب به علمای اعلام و ملت ایران نوشتند و ایشان را به قیام برای خدا دعوت کردند. این نامه با آیه شریفه «قُلْ إِنَّمَا أَعِظُكُمْ بِوَأَجِدُهُ أَنْ تَقُومُوا لِلَّهِ مِثْلِي وَفَرَادَى» (سبأ/ ۴۶) آغاز می‌شود و در آن از روحانیون اسلامی، علمای ربانی، دانشمندان دین‌دار، گویندگان آیین‌دوست، دین‌داران خداخواه، خداخواهان حق‌پرست، حق‌پرستان شرافتمند، شرافتمندان وطن‌خواه و وطن‌خواهان باناموس می‌خواهند موعظت خدای جهان را بخوانند و یگانه راه اصلاحی را که پیشنهاد فرموده، بپذیرند و ترک نفع‌های شخصی کنند تا به همه سعادت‌های دو جهان نائل شوند و با زندگانی شرافتمندانه دو عالم دست در آغوش شوند.

این نوشته به‌خوبی جهت‌گیری کلان‌فعالیت‌های اجتماعی-سیاسی حضرت امام(ره) در طول نیم‌قرن پس از آن را نشان می‌دهد که مبتنی بر آموزه‌های اسلامی تنظیم شده است. این خط در تمام دوران زندگی فقیه بزرگ جهان اسلام تداوم داشته است و ایشان در همه مراحل مبارزه، علما و مردم را به مبارزه‌ای این چنینی دعوت کردند. در این منطق «تا شرک و کفر هست، مبارزه هست و تا مبارزه هست، ما هستیم.» (۲۹ تیرماه ۱۳۶۷) در این رویکرد «ما بر سر شهر و مملکت با کسی دعوا نداریم. ما تصمیم داریم پرچم لا اله الا الله را بر قلل رفیع کرامت و بزرگواری به اهتزاز درآوریم.» آنچه در این مبارزه به عنوان هدف تعریف شده، نه قدرت‌طلبی نه حتی پیروزی ظاهری است، بلکه حرکتی است که خاستگاهی تکلیف‌گرایانه دارد و نتیجه فرع آن است؛ به تعبیر امام(ره): «همه مسا مأمور به اداى تکلیف و وظیفه‌ایم. نه مأمور به نتیجه.» (۲ فروردین‌ماه ۱۳۶۸) حضرت امام خمینی(ره) پس از پیروزی انقلاب اسلامی به شرح چگونگی مبارزات ملت ایران اشاره و چنین تعریف می‌کنند: «از اول که شما نهضت کردید، هیچ‌کس شاید احتمال این معنا را نمی‌داد که یک ملتی که نه نظامی هستند و نه تدرب نظامی دارند و نه اسلحه دارند و نه ساز

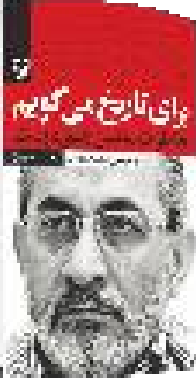
دهلیز

اختلافات نیروهای انقلاب و بنی‌صدر

حمایت از رئیس‌جمهور ۱۱ میلیونی

بنی‌صدر در مردادماه ۱۳۶۰ به همراه مسعود رجوی رئیس گروهک منافقین از ایران گریخت، در حالی که کمتر از دو سال بر کرسی ریاست‌جمهوری تکیه زده بود. این دوران نیز مملو از خیانت‌هایی بود که سرانجام به برکناری وی انجامید. «محسن رفیق‌دوست» هم‌زمان با دوران ریاست‌جمهوری بنی‌صدر، مسئول تدارکات سپاه شد؛ از این رو خاطرات جالبی از آن روزها دارد. وی در بخشی از کتاب خاطراتش که مرکز اسناد انقلاب اسلامی چاپ و منتشر کرده است، با افشای نمونه‌ای از خیانت‌های بنی‌صدر می‌گوید: «یکی از اقدامات ما، گماشتن تتی چند از افرادی خودی در دفتر بنی‌صدر بود تا اخبار آن دفتر را برای ما بیاورند. آن افراد را از طریق سرهنگ حاتمى در آن دفتر گماشتیم. او بعد از چند وقت خوشحال آمد و ۱۵ و ۱۰ ورق کاغذ برای ما آورد که این کاغذها نتیجه مذاکرات یک عده‌ای بود که غیر از نویسنده بقیه اسم‌های‌شان بود: ابوالحسن بنی‌صدر و فتح‌الله بنی‌صدر (برادر ابوالحسن بنی‌صدر)، سودابه سدیفی، غضنفرپور، سلامتیان و جعفری.

موضوع جلسه آن بود که چگونه قداست امام را نزد مردم بشکنیم؟ بعد بحث کرده بودند که الان نمی‌توانیم به حرم امام نزدیک بشویم، باید سیستم را جور دیگر کنیم. اول از آقایان بهشتی، خامنه‌ای و هاشمی شروع کنیم، بعد روی آقای منتظری متمرکز شویم، سپس روی خود امام

حافظه

ملیت ارتش جنگ جهانی

سربازان بیگانه!

حدود نیم‌میلیون نفر از هندوستان در جنگ حضور داشتند؛ گفتنی است، از میان این نیروی سربازان مسلمان هندی شرکت‌کننده در جنگ، حدود ۶۳ هزار نفر کشته شدند. در جنگ جهانی دوم، انگلستان باتوسل به تبلیغات فراوان و قسول حمایت همه‌جانبه به جذب سربازان جوان آفریقایی برای اعزام به جبهه‌های جنگ در آفریقا و آسیا علیه نازی‌های آلمانی، ایتالیا و ژاپن اقدام کرد. بر مبنای سوابق و مستندات، در این دوره ارتش انگلیس سربازان آفریقایی خود را زیر فشار تبعیض، سوءاستفاده و نژادپرستی قرار می‌داد و قول لندن برای جبران این اقدامات بعد از دوره جنگ نیز دروغی بیش نبود؛ زیرا پس از جنگ اندک سربازانی که به خانه برگشته بودند نیز مجبور شدند در فقر، سختی و بی‌خانمانی زندگی کنند. در جنگ‌های بزرگی که بین انگلیس، آلمان و ایتالیا در شمال آفریقا طی سال ۱۹۴۲ شکل گرفت، ارتش هشتم نقش کلیدی داشت؛ ارتشی که اعضای آن را سربازانی از انگلیس، استرالیا، هند، آفریقای جنوبی، نیوزلند و فرانسه آزاد تشکیل می‌دادند و آسیایی‌ها در کنار انگلیسی‌ها در حال جنگ با آلمان نازی بودند.

جنگ‌های جهانی هر چند در اروپا کلید زده شد، اما دایره آن در این سرزمین باقی نماند و ادامه آن به مستعمرات در سراسر جهان کشیده شد. در این مرحله آسیایی‌ها و آفریقایی‌های زیادی هم بودند که به واسطه این جنگ به عنوان سرباز وارد معر که شدند.

برای نمونه در سراسر دوران جنگ جهانی اول، الجزایر نه تنها از قدرت استعماری فرانسه حمایتی اساسی کرد، بلکه هزاران سرباز «بومی» ناگزیر از خدمت و وظیفه اجباری را که بیشترین آنها در بخش‌های تهاجمی و خط‌شکن خدمت می‌کردند، به جبهه فرستاد. با این حال، سربازان پیاده‌نظام الجزایری که به شجاعت شهرت داشتند، هرگز به حقوق شهروندی تمام و کمال دست نیافتند. اینها که از کمکی که در زمان خطر به فرانسه کرده بودند، آگاهی داشتند و از وعده‌های انجام‌نشده سرخورده بودند، راه را برای مطالبات آزادی‌خواهانه ملی‌ای گشودند که بیش از ۲۰ سال بعد، جنگ جهانی دوم آن را تأیید کرد. در جنگ جهانی اول حدود ۴۰۰ هزار سرباز مسلمان هندی علیه آلمان و به نفع انگلیس در جنگ حضور داشتند. زمانی که ارتش آلمان پیشروی‌های چشمگیری در جنگ به دست آورده بود، این سربازان مسلمان هندی، با ترک خانه‌های خود و با حضور در جبهه غرب به نفع انگلیس حضور موثری از خود نشان دادند. در هنگام وقوع جنگ، ارتش هند دارای ۱/۳ میلیون نفر نیرو بود که شامل ۱۰۰ هزار نفر سبک و ۸۰۰ هزار نفر سربازان هندو بودند. بر اساس تحقیقات انجام‌شده،

شجاعت تغییر

راهی که برای تحقق توسعه باید پیمود

مصطفی قربانی

کارشناس سیاسی

تصمیم‌گیری در لحظات حساس، تاریخی و تعیین‌کننده، به ویژه دوره گذار و انتقال از یک راهبرد به راهبرد دیگر، نقش مهمی در رقم خوردن سرنوشت کشورها دارد؛ از این رو، اکنون که کشور در شرایط حساسی قرار دارد، یک بحث مهم این است که جمهوری اسلامی در این مقطع از تحولات متکثر و مسئله‌ساز چه باید بکند تا بتواند با موفقیت اوضاع سیاسی، فرهنگی و به ویژه اقتصادی را سروسامان دهد؟ اهمیت این بحث از آنجا ناشی می‌شود که برخی در داخل کشور تصور می‌کنند نظام فاقد هرگونه توان و راه‌حلی برای مدیریت مشکلات موجود است و گشودن قفل روابط خارجی کشور را تنها کلید حل مشکل می‌دانند.

عصر تغییر راهبرد

در پاسخ به پرسش مطرح‌شده در سطور بالا باید گفت شرایط موجود، بهترین زمان برای تغییر راهبرد جمهوری اسلامی ایران است. این تغییر به ویژه باید معطوف به تغییر راهبرد توسعه کشور باشد. تجربه ۴۲ سال گذشته برای مدیریت اقتصادی کشور و طراحی راهبرد توسعه نشان می‌دهد غرب‌گرایی و در مقاطعی غرب‌محوری، یکی از پایه‌های ثابت راهبرد توسعه کشور بوده است که البته همواره با شکست مواجه شده و به جای آنکه به حل مسائل کشور کمک کند، بر دامنه و عمق مسائل موجود کشور افزوده است؛ به ویژه اکنون که حوزه مذکور با بن‌بست مواجه شده، بهترین زمان برای تغییر این بخش از راهبرد توسعه کشور است. پرسشی که اینجا مطرح می‌شود، این است که نسخه جایگزین نظام برای توسعه مناسبات بین‌المللی، به گونه‌ای که هم منجر به انزوای بین‌المللی نشود و هم دروازه امکانات خارجی را به روی کشور باز کند، چیست؟ نسخه و راهبرد نظام در این حوزه، همانا شرق‌گرایی به معنای توجه بیشتر به کشورهای شرقی و دقت در تقویت سیاست‌های همسایگی و توسعه مناسبات با همسایگان است.

توسعه صادرات

رکن دیگر راهبرد توسعه در کشور، نحوه مدیریت اقتصادی داخل است. در این حوزه نیز باید در راهبردهای اقتصادی موجود تجدید نظر اساسی شود. واقعیت این است که مدیریت اقتصاد کشور در سال‌های پس از انقلاب از راهبرد مشخصی پیروی نکرده، بلکه به طور عمده مبتنی بر سیاست‌های موضعی بوده است؛ هر چند از حدود یک دهه گذشته به دلیل جبر شرایط، توسعه واردات پیشی گرفته است؛ بر این اساس، تغییر راهبرد از توسعه واردات و به جایگزینی واردات و توسعه صادرات» راهبردی اساسی است که می‌تواند جهش تولید در کشور را در پی داشته باشد و هم‌زمان، ضمن کاهش وابستگی بازار کشور به خارج، ارزآوری مناسبی را هم رقم بزند. براساس راهبرد جایگزینی واردات، به جای وارد کردن کالا از خارج، تلاش می‌شود کالاهای مورد نیاز تا حد امکان در داخل کشور تولید شوند و در راهبرد توسعه صادرات نیز تلاش می‌شود بازار صادرات کالا‌های ایرانی رونق بگیرد.

انتکا به دانش و رونق تولیدات

در کنار این موضوع، آن‌گونه که تجربه کشورهایی چون چین و کشورهای شرق آسیا نشان می‌دهد، حمایت از کشاورزی و سرمایه‌گذاری در این حوزه، به ویژه دانش‌نپیان کردن آن، می‌تواند در تقویت اقتصاد تأثیر جدی داشته باشد. تکیه بر ظرفیت‌های

دانشی نیز موضوع دیگری است که در این حوزه باید مدنظر قرار گیرد؛ البته تا وابستگی ساختاری اقتصاد کشور به نفت حل نشود، پیش گرفتن این راهبردها همچون گذشته، صرفاً کوتاه‌مدت و مقطعی خواهد بود؛ بنابراین، اکنون که میزان فروش نفت کشور و به تبع آن، وابستگی بودجه به نفت نیز به کمترین میزان رسیده است، دستگاه‌های تصمیم‌گیرنده در این حوزه باید چاره‌اندیشی کنند تا دیگر به نفت، نه به‌عنوان یک منبع درآمدی برای پرداخت حقوق کارکنان و...، بلکه به عنوان یک سرمایه ملی یا صندوق سرمایه نگاه کنند.

به عنوان جمع‌بندی حوزه اقتصاد باید گفت راه‌حل قانونی مشکلات این حوزه، رونق و جهش تولید است و برای این منظور باید به اقداماتی دست زد که مجموعه عوامل مؤثر در حیات اقتصادی کشور، از جمله نظام بانکی، قوه قضائیه(در بحث مبارزه با فساد و جلوگیری از واحدهای تولیدی، کمک به بهبود شاخص فضای کسب‌وکار مانند اعطای مجوزهای شروع کسب‌وکار و...) حتی دستگاه‌های امنیتی(از طریق کشف و انهدام شبکه‌های مافیایی و فساد و...) بایسد مبتنی بر آن، جهت‌گیری‌ها و کارکردهای معطوف به تقویت تولید را داشته باشند.

تجربه توسعه و ارکان آن

همان‌طور که تجربه توسعه در سایر کشورها نشان می‌دهد، راهبرد توسعه به طور عمده مبتنی بر دو رکن بوده است؛ سیاست‌های مستحکم داخلی بر تقویت

تولید(همچون گسترش بازارهای تولیدی، رقابتی کردن تولید، تشویق صادرات و...) و ظرفیت‌سازی اقتصادی در حوزه‌هایی چون کشاورزی و صنعت، همچنین برون‌گرایی اقتصادی به معنای توسعه مناسبات باسایر کشورها به منظور تقویت ظرفیت‌های داخلی مبتنی بوده است. در حوزه اخیر، اکنون که بن‌بست غرب‌گرایی مشخص شده است، اقتضای منافع ملی این است که راهبرد سیاست خارجی و به ویژه دیپلماسی اقتصادی کشور مبتنی بر واقعیت‌ها و مقتضیات کنونی نظام بین‌الملل و ظرفیت‌های موجود کشور تغییر کند. در حوزه نخست نیز تولیدمحور کردن اقتصاد کلان، راهبردی است که باید به آن توجه شود. نکته مهم در این زمینه این است که اتخاذ این سیاست‌ها و رسیدن به نتایج موفقیت آنها، اگرچه ممکن است اندکی زمان‌بر باشد، اما چندان دشوار نیست و نظام قطعاً از توانایی لازم برای اقدام در این حوزه برخوردار است؛ لکن نتایجی که از این طریق حاصل خواهد شد، پربار و بدون هرگونه تبعات سیاسی، از جمله تسلیم در برابر مستکبران است. در واقع، برخلاف برخی تصورات، نظام از نسخه و راه‌حل لازم برای مدیریت مشکلات موجود، بدون هرگونه سر خم کردنی در برابر مستکبران برخوردار است؛ بنابراین، راه‌حل اصلی، نه تسلیم نظام در برابر آمریکا، بلکه درک دقیق بن‌بست راهبردهای مدیریت توسعه کشور و شجاعت تغییر به‌موقع در آنهاست.

آفاق

نظریه نظام انقلابی - ۱۴

فرانظریه

زیر قابل طرح است:۱- تک‌ساحتی نبودن عالم و انسان؛ بر خلاف مکاتبی که جهان و انسان را موجوداتی تک‌ساحتی و تک‌بعدی تلقی می‌کنند، در مکتب اسلام، جهان به عرصه محسوسات محدود نیست و انسان دارای دو بعد جسمانی و روحانی است. ۲- غایت‌طلبی و هدف‌داری هستی و انسان؛ در مکتب اسلام غایت‌طلبی و هدف‌داری مقوله‌ای است که هم در بخش هستی‌شناختی و هم انسان‌شناختی به آن توجه شده است؛ از این منظر هستی دارای مبدأ و معاد است و انسان نیز موجودی غایت‌طلب و هدف‌دار است. ۳- تکامل‌پذیری و کمال‌طلبی انسان؛ از دیدگاه اسلام انسان موجودی است که بالقوه می‌تواند به بالاترین مراتب کمال و درجات معنوی برسد. ۴- قانونمندی و نظم‌یافتگی جهان و انسان؛ جهان هستی پدیده‌ای منظم و هدف‌دار است که از سوی ناظمی حکیم اداره می‌شود. انسان به عنوان اشرف مخلوقات، کامل‌ترین تصویر از نظام هستی و تابع همان نظم و قانونمندی است.

۵- صبرورث دائم و تحول مستمر انسان و هستی از وضعیت موجود به مطلوب؛ در این چارچوب، نوعی دیالکتیک تکاملی در حرکت عالم، انسان و جامعه وجود دارد که منجر به نفی و اثبات دائم می‌شود؛ اثبات به این معنی که وضع کنونی از وضع پیشین بهتر است، و نفی یعنی توقف معنا ندارد؛ بر این اساس، تمام تحولات اجتماعی و سیاسی، از جمله انقلاب‌ها تابع این نظم و اراده کلی حاکم بر نظام هستی هستند.

محسن محمدی الموتی

استادیار مجتمه آموزش عالی شهید محلاتی(ره)

اولین پرسش از هر اندیشمندی این است که چگونه می‌توان جهان را شناخت و با چه ابزارهایی می‌توان به حقایق هستی پی برد؟ نوع نگرش هر اندیشمندسی به جهان و انسان تابع مبانی معرفت‌شناختی اوست. در نگرش رهبر معظم انقلاب، وحی، فطرت، قلب و عقل منابع شناخت به شمار می‌روند. در صورت اتصال ادراک و شناخت فطری و طبیعی انسان با ادراک و شناخت ماورای طبیعی، یعنی وحی، شناخت انسان کامل می‌شود و به همه ابعاد وجود معرفت می‌یابد. از نظر ایشان انسان‌های کامل، مانند پیامبران(ع) و امامان معصوم(ع) مصداق‌های بارزی از دارندگان این نوع معرفت هستند. متأثر از هستی‌شناختی امام خاتمه‌ای، انسان‌شناسی ایشان نیز تعریف می‌شود؛ یعنی نگاه ایشان به ماهیت انسان، ابعاد وجودی و نیز دامنه حیات و زندگانی او، به جایگاه کلی او در هستی ارتباط می‌یابد؛ زیرا در این نگاه، انسان آفریده خداوند است و به دلیل برخورداری از قوه ناطقه و عقل می‌تواند بیندیشد و با آزادی تصمیم بگیرد و راه خویش را برگزیند. حال، پس از آشنایی اجمالی با مبانی هستی‌شناختی، معرفت‌شناختی و انسان‌شناختی رهبر معظم انقلاب، خاستگاه و مبانی فرانظری نظریه نظام انقلابی در چارچوب آموزه‌های مکتب اسلام در قالب مؤلفه‌های

انتخابات مجلس ششم در اواخر سال ۱۳۷۸ در حالی برگزار شد که تخلفات انتخاباتی حوزه تهران، به عنوان نوعی رسوایی در کارنامه عملکرد «مصطفی تاج‌زاده» رئیس ستاد انتخابات وزارت کشور و عضو ارشد حزب مشارکت به ثبت رسید. این تخلفات گسترده که «مغایرت تعداد تعرفه‌ها و برگه‌های رأی، وجود آرایه‌ی که دارای مهر نظارت نبودن، آرایه‌ی که با دو خط نوشته شده بودند، مغایرت تعداد آرای مردمی داخل صندوق با بازشماری مجدد، فقدان فرمی که باید در داخل صندوق باشد، پارگی لفاف صندوق‌ها، نبودن لاک و مهر روی بعضی از صندوق‌ها» را شامل می‌شد در بررسی ۸۶۷ صندوق بازشماری‌شده از سوی شورای نگهبان کشف شده بود. دبیر شورای نگهبان از رهبر معظم انقلاب تقاضای حکم حکومتی کردند. در این میان آقایان کروبی، هاشمی، محتشمی‌پور و عده‌ای از نامزدها هم دوباره دست‌برد بر آرای مردم شکایت کردند. «مرحوم زواره‌ای» از حقوق‌دانان شورای نگهبان در این باره می‌گوید: «تخلف در انتخابات به اندازه‌ای بود که آرای برخی نامزدها که در بعضی صندوق‌ها صفر اعلام شده بود، پس از بازشماری معلوم شد که در همان صندوق واجد بیش از ۸۰۰ یا هزار رأی بودند.»^۱ رهبر معظم انقلاب در حکمی حکومتی دستور دادند ضمن آنکه شورای نگهبان بسا ابطال

پهنوشت:

۱-روزنامه رسالت، ۱۳۷۹/۲/۲۶

پی‌نوشت منابع: در دفتر نشریه موجود است.

داستان

عبدی

نقیسه محمدی

دبیر گروه جامعه

روی صندلی کنار میز پذیرش ولو شد. به پاهایش نگاه کرد، چه فشاری را تحمل می کردند. مدام از این اتاق به آن اتاق، در حال رفت و آمد بود و کار در این روزها تمامی نداشت. به علاوه ماسک و شیلد و گان حالش را به هم می زد. با خودش فکر کرد چه روزهای خوبی را کنار دوستان و همکارانش داشت و چقدر ناشکری کرده بودند. هر روز با لباس های تمیز و اتو کشیده به مریض هاسر می زد و کارهای روزمره را بدون هیچ سختی انجام می داد، اما حالا روزهایی که شیفت داشت، از نگرانی و ترس می لرزید. کار سخت شده بود. به علاوه این حجم بیمار بدحال، دلش را به درد می آورد. خستگی، استرس، حجم بالای کار همه و همه کلافه شان کرده بود. به پرونده های روی میز نگاه کرد. باید به بیماران سالن ۴ سر می زد و اتاق را مرتب می کرد، اما رمق نداشت. سرش را روی میز گذاشت تا کمی استراحت کند.

دقیق نفهمید چقدر خوابیده، سرش را بلند کرد. خانمی داشت پرونده های روی میز را با احتیاط مرتب می کرد؛ نتوانست بفهمد کیست.

«وای ببخشید بیدار شدنم اتو اتاق استراحت براتون چایی دم کردم، به چسای تازه دم بخورین، بیسکویت و کیک هم هست، به کم استراحت کنین. من به مریض هاسر می زهم. صدای این دختر جوان را نشناخت.

« شما از کدوم بخش اومدین؟ ندیدمتون... دختر همان طور که کارها را انجام می داد، گفت: «نیروهای جهادی هستیم، تا ۵ روز مهمان...» گذاشت حرفش را تمام کند.

«نیروی جهادی چیه؟ ایسن وضعیت که می بینی نیروی متخصص می خواد، نه جهادی... دختر باحوصله نگاهش کرد.

نگاهش قوی و مهربان بود.

«متخصص که نیستم، ولی نگران نباشین، دوره دیدم... به کارهایی از دستم برمی آد، قبل از اینجا بیمارستان دیگه ای بودیم... از جا بلند شد و بی توجه به اتاق استراحت رفت. دختر هم دنبالش راه افتاد. دستکش هایش را در آورد، دست هایش را ضد عفونی کرد و یک چای خوش رنگ گذاشت جلوی میزیم و گفت: «دیدم مریض های سالن ۴ رسیدگی می خوان، با اجازه تون پرونده هاشون رو آماده کردم، می رم به سری بهشون بزنم.»

جوابش را نداد و به چای اش خیره شد. یک ساعتی گذشت. مریم این یک ساعت را وقت داده بود تا دختر جوان جسوری که دم از کمک به بیماران کرونایی می زد، خسته و کوفته برود دنبال کارش.

از جا بلند شد. به سمت سالن ۴ که شلوغ ترین سالن بود، راه افتاد.

جلوی در خشکش زد. ملحفه ها عوض شده بود. چند نفری که نیاز به اکسیژن و سرم و مسکن داشتند و آن قدر قیل و قال راه انداخته بودند، در سکوت استراحت می کردند و دختر جوان داشت به پیرزن بدحالی با کلمات محبت آمیز غذا می داد. سالن آرام و مرتب بود، مثل روزهای اول بیماری که انرژی داشتند و کم نیاورده بودند. به سمت دختر رفت و بی مقدمه پرسید: «گفتی از کجا شما رو فرستادن؟» دختر همان طور که قاشق را به طرف پیرزن می گرفت، جواب داد: «از طرف جایی نیست، شما فکر کنید گروه جهادی ما عیدی عید غدیر...»

آرامشی سرتاپای مریم را گرفت. زیر لب زمزمه کرد: «عیدی عید غدیر...» و لبخند زد.

حمیدرضا حیدری

روزنامه نگار

یکی از ویژگی های جامعه ایران از گذشته های دور دین داری و اخلاق مداری مبتنی بر آن بوده است. در طول چند دهه گذشته و پس از آنکه دشمنان متوجه شدند با مردم دین دار نمی توانند مقابله کنند، تمام تلاش خود را به کار بستند تا در دین داری مردم خلل ایجاد کنند. قطعاً چنین برنامه ای را نمی شد روی نسلی که مسیر زندگی خود را یافته است، اجرایی کرد؛ پس لاجرم به سراغ نسل جوان جامعه رفتند و کوهی از شبهات را بر سر آنان آوار کردند. در بسیاری از موارد تلاش کردند دین اسلام را یک دین عقب افتاده معرفی کنند؛ دینی را که همه وجوه

زندگی انسان را تأمین می کند، دینی تک بعدی و دین نماز و روزه دانستند تا نسل جوان احساس کند این دین نمی تواند پاسخگوی تمام زندگی او باشد.

اما حالا و بعد از آنکه جوامع مدرن دوره هایی از بی دینی را تجربه کرده اند، متوجه شده اند که بی دینی موجب شده جامعه ای بدون روح داشته باشند. جامعه بدون روح هم قطعاً جامعه ای مرده است. شاید در گذشته شناساندن دین کاری ساده تر بود؛ اما اکنون سرعت تولید شبهه در مقابل دین و دین داری از سرعت نور هم بیشتر شده و همین موضوع، فضا را برای دین داری سخت تر کرده است. در بسیاری از موارد شبهات به ظواهر دین وارد می شود، اما اصل دین را نشانه گرفته است. اختصاصاً اگر بخواهیم شبهاتی را که افراد مختلف در ایامی که در آن هستیم به اسلام و به ویژه تشیع وارد می کنند، بررسی کنیم، به موضوع

خانه

فرزندان و دعوای والدین

محبوبه ابراهیمی

فعال اجتماعی

قدیمی ها دعوا را نمک زندگی می دانستند و از آنجا که اختلاف میان همسران کاملاً طبیعی و بخشی از زندگی مشترک است، دعوا بر اثر این اختلافات را محتمل می دانستند و در حقیقت با تعابیر شیرین، دعوی زناشویی را طبیعی و لازمه زندگی معرفی می کردند؛ اما با تغییر سبک زندگی و کاهش تحمل افراد، دعوای خانوادگی شکلی جدی تر و خشونت بارتر به خود گرفته اند که بدون شک از حد نمک زندگی فراتر رفته اند. زندگی در محیط پر تنش و دعوا، جدا از آسیب های حتمی اش، برای هر انسانی، سخت و طاقت فرساست. در این میان، فرزندان به قربانیان ردیف اول این مشاجرات تبدیل شده اند که گاهی، آرامش و پایان درگیری های والدین، بزرگ ترین آرزوی زندگی شان است. در حقیقت، والدین آن قدر اختلافات خود را بزرگ نمایی می کنند و جدی می گیرند و به دنبال احیای حقوق خود در دعوای شان هستند که جایگاه پدر و مادر بودن را فراموش می کنند، حتی حضور فرزندان را نادیده می گیرند؛ از این رو بدون توجه به آسیب های جدی که با هر مشاجره، به روح، ذهن حتی جسم فرزندان شان وارد می شود، دنبال نجات خود از مظلومیت و رهایی از زیر بار ظلم هستند.

گاهی دعوای همسران علاوه بر توهین و فحاشی، به رفتارهای پر خاشک گرانه و

خشونت بار، حتی تهدید به طلاق کشیده می شود و فرزندان در چنین شرایطی، سقف امنیت زندگی خود را در حال سقوط می بینند و دچار ناامنی، ترس و نگرانی های ذهنی و روانی می شوند که ممکن است این احساسات در تمام سال های عمر با آنها باقی بمانند. اضطراب، خواب ناآرام، عدم تمرکز، افت تحصیلی، کاهش اعتماد به نفس، مشکلات ارتباطی با هم سالان حتی ضعف ارتباط اجتماعی در بزرگسالی بخشی دیگر از پیامدهای منفی دعوای والدین مقابل کودکان هستند.

کارشناسان امور تربیتی، معتقدند نوجوانان در چنین شرایطی، از خانه گریزان می شوند و آرامش و امنیت را در میان دوستان و در فضای بیرون خانه جست و جو می کنند. گرایش افراطی به فضای مجازی نیز نوعی گریز از فضای ناامن خانواده برای رسیدن به آرامش است.

از سوی دیگر، مشاهده رفتار والدین هنگام دعوا و عصبانیت، ناخودآگاه به تقلید فرزندان منجر می شود و آنها از رفتار بزرگترها الگو می گیرند و به کاربردن الفاظ بد و رفتارهای پر خاشک گرانه به عادت های رفتاری شان در آینده تبدیل می شود. از آنجا که هیچ پدر و مادری، قصد آسیب رساندن به فرزند خود را ندارد، لازم است آنها را از آوار جنگ های خانوادگی و دعوای بی ارزش خود نجات دهند و با کسب مهارت های برقراری ارتباط سالم و حل مسئله، اختلاف ها را به اشتراک و تفاهم تبدیل کنند و خانه و خانواده را در بستر آرامش قرار دهند.

چراغ

بهترین روز خدا

گزارشی از فعالیت های جمعیت مردمی امام حسنی ها در گفت وگو با مصطفی عباسی

عینی است و باید بتوانیم آن را به نسل های دیگر منتقل کنیم. ما یک جشن خانگی راه انداختیم. این جشن خانگی چند رکن دارد که شامل کیک درست کردن مادر خانواده است تا نماد جشن باشد و عیدی دادن و تزئین خانه هم در این برنامه قرار دارد. «وقتی جشن های خانگی رونق بگیرد، قاعدتاً سایر آداب مذهبی، مثل انفاق، احسان و شادکامی در کنار هم اتفاق می افتد.

مصطفی عباسی می گوید: «با توجه به شرایط کرونا، برگزاری جشن های خانگی مساعدتر است. در حال تهیه بسته های عیدانه هستیم که حاوی اطعام غدیر هم هست که در روایات به آن تأکید ویژه شده. اسم این پوشش عیدانه «شیرینی یک پیمان» است و بسته ملزومات جشن آماده می شود که حاوی اطعام، بسته ارزاق و جشن است و به دست خانواده های بی بضاعت تحت نظر گروه ها می رسد که هر کسی خانه خود را

مهمی چون عزاداری محرم می رسیم. از سال های گذشته شاهد هستیم که طیفی از جامعه که می توان آنها را مرفه بی درد نامید، هر ساله به سفرهای خارجی و تفریحات مختلف شان می رسند و از بیت المال کیسه ای

برای خود دوخته و نان و نامی به هم زده اند و همیشه دارای بیشترین تریبون ها بوده اند، افرادی که امروزه آنها را سلبریتی می نامند. این افراد کمپین و چالش چرایی هزینه ندزی و عزاداری راه می اندازند و فقرا را از این سفره بی نصیب می دانند، گرچه در هیچ دین و آیینی به اندازه اسلام به فقرا توجه نشده است.

مثلاً مهم ترین اعمال عید قربان و عید فطر رسیدگی به فقرا، قربانی کردن و زکات دادن است؛ در صورتی که وقتی عیاد غیر اسلامی را نگاه می کنیم، متوجه می شویم بسیاری از کشورها چنین رسمی ندارند؛ یعنی اصلش آن است که

راه نرفته

حمایت همسرانه

هر دو طرف تا هموار شدن شرایط احتیاج به همراهی دارند؛ مشکل، مشکل خانواده است و باید با مهارت مسئله حل شود؛ ۵- حتماً درباره مسائل پیش آمده با همسران به صورت اصولی و بی حاشیه گفت وگو کنید؛ شاه کلید ارتباط موفق گفت وگوست؛ ۶- داشتن حساب بانکی مشترک می تواند کمک کند تا خرج و مخارج زندگی مشترک حساب شده باشد؛ ۷- بر اساس توانایی های تان الگویی منحصر به فرد را برای خانواده خود ترسیم کنید. شاید شما توانایی بیشتری در تأمین مالی خانواده داشته باشید و همسران هم آشپز بهتری باشد؛ پس باید کلیشه ها را کنار زد و بر اساس توانایی ها تقسیم وظایف کرد. اگر این توانایی را دارید که امور مالی را به دست بگیرید، از او بخواهید در فرصت پیش آمده با تحقیق و مشورت و به دور از عجله، کار جدیدی انتخاب کند؛ ۸- همان طور که زمانی در سودهای زندگی شریک شده ایم، در زمان های زیان هم باید همراه باشیم و به انتظار روزهای آرام تر تلاش کنیم؛ ۹- با همسران صحبت کنید و قرار بگذارید درصدی از درآمد مشترک تان را برای روزهای آینده پس انداز کنید؛ ۱۰- با پس انداز تان سرمایه گذاری کنید، حتی اگر کم باشد؛ با خرید اوراق بهادار، طلا و... ارزش آن را حفظ کنید؛ ۱۱- در تصمیم گیری ها به تفاهم برسید و بهترین انتخاب و گزینه را در نظر بگیرید؛ ۱۲- از مناجات و درددل با پروردگار غافل نشوید که او روزی رسان است.

مدیقه سادات شجاعی

مشاور خانواده

پرسش: طی پنج سال گذشته، همسر کم ۴۴ سال دارد، در کار موقتیش نداشته و هر سال ضررهای مالی بسیاری می دهیم؛ ولی او مدام در حال گرفتن وام و قرض است. به شدت نگران او هستیم و دلم می خواهد به او کمک کنم؛ وظیفه من در این شرایط چیست؟

پاسخ: پرسشگر عزیز، حمایت همسران از همدیگر یکی از مهم ترین ارکان زندگی زناشویی است. در بخش حمایت مالی فرقی نمی کند زوج، هر دو شاغل هستند یا یک نفر شاغل است؛ باید حمایت مالی از همسر رعایت شود و این حمایت مالی فقط از سمت مرد نیست، بلکه بانوان می توانند با درک شرایط اقتصادی همسر، واقع بینی، پشتیبانی، صرفه جویی و کاهش هزینه های زندگی، از همسر خود حمایت مالی کنند. برای کاهش نگرانی های شما چند راهکار پیشنهاد می شود: ۱- با حمایت، احترام و قدردانی از همسر، اضطراب عمومی را که در طول روز تجربه می شود، کم کنید؛ ۲- سعی کنید بدون اینکه رفتار شما حمل بر دخالت شود، روشی پیدا کنید تا در مسائل مالی با شما مشورت کند؛ ۳- به جای انتقاد کردن، پیشنهاددهنده، حامی و تشویق کننده باشید؛ ۴- در زندگی مشترک،

تزئین کند و جشن بگیرد.» کارگروه محتوایی این جمع، پوشش «همه شادایم در بهترین روز خدا» را نیز اجرا می کند که به شکل عمومی و سراسری است و همه می توانند در آن شرکت کنند. در ایسن پوشش با توجه به اینکه در فرهنگ دینی ما بیریق و پرچم رکن است، بجهه ها پرچم درست می کنند. ملزومات جشن در یک بسته که شامل پارچه، شابلون و رنگ است، آماده شده و این بسته ها به صورت عمومی در مناطق مختلف توزیع می شوند، حتی به فروش می رسند. به خانواده هایی که فرزند دارند، عیدانه نیز داده می شود. بجهه ها بعد از درست کردن پرچم، با آن عکس می گیرند و برای این جمعیت می فرستند تا در مسابقه ای به همین مناسبت شرکت کنند. تلاش گروه این است که این کار در سر اسر کشور انجام و برای گروه ها و ارگان های مختلف الگوسازی شود.

این راه به بی‌راهه می‌رود!

نسیم اسدپور

دبیر گروه فرهنگ

امروز این شاخ اینستاگرام در فلان برنامه مجری می‌شود، فردا خبر می‌رسد که دیگر شاخ اینستاگرامی قرار است فیلم بسازد، آن هم نه فیلم کوتاه، بلکه فیلم سینمایی! اصلا اگر به سوابق این عده هم کاری نداشته باشیم، این روند را می‌توان روایی برای تشویق جوانان به فعالیت بیشتر در اینستاگرام دانست.

همین هفته‌های اخیر بود که حضور «علی صبوری» یکی از همین به اصطلاح اینفلوئنسر ها، در سریال «آخر خط» واکنش‌های زیادی را برای این سریال و رسانه ملی در پی داشت. رسانه‌ها نوشتند و تیتُر زدند: «آخر خط شاخ‌های اینستاگرامی در تلویزیون؟» یا «شکست شاخ‌های اینستاگرامی در تلویزیون»!

در همین گیر و دار بود که «برخط شو» شبکه پنج سیمیا، برای مجری خود «مهسا ایرانیان» که بیشتر شهرتش را مدیون استندآپ در اینستاگرام و فضای مجازی است، روی آنتن زنده جشن تولد گرفت. تولدی که بار دیگر صدای رسانه‌ها را به‌حق، درآورد. تولد خاتم مجری وواکنش رسانه‌ها موجب شد «محمدحسین صوفی» دبیر شورای نظارت بر صداوسیما اعلام کند: «اگر خود را تبلیغ کنند یا فردی در یک برنامه جشن تولد خود یا خانواده‌اش را بگیرد، اینها حتماً تخلف رسانه‌ای است و مدیران رسانه باید با آن برخورد کنند.»

♦ **گل بود، به سبزه نیز آراسته شد**
هنوز بیش از دو هفته نگذشته بود که بار دیگر حضور یکی از این به اصطلاح شاخ‌های مجازی در فضای

حرفه‌ای هنری خبرساز شد؛ این بار نه در تلویزیون، بلکه در فضای سینمایی جمهوری اسلامی ایران.

«محمدامین کریم‌پور» یکی از اولین اینفلوئنسرهای اینستاگرامی است که حالا قرار است نه بازیگر، بلکه کارگردان سینما شود.

نمی‌خواهیم درباره گذشته هر یک از این اینفلوئنسر ها قضاوتی کنیم؛ هر چند که تماشای فعالیت آنها در فضای مجازی قضاوت نیست، مشاهده و پیش‌بینی است؛ مشاهده سوابقی که خودشان دوست داشته‌اند از خود به یادگار بگذارند و پیش‌بینی اینکه اگر قرار است چیزی بسازند، چه خواهد بود.

♦ **بدعتی که مدیران فرهنگی می‌گذارند**
اما آنچه در این چند خط جای گفتن، نوشتن و اندیشه دارد، هشدار به مدیران و متولیان فرهنگی کشور است. مدیران رسانه ملی که دل‌شان می‌خواهد رقیب اصلی فضای مجازی باشند، اما انگار آن‌قدر در این امر ناتوان هستند که برای پیشبرد این هدف خود، باز هم دست به دامن چهره‌های همین فضا می‌شوند و در عمل ثابت می‌کنند قافیه را به اینستاگرام باخته‌اند، یا مدیران سازمان سینمایی کشور که با تصمیم‌گیری‌های بدون فکر خود موجب می‌شوند جوانان بیش از پیش برای هر چیزی حتی پیشرفت در زمینه‌هایی که دوست دارند، به فضای مجازی، و نه تلاش‌های حقیقی و عمیق خود متکی

برداشت

بازگشت به مسیر

حال و هوای تئاتر در روزهای کرونایی

تماشای این آثار مشغول می‌شوند؛ اما در دو سال گذشته، جریان جدیدی در تئاتر آغاز شده که در بخش‌هایی آن را عمومی‌تر و در بخش‌هایی بیش از گذشته به یک محصول خاص و لاکچری بدل کرده است.

اگر در سال‌های گذشته اجرای یک نمایش ۵۰۰ نفره در سالن اصلی تئاتر شهر نمادی برای یک نمایش موفق روی صحنه به حساب می‌آمد؛ اجرای نمایش‌هایی مثل بینوایان در سالن ۲۵۰۰ نفری یک هتل معروف تهران در سال گذشته در هر اجرا، موجب شد رکوردهای جدیدی در تئاتر کشور به جا گذاشته شود. اگر چه استقبال خوب از این نمایش‌ها نوید فرهنگی خوبی به حساب

باشند. خودمانی‌تر بگوییم؛ نوجوان‌ها و جوان‌ها با خود می‌گویند: چه خوب! فلانی با انتشار یک مشت ویدئوی رقص، فالوور جمع می‌کند، پولدار می‌شود، تازه اجازه ساخت فیلم را هم می‌گیرد و بعد من درس خوانده تئاتر که عرضه جلوه‌گری در اینستاگرام را ندارم، باید بروم فیلمش را نه روی صفحه موبایل خودم، بلکه روی پرده سینما ببینم. قطعاً از سینمایی که در آن مبتذل‌ترین کم‌دی‌ها اکران می‌شود، نمی‌توان بیش از این توقع داشت و نتیجه همین می‌شود؛ اما این روال قطعاً روال همه چیزهای دیگر را هم تغییر خواهد داد؛ فلان دختر خانم در اینستاگرام دانما از خود ویدئو و عکس می‌گذارد و جالب این است که همین خانم می‌شود گزینه اول اجرای برنامه برای نوجوانان این مملکت! این دقیقاً همان تهاجم فرهنگی است که اتفاقاً این بار نه مردم عادی و جوانان، بلکه مدیران فرهنگی را مغلوب خود کرده است؟

♦ **پاسخ شنیدنی آقای مدیر**

جالب است که وقتی از «محمدمهدی طباطبایی‌نژاد» معاون نظارت و ارزشیابی سازمان سینمایی می‌پرسند چرا به فلان شاخ مجازی معجز ساخت داده‌اید، می‌گویند: «من امروز صبح صفحه ایشان در اینستاگرام را دیدم؛ چون اصلاً ما به این مسائل کاری نداریم.» جوابی که خودش عذر پدر از گناه است؛ مگر می‌شود در روزگاری که مدیران به‌اصطلاح فرهنگی کشور برای بیشتر دیده شدن این طور دست به دامن شاخ‌های مجازی شده‌اند، سوابق افراد منتخب در همین فضا مهم نباشد؟ آقای مدیر احتمالاً خودش را به فراموشی زده است که قطعاً در دنیای حقیقی امروز مهم‌ترین سابقه خوب و بد را می‌توان از همین فعالیت مجازی یک فرد به دست آورد که آن هم وقت‌گیر نیست؛ کافی است یک نام را روی نوار بالای صفحه جست‌وجو تایپ کنید.

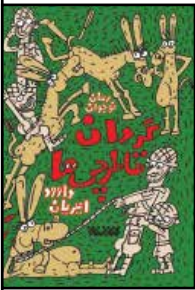
می‌آید، اما قیمت گزاف بلیت این نمایش‌ها از یک‌سو و دستمزدهای کلان برخی بازیگران چهره در این نمایش‌ها از سوی دیگر موجب شده است روند تئاتر در کشور با تغییری جدی در مسیر خود مواجه شود. حضور چهره‌های سینمایی در تئاتر اگر چه امری طبیعی به نظر می‌رسد، اما ورود دستمزدهای کلان سینمایی و سوپر استاری به تئاتر به طور قطع لطمات جدی به فعالان جوان این عرصه وارد می‌کند.

جریان تئاتر به عنوان هنر اصیل نمایش، باید دوباره به مسیر خود باز گردد تا هم روندهای اقتصادی در آن متعادل شود و هم تئاتر به سبد اقتصادی خانوارها وارد شود.

کتاب

گردان قاطرچی‌ها

جدیدترین اثر داوود امیریان

«گردان قاطر چی‌ها» کتابی برای نوجوانان است که با روایتی طنز از روزهای جنگ و نوجوانان کم‌سن و سالی که به جنگ می‌رفتند، سخن می‌گوید. درباره روایت و مسیر قصه آن به طور خلاصه می‌توان گفت داستان گردانی که وظیفه‌اش نگهداری از قاطر‌هایی برای حمل آذوقه و مهمات مورد نیاز رزمندگان به ارتفاعات کردستان است. افراد گردان در کنار این قاطر‌ها داستان‌های خنده‌داری می‌سازند و طی مانورها و عملیات‌های مختلف، هر کدام تجربیات و سختی‌های مختلفی را پشت سر می‌گذارند.

تلویزیون

همدل

اثر برادران محمودی درباره کرونا

«بهرنگ ملک‌محمدی» مدیر گروه فیلم و سریال مرکز سیمافیلم با اعلام خبر ساخت سریالی با موضوع کرونا گفت: «این سریال که نگارش آن از اسفندماه آغاز شده است، توسط برادران محمودی (جمشید و محمود) ساخته خواهد شد که پیش از این سریال‌های مخاطب پسندی مانند «سایه‌بان» را ساخته‌اند.» ماجرای سریال «همدل» که در دوران شیوع ویروس کرونا روی می‌دهد، روایت سه داستان موازی مربوط به یک پرستار، پسر یک تاجر و یک گروه جوان محقق است که خط سیر داستانی مربوط به کرونا را دنبال می‌کند.

تلویزیون

بوم و بانو

سریال تلویزیون برای محرم

در خلاصه داستان سریال «بوم و بانو» آمده است: در ایامی که عشق و رهروان محرم به مسلخ برده می‌شود و شورشان به یغما می‌رود، عشقی بی‌آلایش سر بر می‌آورد که در دل طوفان بلایبای زمانه به ابتلا کشیده می‌شود و در سایه تزویر و فریب بدخواهان تا مرز نابودی می‌رود، اما در واپسین لحظات، چون پرنده‌ای افسانه‌ای از میان خاکستر بر می‌خیزد... مسعود رایگان، بهنام تشکر، مهدی احمدی، دیبا زاهدی، ساغر قناعت و... از بازیگران این مجموعه تلویزیونی هستند. سعید سلطانی کارگردان و آرمان زرین‌کوب تهیه‌کننده «بوم و بانو» هستند.

فرهنگ

شماره ۹۶۱ | دوشنبه ۱۳ مرداد ۱۳۹۹

صداقت

یادداشت

خنثی کردن بمب‌های ضدفرهنگی

آرش فهیم

منتقدسینما

«شاهرگ» به کارگردانی سیدجلال اشکذری، اولین سریال با محوریت بمب‌گذاری‌های منافقین در سال ۱۳۶۰ همچنین افشاکاری دربارۀ ترورهای درون‌گروهی این سازمان است. این سریال در قالب یک درام پرماجرا و گاهی دلهره‌آور و در لحظاتی عاشقانه، بخشی از تاریخ معاصر ایران را به تصویر کشیده است.

سریال «شاهرگ» براساس اسناد واقعی ساخته شده است و در ۳۰ قسمت، داستان تلاش یک گروه جوان امنیتی کمیته‌های انقلاب و سپاه پاسداران انقلاب اسلامی را نشان می‌دهد که در بحبوحه بحران بمب‌گذاری‌های منافقین، در هر لحظه و هر مکانی به فوریت حاضر می‌شوند و نسبت به خنثی کردن بمب‌ها اقدام می‌کنند. در این مسیر، کارگردان سریال ماجرای خانواده و شخصیتی به نام «محمدعلی» را که از نیروهای امنیتی خنثای بمب است، روایت می‌کند. او و اعضای گروهش هر روز با چالشی از سوی منافقین مواجه می‌شوند. در این میان «فرخ» از اعضای سابق منافقین به آنها می‌پیوندد که درگیری‌هایی را در این گروه ایجاد می‌کند و...

«شاهرگ» نیز مانند قهرمانانش مأموریت خنثی کردن بمب را به عهده دارد؛ این بمب، همان تحریف تاریخ و جنگ نرم است. اگر منافقین و برخی گروهک‌های مسلح دیگر در دوران صدر انقلاب، اغلب افراد مذهبی و با ظاهر ریش‌دار را هدف ترور قرار می‌دادند، در این دوران ریشه‌های ملی و فرهنگی همه مردم را هدف گرفته‌اند. اگر در آن دوران، منافقین با بمب‌های جنگی جان مردم را می‌گرفتند، امروز با بمب‌های رسانه‌ای، روح و فکر مردم نشانه رفته‌اند. در این شرایط، پخش سریال «شاهرگ» نوعی واکنش به جنگ رسانه‌ای منافقین و حامیان آنها دانسته می‌شود و به نسل جوان این آگاهی را می‌بخشد که «جلاد»‌ها چه کسانی بودند و شهیدانی که امنیت جامعه را تأمین کردند، چه کسانی.

با این حال، سریال «شاهرگ» با در نظر گرفتن برخی نکات فنی و تکنیکی می‌توانست سریالی قوی‌تر و تأثیرگذارتری باشد؛ در یک فیلم یا سریال امنیتی و اکشن، «ریتم» نقشی حیاتی دارد و می‌تواند جذابیت کار را دو برابر کند. با اینکه در «شاهرگ» ماجراهای مختلفی رخ می‌دهد و تعقیب و گریز هم وجود دارد، اما ریتم سریال اغلب کند است و ضرب‌آهنگ کار با مضمون آن هماهنگ نیست.

همچنین در این‌گونه آثار، قهرمان‌پردازی اهمیت بسیار زیادی دارد؛ اما شخصیت‌های شاهرگ، جایگاه قهرمانانی را که بتوانند دل مخاطب را به دست آورند، نیافته‌اند؛ برای نمونه محمدعلی (نیما رنissi) حالات و رفتاری یک‌نواخت و سرد دارد و کاریزماتیک نیست.

اما تولید سریال «شاهرگ» را به عنوان یک تجربه گران‌سنگ باید به فال نیک گرفت. این سریال می‌تواند آغاز راه روشن و پرامید تولید آثار افشاگر درباره مسائل مرتبط با تاریخ انقلاب اسلامی باشد، به این شرط که از نقاط قوت و ضعف‌های آن تجربه کسب شود و این تجربه‌ها در کارهای بعدی استفاده شوند.

محسن رضایی: تصمیمات و سیاست‌های دولت می‌بایست به صورت یک منظومه جامع و با در نظر گرفتن همه تبعات و پیامدها اتخاذ گردد. قابل پذیرش نیست که اقشار آسیب‌پذیر جامعه هزینه تورم افسار گسیخته، فشارهای اقتصادی و تصمیمات بخشی را بپردازند.

سید نظام‌الدین موسوی: من خود زاده دیار فقرم، اما حقیقتاً از فقر انباشته در سیستان و بلوچستان شرم‌منده شدم. به رغم همه تلاش‌ها و کارهای خوبی که انجام شده، هنوز هم فقر و تنگدستی، چهره نمایان زابلستان است. خوشبختانه در سفر دیروز تصمیمات خوبی در حوزه‌های عمرانی و آموزشی و نیز کم آبی برای این منطقه گرفته شد.

کیانوش جهان‌پور: خدا رو چه دیدید! چه بسا محرم و صفر امسال بیشتر عاشورا بخوانیم، بیشتر جامعه بخوانیم، از حماسه حسینی بخوانیم و بیش از هر وقت ذکر مصائب ذریه رسول بشنوم و از زینب و صبرش بگویم و بگریم! «لا یوم کیومک یا ابا عبدالله»، شاید محرم هیچ سالی هم محرم امسال نشود، یا حسین!

نرم افزار

یادش بگیر!

برای دانش‌آموزان و دانش‌جویان، به ویژه پژوهشگران، تابستان بهترین زمان برای یادگیری زبان‌های خارجی پرکاربرد است؛ اما بر کسی پوشیده نیست در ماه‌های اخیر به دلیل شیوع کرونا و افزایش تورم، نه فقط امکان شرکت در کلاس‌های حضوری زبان ممکن نیست، بلکه هزینه شرکت در این کلاس‌ها نیز به شکل قابل توجهی افزایش یافته است و بخش قابل توجهی از خانواده‌ها دیگر توان ثبت نام فرزندان خود را در کلاس‌های حضوری آموزش زبان ندارند.

از این‌رو، بهترین راهکار برای یادگیری زبان‌های خارجی کاربردی، استفاده از ظرفیت فضای مجازی و محصولات آموزشی فناورانه موجود در این بستر است که یکی از نمونه‌های ایرانی موفق آن اپلیکیشن آموزش زبان «لرنیت» است.

این نرم‌افزار ایرانی ویژه تلفن‌های همراه هوشمند ساخته شده و تاکنون ۲۰۰ هزار نصب فعال داشته است.

نوید کمالی

دبیر گروه رسانه

هم‌زمان با شروع موج دوم همه‌گیری ویروس کرونا در کشورمان، بسیاری از فیلسوفان و جامعه‌شناسان مطرح جهان در پژوهش‌ها و مطالعات خود به این نکته اذعان کردند که کرونا به دلیل ماهیت ناشناخته و وحشت‌آفرین خود، ریتم عادی زندگی جوامع بشری را تغییر داده است، آن هم به گونه‌ای که دیگر اداره جوامع بشری به شکل سنتی مقدور نیست؛ برای نمونه «یورگن هابرماس» نظریه‌پرداز معاصر در جایی می‌گوید: «کرونا سبب شد ما بفهمیم چقدر نفهمیم.» یا «ماتیاس هورکس» آینده‌پژوه آلمانی می‌نویسد: «پشت ریزش جهانی که خیال می‌کردیم می‌شناسیم، جهان دیگری در حال جوش خوردن است.»

در واقع، در پی گسترش جهانی ویروس کرونا و قرنطینه شدن میلیون‌ها نفر در خانه‌های‌شان، نه تنها اقتصاد جهانی در شوک فرو رفت، بلکه عملاً شکل و کیفیت تعاملات و ارتباطات اجتماعی

پژواک

نابودی هوشمند بشر

محمد صالح نادری

کارشناس فناوری اطلاعات

دیگر خطری برای بشریت به حساب نمی‌آیند، اما در صورت به وجود آمدن دیکتاتوری هوش مصنوعی و پیدایش ربانی خودکامه، نسل ما در خطر بردگی بی‌انتهایی تحت حکومت یک فناوری نمردنی قرار خواهد گرفت.» ماسک توسعه‌دهنده AI را بیش از حد نگران‌کننده می‌داند و معتقد است: «اگر گروهی از محققان توانایی ساخت هوش ماشینی خداگونه‌ای را پیدا کنند، این محصول خطرناک احتمالاً تمامی نسل بشر را به حکومت خود درمی‌آورد به طور کلی کارشناسان معتقد هستند با سبقت گرفتن هوش مصنوعی از توانایی‌های انسان، احتمال از کنترل خارج شدن AI وجود دارد و اگر ابر هوش ساخته‌شده هدف خاصی را برای خودش تعیین کند، ممکن است برای رسیدن به این هدف از روش‌ها و تکنیک‌هایی استفاده کند که ما قبول نداریم؛ برای نمونه تصور کنیم دیکتاتوری هوش مصنوعی متوقف کردن آسیب‌های زیست‌محیطی را هدف خود قرار دهد و برای رسیدن به خواسته‌اش تنه‌اره ممکن را نابودی نسل بشر بداند؛ در این حال اگر AI موردنظر قادر به از بین بردن انسان‌ها باشد، دیگر هیچ چیز جلودارش نخواهد بود.

مجازستان

سند نژادپرستی در آمریکا

بیماری‌های عفونی دانشگاه استنفورد در این باره گفته است: «این اعداد نگران‌کننده نشان‌دهنده نژادپرستی سیستماتیک در مراقبت‌های بهداشتی است. عوامل زیادی در این موضوع نقش دارند.» این متخصص آمریکایی افزود: «بعد از گذشت چندین دهه، فرصت‌های مساوی برای سیاه‌پوستان فراهم نشده است. افسرد نرگین‌پوست احتمالاً در مکان‌هایی زندگی می‌کنند که فاصله‌گذاری اجتماعی را رعایت نمی‌کنند. همچنین ممکن است آنها به عنوان کارگرانی که گزینۀ دورکاری را ندارند یا در مشاغلی که تجهیزات محافظ شخصی به اندازه گسترده‌ای ارائه نشده باشند، فعال و در نتیجه از بهداشت کمتری نیز برخوردار هستند. در آمریکا مواد غذایی بی ارزش و فراوری شده بیشتر به سیاه‌پوستان اختصاص داده می‌شود. تحقیقات نشان داده است که اغلب در محلات سیاه‌پوستان و لاتین تبارها مشکلاتی مانند چاقی، فشار خون بالا و دیابت دیده شده است. همه این‌ها از جمله شرایط سلامتی ذکر شده از سوی CDC به عنوان عوامل خطر کروناست.»

نگاهی به پیامدهای رواج شبکه‌های اجتماعی غیر اخلاقی بین کودکان و نوجوانان ایرانی

سبقت لایکی از اینستاگرام!

اجتماعی می‌تواند با استفاده از خدمات رایگان و اختصاصی آن، ویدئوهای مختلفی را تولید و در صفحه اختصاصی خود منتشر کنند.

نکته مهم و قابل تأمل درباره این شبکه اجتماعی، محدوده سنی کاربران ایرانی آن است؛ به عبارت دقیق‌تر، طیف غالب کاربران ایرانی لایکی در رده سنی کودک و نوجوان قرار دارد؛ بنابراین عملاً شبکه اجتماعی لایکی در بین دانش‌آموزان کشورمان به عنوان محبوب‌ترین شبکه اجتماعی هم‌سالان مطرح است، آن هم در حالی که عمده محتوای تولیدشده از سوی کاربران کودک و نوجوان فعال در این شبکه اجتماعی پر مخاطب، به تقلید از شاخ‌های فضای مجازی، دارای مضامین جنسی و غیراخلاقی است.

در واقع کودکان و نوجوانان ایرانی فعال در لایکی که طیف سنی آنها عمدتاً بین ۷ تا ۱۶ سال است، در سایه بی‌اطلاعی و ناآگاهی والدین و البته خواب خوش مسئولان فرهنگی کشور در مسیری گام بر می‌دارند که در معرض فضای آلوده اخلاقی است که می‌تواند آسیب‌های جدی را به دنبال داشته باشد.

خلاصه کلام اینکه اگر هنوز به عمق فاجعه پی نبرده‌اید، بد نیست نگاهی به اپلیکیشن لایکی تلفن همراه فرزند خود بیندازید.

شدن فرزندان‌شان از منزل شوند؛ اما به این نکته توجه نداشتند که بازی‌های الکترونیک امکان پر کردن خلأ روانی و عاطفی کودکان و نوجوانان را ندارند؛ از این‌رو کودکان و نوجوانان از فرصت در دسترس بودن تلفن همراه هوشمند و تبلت استفاده می‌کنند و خودخواسته به عضویت شبکه‌های اجتماعی توصیه‌شده از سوی هم‌سالان‌شان درمی‌آیند.

شبکه اجتماعی لایکی (Likee) از جمله پلتفرم‌های ارتباطی محبوبی است که در هفته‌های اخیر و در سایه غفلت نهادهای مسئول و البته خانواده‌ها به یکی از شبکه‌های اجتماعی پرمخاطب کودکان و نوجوانان کشورمان بدل شده است.

این شبکه اجتماعی سنگاپوری نخستین بار در سال ۲۰۱۷ بسا محوریت هم‌رسانی ویدئوهای تولیدی کاربران معرفی شد؛ اما به دلیل قابلیت‌های مخاطب‌پسند خود توانست در مدت زمان کوتاهی به یکی از شبکه‌های اجتماعی پرمخاطب جهان بدل شود، به طوری که بنا بر جدیدترین آمار منتشرشده گوگل پلی، نسخه اندرویدی این شبکه اجتماعی بیش از ۵۰۰ میلیون بار دانلود شده است.

کاربران لایکی پس از عضویت در این شبکه

ترفندستان

سطل زباله ابدی!

زباله می‌شود و شما باید مجدداً برای حذف فایل به سطل زباله مراجعه کنید.

۲- از سیستم عامل خود بخواهید از سطل زباله برای نگهداری فایل‌های پاک‌شده استفاده نکنند. برای این کار، روی آیکن

سطل زباله کلیک راست کنید و در منوی باز شده روی «Properties» کلیک کنید، در این قسمت گزینه عدم ورود فایل‌های پاک‌شده به

سطل زباله یعنی «Don't move files to» را فعال کنید. پس از فعال شدن این تنظیم دیگر

فایل‌های حذف‌شده به سطل زباله منتقل نخواهند شد. حالا که با راه‌های حذف مستقیم

فایل‌ها از حافظه رایانه خود آشنا شدید، ضروری است به این نکته مهم توجه داشته

باشید که حافظه‌های مکانیکی از جنس هارد دیسک رایانه شخصی شما از قابلیت بازیابی

اطلاعات پشتیبانی می‌کنند و با استفاده از ترفندها و نرم‌افزارهای خاص امکان بازیابی

اطلاعات شما وجود دارد که در آموزش‌های بعدی راهکارهای جلوگیری از آنها را توضیح

خواهیم داد.

محمدصادق برهانی

کارشناس رایانه

سیستم عامل ویندوز از بدو ارائه خود قابلیتی ویژه تحت عنوان سطل زباله یا Recycle Bin را دارا بوده است و قطعاً شما با عملکرد آن آشنا هستید. هنگامی که فایل به سطل زباله (Recycle Bin) منتقل می‌شود و فایل‌های پاک‌شده در آنجای می‌ماند تا اینکه کاربر شخصاً اقدام به حذف اطلاعات ذخیره‌شده در سطل زباله کند. اگر شما از جمله کاربران هستید که مایل به ذخیره اطلاعات خود در سطل زباله نیستید، می‌توانید برای حذف مستقیم فایل‌های خود از دورا هکار زیر استفاده کنید:

۱- وقتی تصمیم به حذف فایلی گرفتید با فشردن هم‌زمان دکمه‌های Shift و Delete آن فایل را به صورت مستقیم از حافظه دستگاه خود حذف کنید؛ فراموش نکنید که زدن دکمه Shift منجر به انتقال فایل حذف‌شده به سطل

استارت‌آپ

مدرسه بیگ دیتا

دست اطلاعات هستند تا از طریق آن حکمرانی بهتر و دقیق‌تری بر جامعه خود داشته باشند. در کشور ما نیز استارت‌آپ «مدرسه بیگ دیتا» در سال ۱۳۹۷ با عنوان «پلتفرم» آموزش‌های تخصصی در زمینه علم مهندسی داده، فعالیت خود را با هدف آماده‌سازی نسل جوان و تازه‌نفس به منظور ورود به بازار کار تخصصی توسعه محصولات داده محور آغاز کرده است. این استارت‌آپ با ارائه دوره‌های تخصصی آنلاین و حضوری در زمینه علم داده، مهندسی بیگ دیتا، پردازش زبان طبیعی و پردازش گراف به منظور تقویت مهارت‌ها و بئیه‌فنی مخاطبان خود است. کاربران با ورود به وبسایت این استارت‌آپ

ایرانی می‌توانند علاوه بر کسب اطلاع از برنامه‌های آموزشی آن از مقالات مرتبط با این حوزه نیز بهره ببرند و دانش خود را در رابطه با دانش بیگ دیتا افزایش دهند.

اطلاعاتی که هر شهر وند و کاربر به نوبه خود در طول روز تولید می‌کند پایه و اساس اطلاعات بشری هستند، اما این داده‌های جزئی درباره موضوعات و حوزه‌های مختلف، عمدتاً به تنهایی دارای ارزش نیستند؛ چیزی که موجب اهمیت یافتن این اطلاعات می‌شود تجمیع، سازمان‌دهی و تجزیه و تحلیل آنهاست؛ اگر هنوز به ماهیت این اطلاعات و اهمیت آن پی نبرده‌اید بد نیست بدانید حجم اطلاعاتی که تا سال ۲۰۰۳ از سوی انسان ایجاد شد، فقط پنج اگزابایت است، اما امروزه این حجم از اطلاعات، فقط در عرض دو روز ایجاد می‌شود. در واقع همین حجم

غیر قابل تصور داده‌هاست که به کلان داده ها، داده‌های حجیم یا بزرگ‌داده‌ها (Big Data) معروف شده است و هم اکنون کشورهای مختلف جهان در حال سرمایه‌گذاری روی توسعه زیرساخت‌های تجزیه و تحلیل آتی این

با حضور سردار فدوی و در ارتباط تصویری

۳۴۴۰ پروژه بسیج سازندگی افتتاح شد

به همت سپاه حضرت رسول(ص) و بسیج سازندگی، هم‌زمان با آغاز اولین مقطع از دومین مرحله رزمایش کمک مؤمنانه با حضور بخشی از فرماندهان ارشد سپاه و فرماندهان سپاه‌های استانی به صورت ویدئو کنفرانس، از مقام شامخ شهدای حرکت‌های جهادی با عنوان جهادگران آسمانی تجلیل شد.

جانشین فرمانده کل سپاه پاسداران در این یادواره، ضمن تبریک اعیاد قربان و غدیر و تبریک دهه امامت و ولایت، گفت: «همه جهادگران کشور با کار جهادی، ذخیره‌های بزرگی برای خودشان جمع می‌کنند.»

«سردار فدوی» به حکم حضرت امام(ره) برای تأسیس جهاد اشاره کرد و افزود: «اگر آن جهاد همچنان باقی مانده بود، الان محرومیت و ادبیات مربوط به آن وجود نداشت و چه خوش درخشیدند جهادگران ما که توانستند خلا‌ها را پر کنند، به همین علت شاید بهتر است به جای بسیج سازندگی، بگوئیم بسیج جهاد سازندگی.»

وی شهدا را کسانی دانست که سرفرازان در راه شهادت گام نهادند و اضافه کرد: «مسلمان فرزندان حضرت امام(ره) و امام حاضر و کسانی که برادران و پدران خود را در صحنه‌های جهاد و شهادت دیده‌اند، به مثابه آنها عمل خواهند کرد.»

جانشین فرمانده کل سپاه به دستور ۹ ماده‌ای رهبر معظم انقلاب(مدظله‌العالی) درباره جهادگران اشاره کرد و گفت: «این دستور راهنمای عمل و راهنمای دل جهادگران خواهد بود.»

سردار فدوی با تأکید بر اینکه یکی از واجبات امروز، انجام دستورهای ولی فقیه است، افزود: «شهدا در هر عرصه‌ای حضور داشته‌اند، آن عرصه خدایی بوده است و امیدواریم این شهدای آسمانی جهادگر هم از لحاظ اداری به عنوان شهید شناخته شوند و این روند را پیگیری می‌کنیم.»

گفتنی است، در حاشیه این مراسم که در سپاه محمد رسول‌الله(ص) تهران بزرگ برگزار شد، ۳۵ طرح جهادی در قالب دو هزار و ۴۴۰ پروژه در سراسر کشور به صورت ویدئو کنفرانس افتتاح شد.

دبیر قرارگاه بهداشت، درمان و پیشگیری امام رضا(ع)

سه سطح نظارت بهداشتی در نیروهای مسلح داریم

سردار عراقی‌زاده گفت: «برخی مراکز آموزشی نیروهای مسلح به دلیل رعایت نکردن پروتکل‌های بهداشتی اختطار تعطیلی دریافت کرده‌اند؛ البته تاکنون هیچ مرکز آموزشی‌ای تعطیل نشده است.»

سردار دکتر «حسن عراقی‌زاده» دبیر قرارگاه بهداشت، درمان و پیشگیری امام رضا(ع) ستاد کل نیروهای مسلح درباره نحوه نظارت بر مصوبات این قرارگاه اظهار داشت: «نظارت مستمر بر مصوبات قرارگاه بهداشت، درمان و مان و پیشگیری امام رضا(ع) در سه سطح انجام می‌شود؛ یک سطح نظارت توسط نیروی مربوطه انجام می‌شود؛ یعنی اگر مرکز آموزش برای یکی از نیروهای مسلح باشد از نیروی مربوطه برای نظارت بر مصوبات قرارگاه اقدام می‌کنند، یک سطح نظارت هم توسط سازمان‌ها صورت می‌گیرد؛ یعنی بهداشت و درمان و بازرسی آجا، سپاه یا ناجا اقدامات لازم را انجام می‌دهند و سطح بالاتر هم نظارتی است که توسط ستاد کل نیروهای مسلح صورت می‌گیرد.»

وی افزود: «در همین رابطه چندین تیم بهداشتی با ترکیبی از کارشناسان بهداشت و معاونت آموزش ستاد کل تشکیل دادیم که به صورت مشترک از تمامی مرزها و مراکز آموزشی نیروهای مسلح بازدید می‌کنند؛ برخی مجموعه‌ها چهار بار در ماه بازدید می‌شوند.»

رئیس اداره بهداشت و درمان ستاد کل نیروهای مسلح ادامه داد: «این نشان می‌دهد که در رعایت پروتکل‌های بهداشتی به شدت نظارت‌های لازم در سطح نیروهای مسلح صورت می‌گیرد؛ البته به علت همین نظارت‌های سختگیرانه و تذکراتی که داده شده، تاکنون هیچ یک از مراکز آموزشی تعطیل نشده است.»

سردار عراقی‌زاده در ادامه به تلاش کادر درمانی بیمارستان‌های نیروهای مسلح در مقابله با کرونا اشاره و بیان کرد: «تمهیداتی برای جلوگیری از خستگی پرسنل مراکز درمانی وابسته به نیروهای مسلح در نظر گرفته شده است تا در برابر ویروس کرونا، توان خود را از دست ندهند؛ هرچند به هیچ وجه نمی‌توانیم قلدردان زحمات و تلاش‌های کادر درمانی بیمارستان‌های وابسته به نیروهای مسلح در این شرایط سخت باشیم، اما برنامه‌هایی برای قدردانی از زحمات این عزیزان پیش‌بینی شده است.»

مدیر اجرایی پروژه پلاسما درمانی بیمارستان علوم پزشکی بقیه‌الله(عج) در گفت‌وگو با صبح صادق

بزرگ‌ترین خدمت بهبودیافتگان کرونا اهدای پلاسما است

علیرضا جلالیان

دبیر گروه سپاه

«پلاسما درمانی، درمان قطعی کرونا تا زمان دست یافتن به واکسن برای پیشگیری است. از آنجا که نمی‌توان پلاسمای لازم را تولید کرد، تنها راه دست یافتن به این ماده شفابخش، خون افراد بهبودیافته از کروناست. متأسفانه در دو ماه اخیر تعداد داوطلبان اهدای پلاسما به دلیل عدم اطلاع‌رسانی مطلوب کاهش یافته و لازم است در موج دوم همه‌گیری کرونا، افراد داوطلب خدمت به این موضوع هم توجه کنند.» اینها بخش‌هایی از صحبت‌های دکتر «عباسعلی ایمانی فولادی» محقق میکروب‌شناس و مدیر اجرایی پروژه پلاسما درمانی بیمارستان علوم پزشکی بقیه‌الله(عج) در گفت‌وگو با صبح صادق بود. در ادامه ماحصل این گفت‌وگو را می‌خوانید.

درباره پلاسما درمانی بفرمایید.

تنها روش درمانی مؤثر در مراحل درمان کرونا، پلاسما درمانی است؛ زیرا داروهای زیادی وارد چرخه درمان می‌شوند که پس از مدتی اثرگذاری آنها رد می‌شود و کنار گذاشته می‌شوند، اما اثرگذاری پلاسما درمانی به اثبات رسیده است. طرح پلاسما درمانی در حالی در کشور در ۱۹ و ۲۰ اسفند ۱۳۹۸ رقم خورد که غیر از چین، هیچ کشوری در جهان تحقیقات در زمینه اثرگذاری آن در درمان کرونا را آغاز نکرده بود. پلاسمای هاپیر ایمون متعلق به افرادی است که مبتلا شدند و سطح پادتن خوبی در

خون خود دارند و پس از بهبودی دریافت می‌شود و در اختیار بیماران قرار می‌گیرد. نکته مهم این است که اخذ پلاسما به آنتی‌بادی یا پادتن داخل خون ارتباطی ندارد و از آن کم نمی‌کند.

چه تجربیاتی از این موضوع دارید؟

نیاز به اهدای پلاسما از سوی بهبودیافتگان نیاز مهمی است. من طی این چند ماه تجربه بسیار خوبی به دست آوردم و افرادی را که در مرحله آخر حیات بودند و امیدی به درمان آنها نبود، توانستیم از طریق پلاسما نجات دهیم و همه این تلاش‌ها به خاطر اهدای پلاسما صورت گرفته است. کووید ۱۹ در ایران و جهان هنوز در مان قطعی ندارد و همه روش‌ها ترایال است و آزمون و خطا می‌شود؛ چنانکه خیلی از داروهایی که استفاده می‌شد، الان می‌گویند کارایی ندارد و از چرخه درمان کنار گذاشته شده‌اند؛ بنابراین تنها روش قطعی و ایمن در درمان بیماران، همین پلاسماست؛ البته پلاسما هم به صورت صددرصد جواب نمی‌دهد، اما علمی‌ترین و بهترین در مان قطعی کروناست؛ برای نمونه من

مشاهده کردم خانم بارداری که مبتلا به کرونا شده و جانش در خطر بود، با همین پلاسما درمانی هم خود او و هم فرزندان دوقلوی وی نجات یافتند.

پلاسما درمانی چه پروسه علمی‌ای را طی کرد تا تثبیت شد؟

آغاز طرح پلاسما درمانی روی ۴۰۰ نمونه اهدایی از بهبودیافتگان بسود. بعد از ما، آمریکا این طرح را آغاز کرد و بیش از پنج هزار نفر در آن شرکت کردند. ما دریافتیم که با مصرف مایعات، پلاسمای اهدایی به سرعت جبران می‌شود. مطالعات زیادی در جهان صورت گرفته و در کشور هم نتایج پژوهش‌های انجام‌شده حاکی از این است که نجات بیماران از طریق پلاسما درمانی میسر است و تأیید بین‌المللی هم پیدا کرده است.

خب الان مشکل کجاست؟

با فروکش کردن بیماری کرونا در اواخر اردیبهشت و اوایل خرداد، روند اخذ پلاسما خیلی کم شد؛ قبل از آن پلاسمای اخذشده، به غیر از بیمارستان بقیه‌الله(عج)

در بیمارستان‌های دیگر کشور هم استفاده می‌شد، از جمله در قم، اصفهان و نیز بیمارستان مسیح‌دانشوری و فیروزگر. بعد از مدتی این درمان به عنوان یک پروتکل کشوری از سوی سازمان انتقال خون ایران پیگیری شد؛ اما متأسفانه در اثر کم‌کاری‌های رسانه‌ای و برخی عملکردها، امروز با توجه به اوج‌گیری این بیماری، داوطلبان اهدای پلاسما به شدت کاهش پیدا کرده‌اند و مادر بیمارستان و دانشگاه بقیه‌الله(عج)، با وجود اینکه تا ۵۰ نفر ظرفیت عملی داریم، روزانه به طور متوسط فقط پنج نفر مراجعه‌کننده داریم. بیمارستان بقیه‌الله با کمک چند شرکت به عنوان خیر، دستگاه‌ها و محیط لازم برای اخذ پلاسما را داخل مجموعه ایجاد کرده و قادر است با افزایش مراجعات، تعداد دستگاه‌ها و فضای لازم را افزایش دهد؛ اما در واقع مشکل نبود داوطلب اهدای پلاسماست؛ البته این به جز ظرفیتی است که سازمان انتقال خون ایران به خودی خود داراست و از آن استفاده نمی‌شود. برای اطلاع بیشتر درباره این موضوع و نیز اعلام داوطلب، کلیه هم‌میهنان عزیز می‌توانند با شماره‌های ۰۲۱۸۱۲۶۳۰۵۶، ۰۹۱۳۵۸۴۸۹۵۰، ۰۹۰۲۹۱۲۵۹۱۰ تماس برقرار کنند

سخن آخر خود را بفرمایید.

عزیزانی که بعد از ابتلا به این بیماری نجات پیدا کرده‌اند، شکرانه و صدقه نجات خود را اهدای پلاسمای خون خود قرار دهند؛ البته ما می‌دانیم مبتلایان بهبودیافته تا مدت‌ها کم‌حوصله هستند و خستگی ناشی از عوارض بیماری را دارند؛ اما به نظر تا امروز تنها راه نجات بیماران از این بیماری، همین اهدای پلاسماست. حضرت آقا هم به حضور مردم در این عرصه اشاره کرده‌اند و به نظر من هیچ حضوری مؤثرتر از همین اهدای پلاسما نیست.

معاونت عقیدتی سیاسی نمایندگی ولی فقیه در سپاه برای آشنایی بیشتر استادان، مربیان و مدیران تربیت و آموزش عقیدتی سیاسی سپاه با معارف قرآن، اقدام به برگزاری طرح مطالعاتی «دقایقی با قرآن» کرده است. «مجید غلامرضا» معاون تربیت و آموزش‌های عقیدتی سیاسی نمایندگی ولی فقیه در سپاه با اعلام این خبر افزود: «این طرح با مدیریت «حجت‌الاسلام والمسلمین استاد قرآنی» برای تابستان امسال به اجرا درآمده و تمامی مراحل آن غیر حضوری خواهد بود.» وی افزود: «فقد مسابقه سوره‌های حمد، یوسف، لقمان و حجرات مبتنی بر تفاسیر نور، نمونه و ترجمه فارسی تفسیر المیزان است و آزمون الکترونیکی به عمل خواهد آمد.» غلامرضا ادامه داد: «کلیه مراحل طرح از طریق سایت «سراج اندیشه» قابل انجام و پیگیری است و همچنین محتوای این طرح نیز علاوه بر سایت، از طریق کانال سراج اندیشه در پیام‌رسان‌ها قابل دسترسی خواهد بود. ثبت‌نام از پنجم تا ۲۱ مرداد، آزمون مقدماتی از ۲۲ تا ۲۷ مرداد و آزمون پایانی نیز از ۲۸ تا ۳۰ مرداد برگزار می‌شود.»

طرح دقایقی با قرآن

پاسدار

شماره ۹۶۱ | دوشنبه ۱۳ مرداد ۱۳۹۹

صداقت

روی خط

تکلیف سهام بانک انصار چه می‌شود؟

۰۹۱۸۰۰۰۸۶۵۲. نزدیک به پنج ماه است بعد از ۱۵ سال خدمت، تعدادی از بسیجیان کد ۸۹ برای گرفتن وام کمک به ساخت مسکن تشکیل پرونده دادند، ولی از پرداخت آن هیچ خبری نیست.

۰۹۱۰۰۰۰۴۶۸۶. وام مسکن کارکنان سپاه‌رو کی پرداخت خواهند کرد؟ از سال ۱۳۸۶ تا به حال پرداخت نشده، لطفا پیگیری بفرمایید.

۰۹۱۲۰۰۰۹۰۲۷. درباره سهم بانک انصار از مسئولان سؤال شود، تکلیف چیست؟ چند سال است هیچ سودی مده نداده‌اند.

۰۹۱۲۰۰۰۹۰۲۷. فرشگاه اتکا از تخفیفات کم کرده است، ولی اقلام غیر ضروری و مضر مانند تفک، نوشابه، چپیس و... را با تخفیف بالا به فروش می‌رساند.

۰۹۱۴۰۰۰۵۹۶۰. از سال ۹۸ پرونده دریافت وام خرید کالای ایرانی را تکمیل کرده‌ام و از سوی بانک انصار مبلغی به حساب شعبه خلیج‌فارس کوثر واریز شده است که متأسفانه هنوز نه وجهی دست ما را گرفته است و نه کالایی، طبق استعلام از بانک انصار، الان پنج قسط از وام بنده معوق است که اظهار داشتند این برج حساب حقوقی بنده مسلود خواهد شد. «آذربایجان غربی سپاه‌ماکو»

۰۹۱۴۰۰۰۷۶۸۰. مبلغ شارژ کارت اتکا برای یک نفر خیلی بهتر از پنج نفر است و این یعنی، فرزند کمتر.

۰۹۱۵۰۰۰۳۷۲. تکلیف سهام بانک انصار چه می‌شود؟ با توجه به ادغام بانک لطفاً پیگیری کنید.

۰۹۱۷۰۰۰۱۵۸۲. سال ۱۳۹۴ برای بیمه عمر و سرمایه‌گذاری اعضای خانواده ثبت‌نام کردم و به علت مشکل مالی زود انصراف دادم. الان از سال ۱۳۹۷ پیگیر هستم که مجدد وصل شود، ولی خدمات کارکنان می‌گویند امکان ویرایش سامانه و ثبت‌نام مجدد نیست.

۰۹۱۸۰۰۰۷۴۶۲. چرا از وام یک میلیونی کرونا که گفته بودند نیمه خرداد پرداخت می‌کنند، خبری نشد؟

۰۹۱۸۰۰۰۳۰۶۸. برای بسیجیان فعال سید حمایت‌گذاری در نظر بگیرید یا حداقل حقوق و مستمری برای کمک خرجی خانواده‌شان. به خدا شرایط زندگی خیلی سخت شده.

۰۹۱۸۰۰۰۵۶۸۵. چرا مشکلات بسیجیان کد ۸۹ یکی، بحث هزینه مأموریت نمی‌شود. دوم، شناسه ۸۹ دقیقاً اسمش چیست، چرا هر روز یک اسم می‌گذارند؟

۰۹۱۸۰۰۰۰۲۴. لطفاً چگونگی دریافت کارت یکسان‌سازی سپاه را برای جانبازان پاسدار وظیفه که جدیداً تبصره ۳۸ آنها تأییده شده است را توضیح دهید. لطفاً مراحل دریافت را بیان کنید. «حمیدرضا ابوالحسنی»

صبح صادق: بنیاد تعاون و مرکز خدمات کارکنان سپاه در این خصوص اطلاعات لازم را در اختیار هفته‌نامه قرار دهند.

۰۹۱۹۰۰۰۰۴۱۷۲. چرا معاونت نیروی انسانی، برای تبدیل عضویت بسیجیان جایگزین کادر فکری نمی‌کند؟ هشت سال است که ما را با این عنوان جذب کرده‌اند، اما حال با گذشت این سال‌ها ما را به فراموشی سپرده و رها کرده‌اند.

۰۹۳۰۰۰۰۱۱۹۱. لطفاً پیگیری کنید؛ شهرستان ارزوئیه از لحاظ آب و هوایی در بدترین شرایط است، اما حقوق و مزایا و مرخصی در سازمان سپاه با ناحیه درجه یک فرقی نمی‌کند، در صورتی که برای ناجای شهرستان درجه سه لحاظ می‌شود.

۰۹۳۵۰۰۰۳۹۶۰. چرا برخی نواحی(مانند نوشهر، فریدونکنار، بابلسر) که اخیراً مرزی شاخته شدند در فیش حقوق اعمال نمی‌شود، در صورتی که برای ادارات دیگر اقدام شده است.

۳۵۲۳۲۳۲۳۲۳-۳۵۳۳۳۳۳۳۰۶
[رابطا با سردار قسری مشاور امور ابارگران فرمانده کل سپاه]

صداق

هفته نامه

سیاسی، فرهنگی و اجتماعی
صاحب امتیاز
معاونت سیاسی نمایندگی ولی فقیه در سپاه
مدیرمسئول:یدالله جوانی
سردبیر:علی حیدری

شورای سیاست گذاری:
علی قاسمی،سیامکباقری،سعداللہزاعی،
فرهادمهدوی،مهدی سعیدی،فتح الله پریان،
محمدرضامهدیار اسماعیلی،حسین عبداللہی فر
دبیر تحریریه:سیدفخرالدین موسوی
مدیر فنی: محمد صالح نادری
عکاس: حامد گوردزی
ناظر چاپ:سعید قاسمی
چاپ: مرکز چاپ سپاه: ۲۴۴۶۰۲۱۳۸۵ (۰۲۱)
تلفن: ۷۷۴۶۰۱۰۰ و ۷۷۴۶۰۲۱ (۰۲۱)
ssweekly.ir
@ssweekly
info@ssweekly.ir
نمبر: ۷۷۴۸۸۴۲۶
سامانه پیامک: ۳۰۰۰۹۹۰۰۳۳

شماره ۹۶۱ | دوشنبه ۱۳ مرداد ۱۳۹۹

کتیبه سبز

باده گردان ولایت

ولایت باده غیب و شهود است
کلید مخزن سرّ وجود است
محمد با علی روز اخوت
ولایت را گره زد بر نبوت
محمد را علی آیینہ دار است
نخستین جلوه اش در ذوالفقار است
به جز دست علی مشکل گشا کیست
کلید «کُنْتُ کُنْزاً مخفیاً» کیست
کسی دیگر توانایی ندارد
که زخم شیعه را مرهم گذارد
غدیر، ای باده گردان ولایت
رسولان الهی مبتلایت
ندا آمد ز محراب سماوات
به گوش گوشه گیران خرابات
رسولی کز غدیر خم ننوشد
ردای سبز بعثت را ننوشد
تمام انبیا ساغر گرفتند
شراب از ساقی کوثر گرفتند
علی ساقی رندان بلاکش
بده جامی که می سوزم در آتش
مرا آیینہ صدق و صفا کن
تجلی گاه نور مصطفی کن

مرحوم محمدرضا آقاسی

نکته نظر

واقعیت اوضاع اقتصادی

نکته: شاه عباس از وزیر خود پرسید:
امسال اوضاع اقتصادی کشور چگونه
است؟
وزیر گفت: الحمدلله به گونه ای است که
تمام پینه دوزان توانستند به زیارت کعبه
روند.
شاه عباس گفت: نادان اگر اوضاع مالی
مردم خوب بود، کفاشان می بایست به
مکه می رفتند نه پینه دوزان، چون که مردم
نمی توانند کفش بخردن ناچار به تعمیرش
می پردازند، بررسی کن و علت آن را پیدا
نما تا کار را اصلاح کنیم.
نظر: در حال حاضر گزارش هایی که
از سوی متصدیان معیشت مردم ارائه
می شود، نشان از بهبود شاخص های
اقتصادی و معیشتی، کاهش تورم و...
دارد؛ با نگاهی به سفره مردم و بازار
کسب و کار واقعیتی غیر از آن، نمایان
است.

صبحانه

درک عمیق

موفق ترین و دوست داشتنی ترین انسان هایی که می شناسیم، آنهایی هستند که با شکست آشنا شده اند،
آنهایی که رنج را تجربه کرده اند، آنهایی که از دست دادن را تجربه کرده اند، آنهایی که پس از این
رویدادهای دشوار، دوباره مسیر خود را به سمت زندگی پیدا کرده اند... این افراد، زندگی را به شکل
متفاوتی می فهمند و می دانند که ارزش زندگی خیلی بالاتر از ظاهر آن است. این افراد آرام ترند و دوست
داشتن و محبت به دغدغشان تبدیل شده است.

تلخند

- از کدام کشور پرخطر آمده اید؟ از پورتلند، آمریکا/ شهرهای آمریکا، به ویژه پورتلند در روزهای گذشته صحنه جنگ های خیابانی بوده اند و «ماریان کامنسکی» کاریکاتوریست
اتریشی در این اثر خود به تست کرونا در فرودگاه آلمان اشاره کرده است که شهروند پورتلندی علانم قاهری حادثی دارد؛ علانمی که ناشی از سیاست های ترامپ است، نه کرونا!

سلامت

دانه های ناشناخته

زهر ا وحیدی نیا

کارشناس علوم تغذیه

کینوا یک دانه کامل است و فواید بسیاری برای سلامتی دارد. این دانه فاقد گلوتن و یکی از معدود غذاهای گیاهی است که حاوی مقادیر کافی از هر ۹ اسید آمینه ضروری است. سرشار از فیبر، منیزیم، ویتامین های گروه B، آهن، پتاسیم، کلسیم، فسفر، ویتامین E و انواع آنتی اکسیدان های مفید است. کینوا به راحتی در فروشگاه های مواد غذایی در دسترس است و انواع مختلفی دارد، ولی رایج ترین آنها سفید، قرمز و سیاه است. این ماده غذایی منبعی سرشار از پروتئین با اسید آمینه های ضروری است. اسیدهای آمینه واحد ساخت پروتئین هستند و بدن قادر به ساخت اسید آمینه های ضروری نیست؛ بنابراین حتما باید از طریق غذا وارد بدن شوند. کینوای پخته شده منبعی عالی از پروتئین گیاهی است و در مقایسه با سایر غلات فیبر بالایی دارد؛ مصرف کافی فیبر می تواند به کاهش خطر ابتلا به چندین بیماری، از جمله یبوست، کلسترول بالا، فشار خون بالا و... کمک کند و موجب کاهش وزن می شود.

کینوا حاوی آنتی اکسیدان زیادی است که به مبارزه با پیری و بسیاری از بیماری ها، از جمله سرطان کمک می کند. جوانه زدن موجب افزایش بیشتر سطح آنتی اکسیدان آنها می شود. به علاوه این ماده غذایی منبعی فوق العاده از آهن و منیزیم است. بعضی از تحقیقات نشان داده کینوا با کاهش قند خون و تری گلیسیرید می تواند سلامت سوخت و ساز بدن را بهبود بخشد؛ البته کینوا در بعضی افراد جذب کلسیم را کاهش می دهد و می تواند برای بعضی افراد دارای سنگ کلیه در محدوده زمانی معین ایجاد مشکل کند. این دانه را می توانید در سالاد، سوپ، فرنی صبحانه و... میل کنید.

کشکیات

های و هوپی داشتیم

ای خوش آن وقتی که اندک آبرویی داشتیم
تابعیت با امید و آرزویی داشتیم
درس قانون و تمدن، عشق و انسان دوستی
از شما تقلید محض مو به مویی داشتیم
با دموکراسی چماق گنده ای می ساختیم
ادعای گفتمان و گفت وگویی داشتیم
کاش روشن فکر می خواندند ما را، مثل قبل
دوستان غرغروی فتنه جویی داشتیم
قدرت ارباب، ما را مست و سرخوش کرده بود
صورت شفاف و لپ های هلویی داشتیم
حیف با ژست جدید از روی نامش رد شدیم
روی پرچم پا زده، حال مگویی داشتیم
بعد از آن استاد بازی در کلاس مدح غرب
بحث روی جای زانو بر گلولی داشتیم
تا افاضاتی کنیم از دور، ما را هو کنند
رفته ایامی که اینجا های و هوپی داشتیم

سوده سلامت

سردار دل ها

رفیق دیرینه

ذکر و یاد «حاج قاسم سلیمانی» از آن جهت که وصف شهید و شهادت است، کاری بس دشوار و ممتنع است و تنها کلام شاهد ازلی و ابدی است که می تواند این معبر دشوار را بر زمین گیران بگشاید؛ آنجا که می فرماید: «کشته شدگان در راه خدا را مرده می دارید، بلکه آنها زنده و در بارگاه پروردگارشان بهره مندند.»

حاج قاسم، این رفیق دیرینه و هم رزم پارینه، به گواهی کلام الهی زنده است و شادمان از فضل و رحمت حق به جامانده گان از قافله عشق بشارت می دهد که «لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ.» حاج قاسم سلیمانی تازه پس از شهادتش در کالبد همه آزادگان عالم زاده شده است و امروز در هر کجا که مظلومی ندای «هیاهات منا الله» سر می دهد، تصویری از او را در جان خود قاب گرفته است.

خونی که در تبعیت از نام و مرام قافله سالار آزادگان عالم، حضرت اباعبدالله الحسین (ع) بر زمین ریخت، هرگز از جوشش نخواهد ایستاد، تا آنکه در معیت موعود امم، حضرت ابیصالح المهدی (عج) زمین را برای همیشه از لوث ظالمان و مستکبران پاک نماید.»

سردار علی فضلی، جانشین معاون هماهنگ کننده سپاه

پیشنهاد هفته

خاک تشنه

«عید غدیر» از اعیاد بزرگ شیعیان است که هر عاشق اهل بیتی دوست دارد به نوعی ادرات خود را در این روز به محضر این بزرگواران نشان دهد و به فراخور حال و هنر و دانسته های خود، هدیه ای به پیشگاه پدران امت تقدیم کند. در زمینه موسیقی و ترانه، خواننده های بسیاری برای امام اول شیعیان آهنگ و ترانه تنظیم و روانه بازار کرده اند، عید غدیر هم بهانه خوبی برای بسیاری از آنها بوده است تا عشق و علاقه شان را در قالب شعر و آهنگ به ولایت امیر المؤمنین (ع) عنوان کنند.

علیرضا افتخاری، محمد اصفهانی، محسن چاووشی، علیرضا عصار و چند هنرمند دیگر در این زمینه ترانه های بسیار جذاب و پر بازیدی تولید کرده اند، که این ترانه ها به سبب علاقه مندان بسیاری که دارد، بارها از رسانه ها پخش شده اند و از آنها استقبال شده است. فریدون آسرایی، خواننده پر مخاطب کشورمان، ترانه ای کوتاه، اما زیبا را به این مناسبت اجرا و آن را به پیشگاه امام مظلومان تقدیم و منتشر کرده است. «خاک تشنه» که در آغاز با دکلمه ای زیبا شروع می شود، با سروده ای از عبدالجبار کاکانی و صدا و تنظیم فریدون آسرایی، ترانه ای زیبا، پر محتوا و شنیدنی است که شنیدن آن در این ایام، لذت روزهای غدیری را دوچندان می کند.

همکار محترم جناب آقای سید فخرالدین موسوی

با کمال تأسف و تأثر مصیبت وارده را به شما و خانواده محترم تسلیت می گویم و از خداوند منان برای آن مرحومه رحمت و مغفرت و برای شما و سایر بازماندگان صبر و شکیبایی مسئلت می کنیم.

هفته نامه صبح صادق

صادقانه

برترین عید

رسول خدا(ص) فرمودند: «روز غدیر خم برترین عیدهای امت من است و آن روزی است که خداوند بزرگ دستور داد برادرم علی بن ابی طالب(ع) را به عنوان پرچمدار (فرمانده) امت منصوب کنم تا بعد از من مردم توسط او هدایت شوند و آن روزی است که خداوند دین را تکمیل و نعمت را بر امت من تمام کرد و اسلام را به عنوان دین برای آنان پسندید.»

(الأمالی، ص ۱۲۵، ح ۸)

قبیله عشق

جایگاه ابدی

عبدالمطلب با تعدادی از دوستانش به زیارت گلزار شهدا رفت. سر قبر پسرعمویش نشست، بعد با زبان اشاره سعی کرد چیزی را به رفقایش بفهماند. رفقا گفتند: «چی میگی بابا؟» مثل همیشه، زیاد توجه نکردند. وقتی دید دوستانش متوجه نمی شوند، کنار قبر غلامرضا، روی خاک با انگشتش قبر کشید و رویش نوشت: «شهید عبدالمطلب اکبری» با همان زبان گنگش گفت: «نگاه کنی.» همه خندیدند و گفتند: «آره بابا! نگهش داشتن واسه تو!» واقعا کسی جدیاش نگرفت. عبدالمطلب که دید همه دارند میخندند، مثل همیشه ساکت شد و رفت تسوی لاک خودش. سرش را انداخت پایین، نگاهی به نوشته های خاکپاش انداخت و با دست پاکشان کرد. فردای همان روز رفت جبهه، حدودا ده روز بعد هم جنازش برگشت. بعد از پایان مراسم خاکسپاری، یواش یواش یادشان آمد عبدالمطلب را درست همان جایی دفن کرده بودند که ده روز پیش با انگشت نشان داده بود.

به نقل از دوست شهید

«عبدالمطلب اکبری» در روستای «شهدآباد» از توابع شهرستان خرمبید استان شیراز متولد شد. جوانی ناشنوا که در زمان جنگ در جبهه مکانیک بود. این شهید در بخشی از وصیتنامه سوزناک خود می نویسد: «یک عمر هرچه گفتم به من خندیدند و به شوخی گرفتند. یک عمر کسی را نداشتم که با او حرف بزنم، خیلی تنها بودم؛ اما حالا که رفتم بدانید هرروز با امام زمان(عج) حرف میزدم. آقا خودش به من گفت تو شهید می شوی و جای قبرم را هم به من نشان داد. جایگاه ابدی ام را...»

پوزش و تصحیح

در شماره قبل همین ستون تصویر شهید مدافع حرم مرتضی زهرن به اشتباه به جای تصویر شهید محمد علی صفا منتشر شده است.

حسن ختام

تفسیر عاشقی

آقاچانم، دلم گرفته است و این غمگین و ملول شدنم بی ارتباط به شما نیست. اگر بخوادم بی تعارف زبان بچرخانم، تماشش مربوط به شماسست. واقعیش چند وقتی بود با خودم می گفتم عاشق منم و معشوق شمااید. برای همین با این صحبت ها که «تا که از جانب معشوق نباشد کششی» خودم را تسکین می دادم که راهم درست است و دل داده ام، اما به خود که آدم فهمیدم عاشق شمااید. فهمیدم عشق به روده درازی و این صحبت ها نیست. به قول و قرار است، به اعتماد است، به پرورش است، بعد به خود تلنگری زدم که ما کجا و عاشقی کجا. مولاجان همین که فرمودید: «إِنَّا غَيْرُ مُهْمِلِينَ لِمُرَاعَاتِكُمْ وَلَا نَاسِينَ لِذِكْرِكُمْ وَ لَوْلَا ذَلِكَ لَنَزَلُ بِكُمْ السَّلاُوَةُ وَاضْطَلَمْتُكُمْ الْأَعْدَاءُ» از یاری رساندن به شما کوتاهی نکرده، فراموش تان نمی کنیم و اگر چنین نبود، حتماً ناگواری ها بر شما نازل می شد و دشمنان، شما را نابود می ساختند. عاشقی را تمام کردید. شبیه عاشقانه مادرمان حضرت زهر(س) که پای غدیر مولای مان علی(ع) ایستاد.